

*At Ffynfegion Llanddyfri, Llan-fair ar
Llanedi yn Shir Gaer-fyrddyn.*

Boneddigion a Chyffredyn.

CAniattaed yr Arglwydd Dduw Holl-allu-
og a thrugarog i Chwi ac i'ch Teuluoedd
ras trwy Jesu Grist; fel y galloch i wafa-
naethu a'i ogoneddu ef yn y byd hwn;
ac fel y galloch fod ar y ffordd i gael eich gogo-
neddu gantho ef yn y byd a beri byth. A Ben-
dictied yr Arglwydd chwi yn eich holl feddian-
ne, yn ol dimuniadau eich calonau; cyn bellfed
ag y mae eich dymuniadau chwi yn gyrrun a'i
cwyllys ef.

Yr wyfi'n gwneuthur yn eon i'ch cofio chwi,
nad all e fod yn anhyfys i fagad o honocn chwi,
ag a fu yn byw dan weinidogaeth (y parchedig
a'r duwiol weinidog i Grist) Mr. Rees Prichard,
ymôdd yr oedd ef yn gwneuthur ei oreu (trwy
bregethu'r Efengyl, a thrwy ei siampl dda yn ei
fuchedd) i'ch troi chwi oddiwrth eich p. chodau,
i fod yn bobl i Dduw trwy Grist; gan eich gwa-
hodd chwi i gredu ynddo, i fod yn odifeiriol, ac
i ymroi i fyw yn dduwiol, yn sobr ac yn gyfiawn
yn y byd presennol; gan ddangos i chwi y de-
iwyddwch y gael, nei hynny, a'r aflwyddiant y
ddigwyddai o etgeuluso wneuthur felly. A hyn
yn gair, se ddododd fywyd ac. angen o farn eich dy-
muniadau chwi, a'r ffordd i gael yr un ac i ddangos
Ac etto er hyn i gyd fel hyn y mae ef yn
yn,

*Tan fy
law, im
gojal.

Duw gwêl drwmmed yw fy 'ngbalon
Weled faint pengaledrwydd dynion,
Cais i harwain tua 'r nefodd,
Hwyntau ânt i'r tân heb ddiffodd.
Gwae fy 'ngbalon drom gan hynny,
Na buasse Duw 'n ewyllyssu
Fi rhoi 'n Fûgail ar Dda Gwlltion,
Cyn rhoi im * shiars y cyfryw ddynion.

Ac with dre llanddyfri fel hyn y mae e'n dyw-
edyd

Cefaisf rybydd lawer pryd,
Nid yw cyngor 'moerbyn id ;
Nid oes lûn it wneudhur esgus ;
O ! Gwae di y dre anhappus.

Boren codais gida 'r ceiliog,
Hîr ddilynaus byth yn d'annog
Droi at Ddau oddiwrth, dyfrynti,
Ond nid oedd ond ofer im mi.

Fy ngharedigion, er mwyn Christ na fyddwch
anfodlon i mi 'ch cofio chwi am y pethau hyn ;
ac ymrowch y nawr i wrando ar lais Jeseu Grist
yn eich Bugail sydd yn llefaru wrthyb, yn ei
waith a adawodd ef ar ei ol. Ac na chaledwch
eich calonau trwy aros yn eich pechodau (megis
Bydoldeb, Balchder, esgenluso gweddio ar Ddau yn
ôl ei ewyllys ei hun (ar neilldu ac yn eich teuluo-
edd,)

Tyngu, Rhegi, balogi 'r Sabboth (trwy fynd i'r
pebyll, i'r Twmpath chware ac i'r Tafarne pan
nad yw anghenrheidiol) Anvfydd dod i Rieni, ma-
tis, cynfigen, ymladd, Gloddest, Meddwod, Coeg-
ddigryfwb, Maswedd, Pusseindra, Aflendid, Godi-
seb,

LITFEGELL
GENEDLAETHOL
CYMRU

neb, Segyrn, Anghysiaunder, twyllo a gortbrynnu
 gilydd, Gwasgarn 'r cwbl a gadel y Gwagedd a'r
 Plant mewn eisien, chwarae tardie a dishe er mwyn
 ennill da i gilydd, Crwsseddu ac ymgyfreitha am ddi-
 ffrwythder, a chadw Gwirionaid (megis dynion
 simpl anghabyddus, a'r Gwagedd gweddwon
 a'r ymddifaid) oddiwrth en heiddo (trwy ffalstedd a
 nerth arian, a chyngor drwg Gyfreithwyr di-
 gidwybod, a thricks cyfraith yn erbyn goleuni
 cydwybod), Occor afresymol ac anghyfreithlon, stade
 neu weithredoedd twyllodrus ar feddianne 'r meirw,
 Testamentau neu Ewyllysiau ffallst, Celwydd, Tyngh
 'n anudon, ffrôst, sclawndro ac enllibio, chwenych
 Tai, gwagedd, gwasanaeth pobl a da cymmydogion,
 ond iuhwnt i ddim gwrthod dyfod at Ddaew trwy
 Grist a chalon edifeiriol, yn credu ynddo, ac yn ymroi
 i fôd yn vfydd iddo rag llaw! hwnnw yw 'r pechod
 o bechodau; Gwae 'r dyn y fo byw a marw ynddo) ^{r Cor. 8. 9}
 Bydded hyspys i chwi, fôd yr Arglwydd yn llefa- ^{10.}
 ru, nad a'r cyfryw ag y fo byw a marw yn eu pe- ^{Mat. 16.}
 chodau, gan wrthod y grâs a gynnigger iddynt ^{1 Tim. 1. 16.}
 yn yr Efengyl byth i Deyrnas nefoedd : ond y ^{Mat. 1. 15.}
 caiff eu rhan hwy fôd yn y llyn sydd yn llosgi a ^{141.}
 thân a brwmstan (gida 'r Diawl a'i angylion) yr ^{Ad. 3. 19.}
 hwn yw 'r ail farwolaeth.

Cymarwch rybydd gan hynny, ac edifarhewch
 fel y maddewir eich pechodau at gyfrif Christ Jesu,
 ac y boch cadwedig. A meddyliwch taw nid peth
 bychan yw colli 'r enaid. Mae 'n Prynwyr yn dy-
 wedyd, pa leshâd i ddyn os ennill efe yr holl fydd a
 cholli ei enaid ei hun? fel ac y gallwn gasglu oddi-
 wrth hynny,

Fôd un enaid yn werthfawroccach na'r holl fydd.
 Achan fod y peth felly, *Mae genym aelod i ry-
 fedu,*

feddu, fêl pobl ag sydd yn gofalu yn fawr am en-
cyrb, eu da, eu cyffyle, eu môch, a'u cwn, &c. etto
yn y cyfamsfer yn gwbwl ddiotal am en heneidiau, heb
ystyried bech a ddaw o honynt yn y byd y beri bytb.

Heb. 3. 11. Yr wyfi 'n dywedyd o'm calon (Duw sydd dyfi)
fy mod i 'n gobeithio, nad yw pawb o honoch
chwi y cyfryw bobl. Cynna pwy sydd enog cymrent
rybydd mewn pryd, rhag i'r Arglwydd dyngu yn ei
lid na chaent ddyfod i mewn i orphwysfa ef.

Dthar. 1.
28. Hi sydd thy hwyr pan byddir yn uffern i wei-
ddi am râs a thrugaredd; ni cheir yno gymmaint
a gronyn. o ddwfr ar flaen bys vn i oeri 'r tafod
yn y flâm; llai o lawer y ceir dyfod allan oddi-
yno i gael esmwythder i'r enaid a'r holl corph :
a'r rhewm o hynny yw hyn, o herwyd fod eia
Duw ni (yn erbyn pa vn yr ydym yn pechu) nid
yn vnig yn anfeidrol ac yn anhefynedig yn ei
hanffod neu sylwedd, ond hefyd (megis yn ei holl
biidoliaethau, felly yn enwedig yn ei gyfi-
awnder) yn anghyfnewidiol. A chan fod ein
Duw ni y cyfryw vn, nid rhyfedd y bydd cospe-
digaeth ei elynion ef yn anfeidrol, yn anhefy-
nedig, ac yn anghyfnewidiol.

Y Farn â pha vn y bernir y geifr melldigedig
y fydd yn y geiriau hyn,

Ewch oddi-wrthif rai melldigedig i'r tân tra-
gwyddol, yr hwn a baratowyd i ddiabol, ac i'r
angylion. Mat. 25. 41.

Yn gymmaint gan hynny taw i'r tân tragwy-
ddol y bernir y fâth bobl, ni ellwn ddywedyd,
tân dedwydd y fyddent hwy, pe caent ddyfod allan
oddino, ar ôl bôd yno cnifer mîl o flynyddoedd ag
sydd o wellt glâ: ar wyneb y ddaiar, ag sydd o dy-
nod ar lan y môr, ag sydd o fêr yn y ffurfafen;

o herwyd fe fyddei diwedd ar hynny o amser
ryw-bryd; Ond ni bydd byth diwedd i dragwyddol-
deb. Fel hyn gan hynny y dichon difes neu vn dyn
grall yn vffern ddywedyd,

*Pa cawn rydd-did o'm holl boene,
Amben can-mil o flynydde,
By ddei hynny gynffordd im mi;
Ond dros fyth mae 'n rhaid im boeni.*

*T gair byth sy'n torri 'nghalon,
T gair byth sy'n cnoi 'ngholyddion,
T gair byth sy'n peri im mi
Fwytta 'mreiche a gwall-gofi.*

Oh! na bae 'r ystyriaeth o hyn yn hollti 'n ^{2 Cor. 5}
llonnau ni, a pheri i ni feddwl am geisio diange ^{10, 11}
llid a digofarn yr Argl-vydd. I'n hannog ni i
hyn ystyriwn, Fod possiblirwydd i gael ymward
rhag damne: gwaeth tragwyddol, Canys daeth ^{Mat. 10}
y dyn i geisio ac i gadw yr hyn a gollasid; ac nid
oes eiheu na gallu na gwllys yn ein ^{Prynwr} Christ
i gadw y gwaetha o bēchaduriaid a ddewant atto,
1. A chalon ddrylliog am eu pechodau, 2. A ffydd ^{Ag. 3. 15}
yn credu ynddo, 3. A gwir bwrpas a llawn fryd i ^{Heb.}
roi vfydd-dod iddo mewn Sanŷteiddrwydd a chy-
ffawnder holl ddyddiau eu bywyd, o ddydd eu
troedigaeth allan. ^{Luc. 7}
Am ei allu ef i gadw pecha-
duriaid, yr vn ydym e heddyn, ac yr vn y fyd ^{74. 75}
ddiwedd y byd ag yr oedd e gynt. Yn yranner
gynt, pan yr oedd ef ar y ddaiar, yr oedd ei
allu e gymmaint yn hyn o beth, ag y cywedd
e-y Publicanod a'r Pechaduriaid mwya a eu troed
atto gidag edifeirwch a ffydd. ^{Mat. 20. 28}
^{Luc. 7. 50. Luc. 19. 9, 10. Heb. 7. 25}

Ac i ddangos ei cwyllsgarnch i gadw pecha-
duriaid,

aduriaid, y mae ef yn gyntaf, yn daer yn ein gwa-
hodd ni i ddyfod atto ef i gael ein cadw gantho,
ac yn addaw i'n derbyn ni os dawn ni, *Mat.* 11.
28. *Dat.* 22. 17. *Jo.* 7. 37. *Esay* 55. 1, 2, 3.

2. *Yn ail*, Ni wrthododd ef erioed vn pechadur
ag a ddaeth mewn gwirionedd i geisio trugared a
chadwedigaeth oddiwrtho, ac y mae e'n addaw
na wrthyd e byth o'r cyfryw, *Joan* 6. 37.

3. *Yn drydedd*, Y mae ef yn ei gyfrif e megis ym-
borth idd i enaid ef, i dderbyn ac i gadw pech-
aduriaid. *Joan* 4. 34. a'r 6. 39, 40.

4. *Yn bedwaredd*, Y mae e yn llawenbau yn ddir-
fawr i weled pechadur yn dyfod yn edifeiriol i
gael ei gadw gantho, *Luc.* 15. 7.

5. *Yn bummed*, Y mae ef yn edrych ar gadwe-
gaeth pechaduriaid megis ffrwyth ei holl chwys
a'i trafel, a'i boen, a'i Angau : Ac y mae 'n ho-
fflach gantho ef weled y nefoedd yn llawn o'r cy-
fryw, ar ol ei holl boen, nag y mae genym ni i
weled ein ydlannodd a'n yscuboriau yn llawn o'r
yd a'r llafyr goreu, ar ol ein holl boen a chost yn
ei gylch ef. Ie, y mae e yn hiraethu yn fwy am
ein jechydwriaeth ni, yn ol y poen y gymmarth
e yn ei gylche, nag y mae y gweithwr tlawd am
ei hit, ar ol chwyfu a blino i ennill e clyw Grist
megis yn dymodxd wrthit, moes fy hîr bechadur ;
dere ataf i gael dy gadw ; troedigaeth dy enaid i
ym fy hîr ; a'i peib cyfiawn yn dy olwg di, ym ca-
dw hir y gweithwr oddiwrtho ? onid oes gwae wedi
gyhoeddi yn erbyn y cyfryw ? Gan bynnny bechadur na
chadw fy hîr oddiwrthif. Yr oedd *Esay* yn Pio-
phwydo, y byddei i Grist yn gymmaint na thro-
pechaduriaid atto achwyn wrth ei dad fel hyn,

49 4. *Yn ofer y llafuriaid*, yn ofer ac am ddim y troli-
ais

*ais fy nerth : er bynny mae fy marn gida
Arglwydd, a'm gwaith gida'm Dduw.*

Ac ar byn, i gyfluro ei Fâb, mae'r Tâd yn addaw *Esay 6.*
iddo droedigaeth y cenhedloedd, pan na throe
atto ond rhai ym-mysc yr Iddewon. Ni gallwn
weld wrth byn, pa fath hiraeth sydd yng halon yr
Arglwydd Jesu am dychweliad a chadwediga-
eth pechaduriaid.

Tu chweched ac yn ddiweddaf, Yr oedd ei ga- 6.
llion e'n toddi o'r tu fewn iddo, ac yr oedd e'n
wylo'r dagrau hallton, waith fôd pechaduriaid *Luc. 19. 41*
yn caledi eu calonnau, trwy aros yn eu pechodau,
a gwrthod dyfod atto i gael i cadw gantho.

Ac yn awr, Gan nad oes eifieu na gwilyys na
gallu yn ein *jachawdwr* Christ i'n cadw ni, ymrown
ninne i ddyfod atto. Fel y mae ef yn Dduw y
mae ef yn bresennol ym mhob man fel nad yw *Psal. 139*
raid gofyn ble cawn ni gwrdd ag ef. Galwn arno
ef gan hynny yn oftyngedig, yn ein stafelloedd
dirgel, yn ymaesydd, ac yn y llannodd. *Psal.*
95.6. Mat. 6.6. Gen. 24.63. 1 Tim. 2.8. a gw-
nawn fel hyn. 1. Cyfaddefwn ein pechodau o'i
flaen ef, *Luc. 15. 21.* [2. Cywilyddiwn oi plegid
hwynt, *Jer. 3. 25.* [3. Galerwn am danynt hwy, *Jer. 17. 18.*
Jac. 4. 9. [4. Ffieiidiwn hwynt, a'n hunain o'u
parthed hwynt, *Ezek. 36. 31.* [5. Barnwn ein
hunain yn annheilwng o'i ffafor a'i räs a deisyfwn
faddeuant, *Luc. 15. 21.* [6. Bwrwn ein hunain
trwy ffydd arno, gan gredu ac ymddiried, y bydd
i Dduw'r Tad (*er mwyn ei ddioddefaint a'i gyflawn-
der ef yn unig, sef ei anwyl Fâb.*) 1. Fadden-
ni ein pechodau, *Eph. 1. 7.* [2. Y bydd iddo ni
cysrif ni'n gyflawn, *Rhuf. 5. 1, 19.* [3. *Tu cyf-*
lmyrd ni yn lle plant iddo hun, Jo. 1, 12. [4. *Bo-*

Efay 55.7
Luc. 1.
47, 75.

mewn beddŵch a ni Rhuf. 5. 1. [5. Yn cadw ni rhag damnedigaeth, Rhuf. 8. 1. [6. Ar y diwedd yn derbyn ny i'r nefoedd, ble byld mwy o orphwyssa, llawenydd a gogoniant nag y welodd llygad nag y glywodd clust, nag y ddaeth i galon dyn i ddychymig. Mat. 25. 34. i Cor. 6. 9. [7. Ymrodd pan delom ni felly atto ef, o lwyr fryd calon i fwrw ymmaith ein pechodau, mewn meddwl, gair a gweithred, ac i wasanaethu ef mewn cyfiawnder a sancteiddrwydd holl ddyddiau ein bywyd o hynny allan. A gwybyddwn yn siccr oni ddaw ni yn y môdd a'r ffordd hyn (mewn rhyw rât d neu fesur ar y lleiaf) at Fesu Grist, ni fyddwn colledig pob enaid o honom ni, yn gyftal y cyfoethog a'r tlawd, yr ieuangc a'r hên, y gwyr a'r gwragedd, y dysgedig a'r anniscedig, y pregethwyr a'r gwrandawyr, y boneddigion a'r cyffredyn, y Rheolwyr a'r rhai a reolwr; O herwydd nid oes dim derbyn wyneb gida Duw wrth farnu. i Pet. 1. 17. Ac os colledig y fyddwn ni, Gwae ni yn geni etioed. Ond diolchwn i neb ond i ni'n hunain os hynny fydd ein diwedd ni. Fel hyn y mae yr Arglwydd yn dywedyd, O Israel, Tydi a'th ddiinistriaist dy hun. Ewyllys yr Arglwydd yw i ni ddychwelyd a byw. Ezek. 33: 11. Fel mai byw si medd yr Arglwydd, nid ymhoffaf ym marwolaeth yr annuwiol, ond troi o'r annuwiol oddi wrth ei ffordd a byw: dychwelwch, dychwelwch oddi wrth eich ffyrdd ddrygionus; canys ty Israel pabam y byddwch feirw?

Ac am danoch chwi y rhai ieuangc (sydd wedi tyfu fynu ar ol ymmadawiad Mr. Prichard) Bydded hyspys i chwi, os rhodio yn ffyrdd ddrwg eich Teide a wnewch, ac ymfodloni ynddynt, gan esgeuluso rhoi eich hunain i fynu i'r Arglwydd

glwydd Jesu trwy edifeirwch, ffydd, a sancteidd-
rwydd buchedd ; Fe fydd i'r Duw cyfiawn ymwel-
led ag anwiredd eich Tadau, arnoch chwi y plant,
byd y drydedd a'r bedwaredd genbedlaeth, o'r rhai
a'i casant. Ac am hynny yn enw yr Aiglwydd
Jesu yr ydwyf yn dywedyd wrthych chwi,

Edifarhewch a chredwch yr Efengyl. Mar. 1. 15.

Yr ydwyf yn galw Duw yn dyf (o flaen pa vn *Rkuf. 14.*
y gorfydd arnom ni ôll roi cyfrif rwy ddydd am *10, 12.*
ein holl feddyliau, geiriau a gweithredoedd)
mai o gariad di-ragrith at eich eneidiau chwi y
scrifennais hyn atoch ; ac am hynny cymmer-
wch y cwbl mewn part neu ystyr da oddiwrth

Mis Mihesyn,
y 18. 1670.

Ewyllysiwr da i'ch enei-
diau chwi,

S. H.

*Llythyr at y Cymru a ddarllenant y
llyfyr hwn.*

Fy Anwyl Gidwladwyr,

YR ydwyf yn awr yn danfon trydydd ran o
Waith Mr. Prichard o Llandysfri ich mysc
chwi, gan obeithio am yr vn rhyw fendith arno,
ag y ganlynodd y ddau ran arall : ar ôl printio
parai, fe ddyscodd llaweroedd ddarlain cym-
raeg, ac y brynasant Destamentau a Biblau ; ac
felly fe gynyddodd gwybodaeth a duwioldeb yng
Hymru. Fe ellyd casglu o'r tri llyfr y rhan fwy-
af o * Brifannau crefydd, gwedi hegluro felly, * *Cymde-
bion.*
ag y dichon yr annysgedig eu deall twynt. *Perh*
canmoladwy ydym, i Ddisgawdwyr ddarostwng. 12

* *Dong
mil.*

eu bathrawiaeth a'u hymmadroddion (fel y gwnaeth yr Awdwr) i ddealldwriaeth y cyffredyn, ac nid llesaru a scrifennu yn y cymmylau; oblegid dyna'r ffordd (trwy fendith Duw) os esengyl Christ a draethir, i droi pechaduriaid at Dduw, ac i adeiliadu y duviol yn eu ffydd sanctaidd. Os traethir pethau Duw mewn geiriau ac mewn môdd, tu hwnt i synwyr a dealltwriaeth y bobl, ni bydd y Diogawdwyr a'u gwrandawyr a'u darllenwyr ond barbariaid y naill i'r llall, heb gael, yr vn, na gwybodaeth nag adeiliadaeth, na'r lleill gysur yn y byd oddiwrth eu gweinidogaeth. O herwydd hyn gwell oedd gan Paul (er maint ei ddylic a'i ieithoedd) yn yr Eglwys lesaru pum gair fel y dyscei eraill na *myrddiwn o eiriau mewn tafod dieithr. 1 Cor. 14. 6, 9, 11, 12, 18, 19.

Dalwch sulw ar yr holl athrawiaethau iachus yng waith yr Awdwr, ond tu hwnt i ddim ar y rhai y ganlynant,

1. Fôd dyn mewn cyswyr o golledigaeth, nid yn unig trwy ei bechodau gweithredol ei hun, ond hefyd trwy bechod Adda; canys yr orddem ni ôll yn ei lwynau ef yn pechu, pan bwytaodd ef y ffrwyth gwaharddedig. Rhuf. 6. 23. a'r 5. 12, 19.

2. Nad yw dyn trwy ei waith ei hun (o herwydd bôd ei weithredoedd goreu ef yn ammherrfaith) na thrwy waith un creadur neu ddyn arall (megis Mair, Pedr, Paul, Dewi, Clement, &c.) yn abl ymddangos yn gyfiawn yng olwg Duw, ac felly haedau bwyd tragwyddol: ond bôd cyfiawnhâd a iechydwrïaeth i'n cael yn unig (trwy ffydd) yn ein Pryner Christ Jesu. Psal. 143. 2. Gal. 2. 16, Ef. 2. 8, 9. Phil. 3. 7, 8, 9, 12. Rhuf. 7. 18, 21, Act. 4. 12. Ja. 3. 16.

3. *Fôd y ffydd honno* (trwy ba vn y mae'r *Eph. 3. 17*)
 pechadur yn cymmeryd gafel ar Grist, a *1 Pet. 1. 21*.
 thrwy ba vn y mae ef yn ymddiried yn
 Nuw, a caiff ef, ar gyfrif y iawn a roddodd
 ei Fâb Christ iddo (trwy offwm ei hun ar y
 groes yn aberth o arogl peraidd dros becho-
 dau ei bobl) ac ar gyfrif ei gyfiawnder ef,
 faddeuant pechodau, cyfiawnhâd, heddwch
 Duw, bôd yn blentyn iddo, ymwared rhag
 damnedigaeth a bywyd tragwyddol yn y
 nesoedd) *Fod y ffydd honno* (meddaf i) *nid*
yn ffydd farw heb weithredoedd da yn ei chanlyn
hi, ond ei bôd hi a'r grasussau hyn gida hi,

Yn gynta, (a) cywylydd, (b) tristwch a (a) *Rhuf. 1. 8.*
 galar am bechod, (c) casineb at bechod, (b) *ar 6. 21.*
 (d) gwir bwrpas i droi oddiwrth bechod, ac (b) *Luc. 7. 44.*
 (e) ymmadawiad a phôb pechod (ag ydys yn (c) *Rhuf. 7. 13*
 ei nabod) cyn belled, ag nad yw pechod yn (d) *Act. 15. 9.*
 teyrnasu yn yr enaid ble bo'r ffydd honno. (d) *Gal. 5. 24.*
 (e) *Rhuf. 8. 10*
ar 6. 14.

Yn ail, gwir gariad at Ddaw, yr hyn sydd
 yn ymddangos trwy ofal i gadw ei orchym-
 mynion ef, trwy fyw yn dduwiol, yn sobr
 ac yn gyfiawn. *Luc. 7. 50.* ar 47. *Joa. 14.*
15. ar 10. 21. *Tit. 2. 11, 12.* *Gal. 5. 6.*

Yn drydydd, (f) Cariad (g) diragrith at (f) *2 Thes. 1. 3*
 y sawl sydd yn *ofni Duw, trwy ba vn yr (g) *1 Pet. 1. 8.*
 ydys yn (h) ymhyfydu ynddynt hwy, a **Psal. 15. 4.*
 (i) chariad o dosturi tuag at bawb, da a drwg. (b) *Psal. 16. 7.*
 trwy ba vn yr ydys yn dymuno yn dda idd- (i) *Mat. 5. 44.*
 ynt, ac yr ydys yn barod mewn rhyw fefur 45.
 neu gilydd (yn ôl y gallu y roddodd Duw) *Gal. 6. 10.*
 i (k) cynnoithwyo hwynt yn eu blinderau (b) *Jo. 10. 37.*
 a'u hadfyd. Nid oes lle y nawr i ymbe- (k) *Mar. 1. 35*
 laethu ac i agorid y scriythurau hyn. *Gair i*
gall

*gall fydd ddigon. Ynghylch y wir ffydd fel hyn y
mac 'r Awdwr yn dywedyd,*

*Ni bydd tãn heb wres lle bytho,
Ni bydd Dwr heb wlybrwydd yntho,
Ni bydd 'fallen dda heb fule,
Na bywiol ffydd heb fywiol ffrwybe.*

*Onid yw dy ffydd yn fywiol,
Tn dwyn gair a gweithred rasol,
Nid yw hon ond ffydd mewn enw,
Ffydd na ddichon byth dy gadw.*

*Ac eisien bôd gan ddynion y fâth ffydd a hon, y
mac ef ymmhellach yn dywedyd,*

*Prynodd Crist a gwaed ei galon
Yr holl fyd o'u poenau trymmion,
Llawer mil o'r byd er hynny
Ant i uffern eisien creda.*

*Craffwch a'r y pethau a ddywedyr yma ynghylch
y wir ffydd, oblegid fôd llaweroedd yn tybied, fôd y
ffydd gyffredyn sydd ganthynt (trwy ba vn y mzent
yn credu, fôd Duw, fôd Christ yn Fâb Duw, fa-
rw o hono ef drosom ni, ac y ceir bywyd tragw-
yddol trwyddo, &c.) yn ddigonol i iechydwrïaeth,
er nad oes gida hi nac edifeirwch, na gwellâd buchedd
na gosol yn y byd i ryngu bodd Duw. Ond gwy-
bydded y cyfryw rai yn hollol, nad ydynt ond
twyllo eu heneidiau eu hun. Mae 'r Scrythur yn
dangos yn eglwr, na wafanaetha mo'r ffydd hon-
no i iechydwriaeth. Jac. 2. 14, 19, 20, 26.*

*Nid ydwyf i ddim o farn yr Awdwr ynghylch
y byw bethau bychain yn ei waith ef ; ond nid
ydwyf yn ei weld e'n gymmwys i henwi hwynt
yma; canys nid i fwrw afcwrn o ymrafel ym mysc
pobly danfonwyd allan y papyrau hyn ; Mae
gormodd*

gormodd o hynny (ysfawaeth) eisioes. Am bri-
fannau crefydd, yr ydwyf i yn myned law yn
llaw, yn gyttun gida'r Awdwr. Ond ble mae ef
yn cynghori'r clas i ddanfoni geisio *ffeirad iw *Gweini-
gynghori ac i weddio trosto, mi ddeisyfwn arno dog.
ddanfoni geisio y sawl fydd ddeallus ac yn ofni
Duw. Os dwlyn dall annuwiol y ddaw iw gong-
hori ef, cofied beth mae Christ yn ddywedyd;
Os y dall y dywys y dall y ddau y syrthiant yn y ffôs. Mat. 15.
a meddylid fôd abertb yr annuwiol yn ffiidd gan 14.
yr Arglwydd: ond gweddi'r uniawn sydd kôff gan- Dibar.
ddo. Ac yr ydwyf i yn tybied mewn pruslurdeb, 15.8.
pytfae Mr Prichard yn y byd, a dodei fe ei law
wrth y peth hyn ag ydwyf i yn ei gynghori y'r
clâf; canys fel hyn y dywedodd ef mewn Pre-
geth yn Llanedi

Dodi'r dall ar ben disgwylfa,

Dodi'r dwl i ddysgu tyrfa,

Dodi'r diddysg wrth y *llyw,

Dodiad dyn, nid dodiad Duw.

* Stern
Hong. wrth
llyw yr
Eglwys
iw rheoli

O bydd neb o honoch chwy a chwant prynu yr
ymarfer o dduwioldeb, y llwybyr byffordd i'r nefoedd,
Catechism Mr Perkins, a'i Agoriad byrr ef ar we-
ddi'r Arglwydd, ac Hanes y ffydd neu'r ffydd ddi-
ffuant yn gymraeg, ymofynnwch yn y shioppe ble
r ydys yn gwerthu llyfrau, am danynt hwy: Ac
o bydd y Marfandwyr yn gweled, fôd tybygoli-
aeth y gwerthir bigad o'r llyfrau hynny, odid na
bydd i rai o honynt hwy osod allan eu harian, tu-
ag at eu printio hwynt. Ac am y bibl cymraeg,
hi fydd hir cyn printier ef, oni fydd i wyr arianog
osod allan fil o bynne tuag at ei biintio; Canys,
Medd Gwerthwyr llyfrau yn Llyndain, ni ddodwn ni
mo'n harian i maes i'r gwaith hwn, o herwydd fe fydd
printiad

printiad neu Impressiwn o chwech mil o fiblau cym-
raeg ugain mlynedd, newbedair blynedd ar ddeg yn
eu gwerthu (ble'r ydym ni'n gwerthu ynghylch
deng mil ar hugain o Fiblau saesneg bob blwyddyn)
ac ni allwn ni sy'n byw wrth ein crefftan aros cyd, i
gael ein harian i mewn. Ac am hynny fyng bid-
wladwyr deisyfwch ar y Gwyr mawrion, ar yr Es-
cobion, ac ar y Gweinidogion ar Marsiandwyr ari-
anog, i ddodi eu harian allan (od oes gida nhwy
ddim cariad at Grist ac eneidiau pobl) tuag-at
y gwaith da hwn, fel na bo i chwi gael eich dife-
thu o eisieu gwybodaeth, *Hof. 4. 6.*

* Mae e
u gael ar
derb yn
Llyncain
y Philip
Goffman
y llyth Al-
dunant,
yng nger-
ddiadau
y cyfwrdd
Goff.

Mi gynghorwn i'r sawl fydd heb * catechism
Eisob V'sher i brynu ef, mae llawer o bethau da
yndo; er fôd llythys chwerw chwerw o'i flaen
ef, ym mha vn, y mae'r cyfieithudd yn taflu dom
yn ddiachos yn wyneb rhai dypion da, yn gyfal
ac ar achos yn wyneb y drwg. Ond cerydded yr
Arglwydd ef am hynny.

Od oes beiau yn y print gwellhewch hynny ach-
pen scrifennu; a derbyniwch hyn mewn cariad
oddiwrth,

Eich Gwasanaethwr yn
yr Arglwydd,

Mis Mihesyn
y 22, 1670.

S. H.

Pe werthir y llyfr hwn a sail grefydd, gan Mr.
yng-haer-fyrdyn. Mr. *Vertus* yn *Abergar-
nwy*. Mr. *Mathew Jones* yn *Abertawe*. Mr. *Tho-
mas Joseph* ym mhen y bont ar ogwr.

*Genedigaeth; bywyd a marwolaeth
Christ Jesu ein Fachawdwr.*

P Ob rhyw Gristion ag sy'n caru
Nabod Christ y fu 'n ei brynu,
Clywch fi'n adrodd genedigaeth
Prynwyr Crêd, a'i brydd farwolaeth.

Y *Gair Mâb Duw* oedd o'r dechreuad,
Cyn bôd nef na daer na dailad,
Yn ail berson o'r glân *Drindod*;
'Rhwn y wnaeth y byd mor barod.

Yr oedd e'n *Arglwydd* cuwch a'i *Dad*,
Yn y nesoedd yn llawn o rad,
Yn rhioli 'r holl Angelion,
Cyn i ddwad at blant dynion.

Roedd e'n *Ddau* galluog grymmus,
Roedd e'n *Arglwydd* anhydeddus,
Roedd e'n *frên* mawr ei rad,
Roedd e'n hŏb pwynt cuwch a'i *Dad*.

Pan daeth o'r nef i brynu dyn,
Fe gymmerth arno 'n lliw a'n llun;
A'n gwir ghawd o *Fair* ei fam,
Rhon oedd *wryf bŏr, ddinam.

Hi feichiogodd arno yn rhyfedd,
O rad yr ydychyd glân a'i llawedd,
Hob i'w genedigaeth na'n bŏd
Gm i'w marwolaeth yn hŏd.

Jo. i. 1, 3

io.

Dib. 1

Co. 1

Phil. 2

Phil. 2

Phil. 2

Phil. 2

Phil. 2

Phil. 2

Phil. 2

Phil. 2

Phil. 2

Phil. 2

Phil. 2

Phil. 2

Phil. 2

Phil. 2

Phil. 2

Phil. 2

printiad neu Impressiwn o chwech m^l o fiblau cym-
raeg ugain mlynedd, neu bedair blynedd ar ddeg yn
eu gwerthu (ble 'r ydym ni 'n gwerthu ynghylch
deng mil ar hugain o Fiblau Saesneg bob blwyddyn)
ac ni allwn ni sy'n byw wrth ein crefftau aros cyd, i
gael ein harian i mewn. Ac am hynny fyng bid-
wladwyr deisyfwch ar y Gwyr mawrion, ar yr Es-
cobion, ac ar y Gweinidogion ar Marsiandwyr ari-
anog, i ddodi eu harian allan (od oes gida nhwy
ddim cariad at Grist ac encidiau pobl) tuag-at
y gwaith da hwn, fel na bo i chwi gael eich dife-
thu o eisieu gwybodaeth, *Hof. 4. 6.*

* Mae e
w gael ar
werth yn
Llyncain
gan Philip
Ghermain
yn heol Al-
dergare,
yng Ngher-
fyrddyn
gan Mr.
Goff.

Mi gynghorwn i'r sawl fydd heb * catechism
Escob Vshar i brynu ef, mae llawer o bethau da
yn ddo; er fôd llythyr chwerw chwerw o'i flaen
ef, ym mha vn, y mae 'r cyfieithudd yn taflu dom
yn adiachos yn wyneb rhai dynion da, yn gyftal
ac ar achos yn wyneb y drwg. Ond cerydded yr
Arglwydd ef am hynny.

Od oes beiau yn y print gwellhewch hynny ach
pen scrifennu; a derbyniwch hyn mewn cariad
oddiwrth,

Eich Gwasfanaethwr yn
yr Arglwydd,

Mis Mibefyn
y 22, 1670.

S. H.

Fe werthir y llyfr hwn a sail grefydd, gan Mr.
Goff yng-haer-fyrddyn. Mr. *Vertue* yn *Abergar-
nny*. Mr. *Mathew Jones* yn *Abertawe*. Mr. *Tho-
mas Joseph* ym mhen y bont ar ogwr.

*Genedigaeth; bywyd a marwolaeth
Christ Jesu ein Fachawdwr.*

P Ob rhyw Grifftion ag sy'n caru
Nabod Christ y fu 'n ei brynu,
Clywch fi'n adrodd genedigaeth
Prynw'r Crêd, a'i brydd farwolaeth.

Y *Gair Mâb Daw* oedd o'r dechreuad,
Cyn bôd nef na daer na dailad,
Yn ail berson o'r glân *Drindod*;
'Rhwn y wnaeth y byd mor barod.

Yr oedd e'n *Arglwydd* cuwch a'i *Dad*,
Yn y nefoedd yn llawn o râd,
Yn rhioli 'r holl Angelion,
Cyn i ddwad at blant dynion.

Roedd e'n *Daw* galluog grymmus,
Roedd e'n *Arglwydd* anrhydeddus,
Roedd e'n *frênin* mawr ei râd,
Roedd e 'mhôb pwynt cuwch a'i *Dad*.

Pan daeth o'r nef i brynu dyn,
Fe gymmerth arno 'n lliw a'n llûn;
A'n gwir ghawd o *Fair* ei fam,
Rhon oedd *wryf bûr, ddinam.

Hi feichiogodd arno yn rhyfedd,
O rad yr ysbryd glân a'i rinwedd,
Heb fôd i'w wyl na nabod
Gwr ennod, ei bôd yn briod.

Jo. i. 1, 3,
10.

Dihar. 8. 22

Co. 1. 14. 57

Phil. 2. 6

Rhuf. 9. 5

Phil. 2. 6

John. 1. 1

Heb. 1. 3

1. Cor. 1. 15

Mat. 1. 18

1. Cor. 1. 15

Ac felly 'r aeth Mâb Duw yn ddyn;
O naturiaeth *Mair* ei hûn,
Luc. 1. 35. Heb ei halogi a dim pechod,
Yn y grôch trwy iâd y *Drindod*.

**Ydynt.* Dwy naturiaeth amlwg * yn,

Rhuf. 1. 3, 4. Sydd i'n prynwr Duw a dyn :

Vn o'i *Dâd*, a'r llall o'i *fam*,

Dwy whahanol, dwy ddinam.

Mâb i *Dduw*, a *mâb* i *ddyn* ;

Heb vn person iddo ond vn :

Mâb i *ddyn*, o *fam* heb *dâd*,

**Cafwyd.* *Mâb Duw mawr* heb *fam* y *câd* ^u.

O ran ei ddyndod mae 'n fy mryd,

I ddangos iwch ar hyn o bryd,

Y dull a'r môdd y ganed *Jesu*,

Pan y daeth o'r nêf i'n prynu.

**Corinth. 1.* Pan daeth *Mair* i fethlem † hygar,

Luc. 2. I dalu trêth i'r Emprwr * *Cesar*,

**Bremin.* Daeth ei hamfer hi *Escori*,

Fel y traetha 'r fengyl inni.

Ond waith cymmaint oedd y *Cwmpni*,

Oedd yn gorwedd ym-mhob *Ostri*,

Luc. 2. 7. F'orfu ar *Fair* yn fawr ei gofal,

Fynd i *escori* hwnt i'r stabal.

Yno ym-mblith y mûd *Nifeilod*,

Heb ddim * stade Duw 'n i wybod,

**Gwyllydd.* Fe *escorodd Mair* wen ddiddig,

Ar ein prynwr ddydd *Nadolig*.

Gwedi geni 'n *Prynwr* byfryd,

Heb sôd arni boen na gofyd,

Yn 'dra llawen hi a rwyne

Bremin nesoedd mawr cadach.

Gwedi

Gwedi rwymo, hi rhoi orwedd,
Yn y presyb yn ddiryfedd,
Ac y fydde bodlon ddigon,
I hŏb peth oedd Duw 'n i ddanfon.

Yno cyn i'r wawr gael torri,
Fe ddanfonei Dduw gwmpeini
O fugeiliaid, mewn gwiriondeb,
I addoli e yn y presyb;

*Rhaf ddanfônwyd gan Angelion,
Yn dra llawen iawn eu calon,
I dre *Fethlem* o wir bwrpas,
I gael gweled y Messias*.

Ac i † Faneg i bawb hefyd,
Fel y dwetse'r Angel hyfryd,
Mae fe oedd *Christ* y gwir Geidwad,
*Rhwn addawfid o'r dechreuad.

Ac y byddei fawr lawenydd,
I'r hŏll fyd o'r chweddel newydd,
O'r eni geni'r borŏu hwnnw,
Y Jachawdwr y ddo y 'n cadw.

Yno y daw lŏ o Angelion,
Ag y ganen † hymnau mwynion,
I'r Tâd nefol o'r vchelder,
Am roi i ddynion y faeth fwynder.

Ar hyn fe'm-ddangosse Seren,
Rymmus, rasol, yn yr wybren;
*Rhon y ddyweddi a'i goleuni,
Fŏd y Prynw'r gwedi eni.

Yno y daw hŏn wyr doethion,
O'r Dwyfain-dir yn dra vnion,
I *Judea* gyth y Seren,
I ymofyn *Christ* yn llawen.

Luc. 2.

*Yr enciniog
Christ.

† Gyboeddus.

† Canoddus.

Ysbaddab 'Rhai y geisient gael * copinod,
Gan y Brenin creulon Herod,
Ble genassid Christ y cyfion,
Brenin grasol yr Iddewon.

Yno y dywede 'r ffeiriaid mwys,
Mae ym-Methlem trêf o Juda,
Y suwr enid y *Messias*,

Mich. 5.2. Medde 'r Prophwyd hên Micheas.

Pan y clowe 'r doethion hyn,
Daethont yn faith ac yn dynn,
I dre *Fethlem* wrth y Seren,
Dan ymosyn Christ yn llawen.

Mat. 2.9.

* *Teg.*

Ond pan daethont hwy yn agos,
I'r ty, lle 'roedd Christ yn aros,
Fe ddiscynne 'r Seren dlws*,
Ac arhosse vŵch ben y drws.

Yno, yr aent i mewn yn llawen,
Lle roedd *Mair*, a *Christ* yn fachgen,
Ac y gwmpent ar eu daulin,
I addoli 'r *grasol* frenin.

* *Rhagorol.*

† *Cristen.*

Rhoddent hefyd * rial roddion,
Y berthynne' i Grist yn † gyfion,
Aur, a ffrancwmsens o'r gore,
A Myrh gwerthfawr, teg ei 'rogle,

Mat. 2.

Herod ynte pan y clywas,
Eni Christ y gwir Fessias,
Efe fynnei ladd, e'n blentyn
Bâch, yn sugno yn ei rwymyn.

Os fe helodd lû o fwytswyr
Gwaedlyd, creulon, dig difestur,
I ladd yr hôll blant bâch o doytu
Cyn y metho ladd y Jesu.

Flwyntau laddfont yr holl fechgîn,
Oedd ym *Methlem* etto 'n egin,
Fach a mawr dan dwy-flwydd oedran,
A mab Herod gas ei hunan.

Yno y gorfu ar *Fair* fyned,
Genol nôs i ddechre cerdded,
Tuâ'r Aipht a'i phlentyn ganthi,
Lle archaisai'r Angel iddi.

Yno y bu *Christ* yn aros,
Gida'r Sibŵns lawer wythnos,
Nes cael clywed marw Herod,
Oedd yn ceisio 'i ladd hebwybod.

Yn ôl marw Herod greulon,
Fe ddoe Grist i wlad Iddewon,
Ac y fyddai oftyngedig
I *Fair* ac i *Joseph* ddiddig.

Pan yr oedd e'n ddeuddeg oed,
Peth rhyfedda y fu erioed,
Efe *bwngcie a Doctoriaid,
Nes bae'r doethion arno'n synniaid†.

Yno yn ddeg ar hugein oedran,
Pan bedyddiwyd ef gan *Joan*,
Fe ddescynnei arno yr ysbryd,
Ar lûn clommen * hygar hyfryd.

Ac fe lefe *Dawn* ei hunan,
Fri o'r nef lle clywe'r *cumpen,
Hwn yw f'vnig fab aberhwyd,
Yndo ef ym llwyr foddlonwyd.

Gwedi'r ysbryd ddescyn arno,
Fe ddoe'r Cythrael ynte i demptio,
Ond er maint oedd cyrch y cythrael,
Rhows *Christ* iddo † ffwy! ddiogel.

Luc. 2. 51.

Luc. 2. 42.

46. 47.

* *Torressyn*
man.

† *Rhyfedda*

Luc. 3.

4. 1. 1.

* *Cumpen*

Mat. 4.

† *Cyng*

Vo

Mat. 4. 23. Yn ol hyn fe ai i bregethu,
Yr efengyl wen o doytu,
Ac i ddechre gwneuthur gwrthiau,
Ym-mhob tir a ffordd y cerddau.

Joan 2. Fe drows y dwr yn gynta'n win,
Fe lwyr Jachaws pob clefyd blin,

Mat. 14. 5. Ac fe wnaeth i'r deillion weled,
Ac i'r byddar clyst-drwn glywed.

†Gormodedd. Ynte rodiodd ar y mor,
**Swm.* Gan ostegu ei †twyf a'i rôr*,
Ac fe wnaeth i'r storom wynt,

Mar. 6. Beidio a chwythu yn ei hynt.
I ddangos ini, i fod yn Dduw,

Luc. 7. & 8. Fe gododd tri o farw i fyw,
Jo. 11. Merch i Fairus, mab i'r weddw,
Lazar gwedi drewi a marw.

Mat. 14. Porthodd pum mil a phum torth,
Mawr o'i bwer, da o'i borth,

Luc. 5. Llanwodd ddwy long o'r pysc mwya,
Pan y metho ar bawb eu dala.

Mat. 4. 24. Bwrïodd lawer cythrael allan,
O'r rhai cleifion, lloerig, egwan,

Luc. 22. A chlûst Malchus gwedi dorri,
**In ebrwydd* Y Jachaws ef toc heb eli.

Llawer gwithie gida hyn,
Y wnaeth ein Pryawr Jesu gwyn,
Cyn i Suddas frwnt i werthu,
I'r Jddewon, a'i fradychu.

† Pet. 2. 22. Ni chaed twyll erioed o'i enau,
Jo. 8. 46. Nid oedd yn dyn a'i hargoeddu,
'Roedd e'n ddiddrwg fel yr oen,
Yn fach ei barch, yn fawr ei boen.

Pan daeth yr awr oedd Duw 'n ei ofod
 Faberthu 'e dros ein pechod,
 Fe ddoe Suddas ac a'i gwerthe,
 I'r Iddewon am geinioge.

Ni chas ddim ond hanner Coron,
 Am i roi e'n llaw 'r Iddewon,
 I fynd ag e'n rhwym at Gaiphas,
 Gwedi holi yn dôl gan Annas.

Mat. 26. 15.

Yn y man y daeth at Gaiphas,
 Fe ddoe tyllion ffalst o'i gwmpas,
 Ac y fynnent bwfio arno,
 Llauer peth nas gwydde oddiwrtho.

Mat. 26.

** Holan.*

Caiphas yntef a'i * hexamau,
 Yn galed iawn ar fil o bethau,
 Ac a'i tyngau trwy 'r Duw byw,
 I addef o'r doedd e'n fab Duw.

Mat. 26. 63.

Ac am i'r Jesu adde 'n * glur,
 Mae fe oedd Christ mab Duw yn wir,
 Braidd na fynnei pawb i lethu,
 A'i labyddio cyn ei farnu.

** Eglur.*

Mat. 26.

Yno y poerwyd yn ei wyneb,
 Bwbach-dallwyd mewn ffolineb,
 Ffystwyd ei ben a gwielyn,
 A chernodiwyd yn yscymmyn. *

Mat. 26. 68.

** Gwneid.*

Ar y boreu yr holl Iddewon,
 A'r Offeiriad, a'r gwyr mawrion,
 Yddoent a Christ gwedi glwmmu,
 At *Bilat* idd i farnu.

Mat. 27.

Pilat gwedi ei holi yn galed,
 Hêb gael yndo fai na niwed,
 Dan lanbau a golchi ei ddwylo,
 Y rows barn marwolaeth arno.

Mat. 27.

Cynta

Cynta peth y farnei Pilat,
Oedd i chwippio heb ei ddillad,
Yn ôl hynny i groes-hoelio,

Nes marm. Ar y crog-pren nes departo.

Felly chwippiwyd Christ yn dôst,
O hewl i hewl, o bôst i bôst:

†Fflangellu. Ac ni adewid modfedd arno,
O'i ben i draed heb ei †scwrgio

†Dibatrù. Gwedyn dewe filwyr Pilad,
Ac hwy †stripient Christ o'i ddillad,
Ac a'i gwiscent e'n cyn frasfed,
Mewn hen fantell gôch o scarled:

Yn ol hyn fe blethe rhain,
Anfad Goron sawr o ddrain,
Ac a'i gwiscent ar arleisfe
Christ, nes rhedei waed yn bibe.

Rhoddent hefyd yn ei Law
Gorsen, dan ymgrymmu draw,
A'i watwaru a geiriau mwynion,
Dydd-dawch Brenin yr Iddewon.

Diharu. Gwedi diosc Christ drachefen,
Rhoesont y groes ar ei gefen,
Iddo i llyfco i'r Beniglogfa,
Lle croeshoeliwyd ar ei hycha.

Pan yr aethont iw groes-hoelio,
Tyllwd eu draed a'i ddwy ddwylo;
Ac hwy hoeliwyd yn filinig,
A thair hoel o baiarn ffrygig.

Er maint oedd ei boen a'i loesau,
Etto er hyn ni gore o'i enau,

188. 32. Ac ni yngane with y Roegawr,
Mwy na'r Ddafad dan law'r Caeilwr.

Ond

William John

Ond fe offiwmme ar y groes
 Dan oedd chwera a blina 'r loes,
 Ei enaid gwyn a'i waed i gyd,
 Yn abert hros bechodau 'r byd,
 Ac orchmynne ei enaid gwirion,
 Yn llaw ei Dad y barnwr cyfion,
 Dan ymhwedd arno am fadde,
 I'r Iddewon a'u groes-hoile.

Felly y bu farw 'r Jesu,
 Ar y pren groes with ein prynu,
 Ac y rhows ef waed ei galon,
 Dros enaidiau 'r gwir Gristnogion.
 Felly y rhows Duw ei Anwylid,
 I groes-hoetio trwy fawr benyd,
 Er mwyn prynu ein enaidiau,
 *A'u gwaredu ou' holl boenau.

Rhoddw'n minnau foliant iddo,
 Ddydd a nos heb ddim defnyddio,
 Am ei gariad a'i drugaredd,
 Yn prynu enaid dyn mor rhyfedd.
 Diolch mawr a moliant hysgus,
 Y fo i'r Tad, a'r Mab, a'r ysbryd,
 Am brynu enaid dyn mor briedd
 Ai ddwyn i'r nef o côst gathiwed.

Cyngor i wr ieuangc.

F'Anwyl Blentyn cês dy lythyr
 Serchog, Sanctaid, llawn o Synwyr,
 Sy'n dymynio cyngor ffyddlon,
 Ith gyfroyddo fyw fel Cristion.

Eph. 5. 2.

Luc. 23. 34.
 46.

*Se waredir
 y sawl y greda
 ynho, ac y
 ddychwelaant
 ato a'u holl
 galonau a'u
 dw'r i'w bechodau
 i'w holl
 naill y ffyddlon
 der a Sanctaid
 i'w holl
 i'w holl
 holl ddynion
 i'w holl
 Lu. 24. 47.
 Jo. 3. 16.
 11. 23.
 55. 7.*

*glad y cyngor
 Robert G. G. G.*

Argol Gras yw'th weld cyn Janged,
Mor fawr dy chwant, mor brydd dy fyched,
I Nabod Duw, i ddyscu 'r Scrythur,
I ddofti 'r Cnawd a *nwyfiant Natur.

* *Drwg
Chwant.*

I gyflawnu dy ddymyniad,
Derbyn hyn o gyngor difrad,
I gyfrwyddo dy holl fuchedd,
O'th fabolaeth hyd dy ddiwedd.

Preg. 12. 1.

Yn dy ieungatid F'enaid cofia,
Wir wafnaethu Duw gorucha,
Ac addoli dy Greawdwr,
Cyn i wendid waethu 'th gyflwr.

Dechre ddyscu trech yn blentyn,
Nabod Duw a'th Brynwr pur-wyn,
Hoffi ei Air a chadw ei gyfraith,
Hynny a'th wna yn hen-wr perffaith.

Dehar. 22. 6.

Tempia 'th lester tra fo'n newydd,
A'r gwir +win o dduwiol grefydd,
Fe aroglu hyd dy ddiwedd,
A gwynt peraidd dy lan fuchedd.

+ Gwin.

Planna yn gynnar yn dy galon,
Had pob gras a'th wnel yn Grifion,
Rhag-i'r gelyn blannu 'r efrau,
Eisfe i hau a had Rhinweddau.

+ Gwanwyn.

Cais flodeno yn dra chynnar,
Gida 'r Spring fel Almond hygar:
Y pren na ddweco blodau 'r gwanwyn,
Trwy 'r cynhaiaf fe fydd difwyn.

Mae Duw 'n gofyn gan ei dylwyth,
O flaen pob peth gael y blaen ffurwyth,
Ac nisfyn y Duw goruchaf,
Can ei blant na'r Ail na'r eiddaf.

Rho

Rho gan hynny flach dy gryfdwr;
I wafnaethu dy Greawdwr,
Ac na ddry trech yn blentyn,
Flach ffwrth d'oes i wafnaethu 'r gelyn

*Drwg is raddi 'r Gwin i Satan,
Arhoi i Grist; gwaddod aflan,
Rhoi dy nerth i *bleffio 'r drwg
Arhoi 'th wendid i 'th Greawdwr.*

*2. r. ym 10
bodd.*

Mellidgedig yw'r dyn ynfyd,
A ro i'r gelyn rym ei fywyd,
Ac na roho i brynwr diddig,
Ond yr henaime gwann methedig.
Gwachel aifer ddrwg yn blentyn,
Aifer ddrwg a 'th nyddda 'n Scymmyn,
Ac a dry 'yn ail naturiaeth,
Nes yr elech beunydd waeth waeth.

Os Arferu bechu yn blentyn,
A dibrisio Duw yn llengcyn,
Yn hen nid hawsit wella byn,
Nag i'r *Moyrys fynd yn wyn.

Rho gan hynny gorph ac ysbyrd,
Yn dy ieungatid yn dra hyfryd,
I wafnaethu dy Greawdwr,
Ac i ymladd a 'th wrthnebyr.

Megis Daniel trech yn llengcyn,
Gwrthod win a chwrrw melyn,
Ac na ro' dy fryd ar foethau,
Ond ar nabod Duw a'i ddeddfau.

Disc fel Samuel trech yn fachgen,
Sefyll o ffen Duw yn llawen,
Ac ymmando o Air y bywyd,
Beth y ddywetto 'r Arg'wydd wrthyd.

22.
1, 2.

Fel *Jofias* yn llange bychan;
Rhodia yn vnion o wyth allan,
A rhoth fryd ar gadw'r gyfraith,
Oini Duw, a byw yn beiffaith.

2 Tim. 3. 15

Dysc y Scrythur lan o'ch febyd,
Megis *Timoth* yn dia phaisid,
Honnoth wna di 'n ddoeth anianol,
Yn gryfnogaidd ac yn dduwiol.

Luc. 4. 16.

Luc. 2.

Dos fel Christ bob Sul i'r Eglwys,
Gida'th Dad a'th Fam a'th Fagwys,
Ac o ddeuddeg oedran Fenaid,
Dechre ymddiddan a'r Doctoriaid.

Gwrandu'r fengyl, Gwrandu'r gyfraith,
Dysc bob vn o'r ddau yn beiffaith,
A chais fyw yn gynnil cynnil,
Yn ol cyfraith Duw a'i fengyl.

Psal. 119.

105.

Mewn tywyllwch 'rwyti 'n rhodio,
Cymmer Lantern Duw 'th oleuo,
Heboleuni 'r Scrythur hyfryd,
Nid air byth i dir y bywyd.

Er bod Duw yn y nefoedd ucha,
Mae yn ei Air a thi 'n chwedlenn,
Ac yn dangos ei holl 'wlyys,
Tn y Scrythur uti yn bysfys.

Jo. 5. 39.

Edrych dithe yn y Scrythur,
Beth a fyn dy Dduw it wneuthur,
Gwna beth bynnag fo'n orchymyn,
Ac na fedla fo e'n wrafyn.

Rhuf. 6. 23.

Deut. 28. 15.

* Tragydd

ddol.

Gwachel dorri 'r Pwnccie lleiaf,
O holl gyfraith Duw goruchaf,
Y mae 'r lleia 'n haeddu Angeu,
Meildith Duw, a * didrangc boenau.

Pefyn Daw y Barnwr cyfion,
Am bob pechod y wnel dynion,
Naill ai Angeu 'r dyn a becho,
Neu Angeu Christ yn dalhad drosto.

Ac lle pechaist fil o weithe.
Yn erbyn Daw nes haeddu ange,
Edifara am bob pechod,
A chais bardwn gan y Drindod.

Adde 'ch Bechod gar bron Daw,
fawr a bychan obob rhyw,
Ac 'mosfydia am dy wegi,
Nes maddeuo 'r Arglwydd itti.

Edifara am dy wendid,
A 'th holl * nwyfiant yn dy ieungŷid,
Oni wylu 'r dwr yn heli,
Daw a 'th farna am y rheini.

Ni chas Ephraim nes cwilyddio,
Ni chas Dafydd nes ochneidio,
Fadde nwyfiant ieungŷid iddyn,
Nis cei dithe nes i ganlyn.

Gwachel oedi hyd y foru,
Rhag it farw heno wrth gyscu,
Ac i'r Angeu glas dy lyscu,
I'r farn yn llangc; cyn * yngweirio.

Mae yn vffern fil o filiodd,
O wyr Ifangc y † bwrpassodd,
Yn eu henaint brydd dafaru,
Heb gael arfod wneuthur felly.

Edifara 'nawr gan hynny,
Ni wyispwy a fydd y foru,
Cymmer Barchell tra cyniccer,
Rhag nas cuffedh pan y ceisier.

Ed. 1. 1. 1. 1.

Act. 3. 19.

Dihar. 28. 13

* Dwg
ebwntan.
Luc. 13. 31

Jer. 31. 1. 1.
20.
Psal. 32. 3.

Jac. 4. 14. 15.
* Yrharatol.

† Afwridd
dod.
1. 1. 1. 1.

*Ac lle'rwyti'n pechu beanydd,
Edifara bob diwedydd,
Rbag i'r Dwr sy'n *sio'n sceler,
†Ddispyddu. Eeise ei †blwmpo soddi'r llester.*

Gwedi gvir ddifaru vn-waith,
Gwachel nyddo 'th draed yr eil-waith,
2 Pet. 2. 22. Na thro gida'r bwch i'r dommen
A'r ci i fwytta 'th hwd drachefen.

Eph. 4. 22, Ond cais ddilyn buchedd newydd,
23, 24. Tiwy Sanct-iddiwydd a gwir grefydd,
1 Pet. 1. 14. A chall dreulio 'th einioes fychan,
15, 17. Mewn duwiolder prydd ac ofan.

Dod dasg arnad nos a boreu,
Foli Duw ar ben dy linieu,
Psal. 55. 17. Nad ddiwarnod fyned drosod,
Heb addoli'r sanctaidd Drindod.

Ac i'th helpu fynd yn dduwiol,
Psa. 19. 7, 8. I orchfygu'nwyfiant cnawdol,
Rbaf. 3. 13, Cymmer gyfraith Dduw i'th ddyfgu,
14. Ailan ysbayd i'th gyfnerthu.

Cyfraith Dduw sydd daran rymmus,
I droi'r enaid cyfeiliornus,
Psal. 119. Ac i roddi dysg a deall,
9, 104. I'r rhai ffaingc annoeth angall.

Gwna beth archo'r gyfraith itti,
Gwrandd'r cyngor y foi'n roddi,
Psal. 119. Os dilynu'r gyfraith gyfion,
99, 100. Hi'th wna'n adoechach na'th Athrawon.

Cadw afel ficeir yndi,
Plyg dy warr ymottwng iddi,
Hi ry ras a pharch a phwer,
Psal. 19. 11. O'i chadw hi mae gwabbar lawer.

O'r arferu fyw yn berffaith,
Nawr yn hanc yn ol y gyfraith,
Fe fydd hawdd trwy fawr lawenydd,
It fynw'r sanctaidd yn dragywydd.

Anrhydedda Dduw dy dadan,
Duw a'th anrhydedda ditbau,
Oo dirmygu di ei wasnaethu,
Fe ddirmyga dy ddiwallu.

1 Sam. 2:30.

O's gwasnaethu Dduw yn blentyn,
Duw 'th wasnaetha dithe yn hen-ddyn,
Ac a bair i'r brain dy borthi,
Cyn bo arnad fawr galedi.

1 Bren. 17.6

Ni'th ddanfonwyd i'r byd ymna,
I wasnaethu'r byd na'r bola:
Ond i wasnaethu Duw yn weddaidd,
Fel ygwna'r Angelion Sanctaidd.

E/ay 43.7.

Pan y codech gynta o'th wely,
Cofia Dduw a chwyp i wasnaethu,
Ac na ddos o'th stafell all'n,
Nes ei addoli â pharch ac ofan.

Psa. 132.18

Er Maint a fo dy fusnesson*,
A'th † glamwri, a'th orchwylion,
Na ddod law ar un o'r rheita,
Nes addoli Duw yn gynta,

* Achosian.

† Gofidiai.

Ni bydd llwyddiant, ni bydd llonydd,
Ni bydd comffordd, na llawenydd,
Lle bo trafferth o bob rh w,
Heb ddim pris am foli Duw.

Jer. 10. 18

Er bod busnes fawr gan Ddaniel,
Yn y † cwrw dan Frenin Babel,
Tair gwaith beunydd y gweddie,
Yn ei Rafell ar ei linie.

Dan. 6.10.

† Llys.

Pan

Pan yr elech o'r drws allan,
At vn gorchwyl fawr na bychan,
Cais gan Dduw dy brydd fendithio,
A rhoi rhad ar waith dy ddwylo.

Gen. 39. 3. Fel y llwyddodd Duw orchwylion,
Dan. 6. 3. Joseph gynt a Daniel dirion,
Felly llwydda d'orchwyl dithe,
Os gweddii arno 'n ddie.

Psal. 139. 7. Ple bynna bech, beth bynna wnelech,
Fer. 16. 17. Ai da, ai drwg, y mann y mynnech,
Duw mhob man sy'n disgwyl arnad,
Gwachel bechu yng-wydd ei lygad.

Mat. 7. 12. Gwna i eraill bob daioni,
Y ddymynydd wneathur itti,
Na ro i arall waeth fesurau
Nag a fynit roi i tithau.

** Yn rhoi* Na wna weithred er dy gyffro,
** hyd did.* Na bo Duw yn * warant iddo,
** Barn.* Ac na allech yn ddi-wawd,
Gyfri am dano ar ddydd † brawd.
** Ofalus.* Gwna'r Duw byw yn wir Dduw itti,
Ac yn * garcyys cais i addoli,
Galw arno, a molianna,

Psal. 34. 10. Felly yn wastad fe'th ddiwalla.
Gwachel gymryd ar vn amfer,
Enw'r Arglwydd mawr yn ofer;
Cans nid gwirion gantho hwnnw,
Gam arfero ei sanctaidd enw.

Yn rhoi Treulia'r Sabborh ôll yn llwyr,
Yn rhoi Mewn sancteiddrwydd fore a hwyr,
Ac na ddoro ran na chyfran,

Yn rhoi O ddydd Duw i * blesio Satan.

Anrhydedda

Anthyddedda dy Rienî,
 Parcha, * Ilonha, fweccra rheini,
 Felly hestyn Duw dy ddyddie
 Ac y parcha d'eppil dithe.

Gwachel gytcam ddigalonni,
 Na rhoi ammach i'th Rienî,
 Ond gwelod diwedd dedwydd,
 I Ferch falch newfâb anwydd.

Gwachel rhag godineb ffaidd,
 Cadw'th gorph yn lester sanctaidd,
 Ac na wna er golud Rhufain,
 Aelod Christ yn Aelod puttain.

Gorwedd gida' h wraig dy hûn,
 Na chais arall wrth dy *wyn,
 Ac na chytcam wneuthur Temel,
 Ysbryd Duw, yn wâl i'r cythrel.

Er mwyn Iesu gwachel feddwdod,
 Gwaeth yw hwn nag vn rhyw bechod,
 Mae 'n troi dyn i gyflwr cythrel,
 Vgain gwaeth nag vn anifel.

Câr a'th galon bôb rhyw ddyn,
 Fel y careth di dy hûn:
 Ac na wna i vn dyn niwed,
 Ar air, meddwl nac ar weithred.

Gwna i bôb dyn ore ac allech,
 Gwna yn ffyddlon 'r hyn a wnelech,
 Ond na chytcam er mwyn vn dyn,
 Wneuthur dim a' fo Duw 'n *wrafyn.

Gâd i Gyfraith Dduw 'th reoli,
 Ym-mhob gorchwyl y fo itti,
 Nid oes vn rhyw orchwyl perffaith,
 Ond yr vn sy'n ôl y gyfraith.

D

* Llawenb.

Dibar. 16. 18

Dib. 30. 17.

i Thess. 4.

3. 4.

i Cor. 6. 15.

* Trachwant

i Cor. 8.

Esay. 26. 1.

2. 8.

Dibar. 22.

29.

Mat. 22.

Gal. 6. 13.

* Ia. 1.

h. 1.

Deut. 10.

Cofa

* Sicer.

Cofia f'enaid nad oes genyd,
 Ddydd * certennol ar dy fywyd,
 Treulia bob dydd mor ddigamwedd,
 A pha bae ef ddydd dy ddiwedd.
 Cofia 'r Nôs dy waith y dydd,
 Lle gwnaethost gam, gwna jawm yn brydd,
 O digiaist Dduw cais * bardwn gantho,
 Os cefaisr rās rhô foliant iddo.

* Maddenant

Myfyrdod Foreuol.

* Dnasen.

MEddwl fal y gallse Satan,
 Yn dy gwsc dy ladd heb yngan,
 A'th ddwyn i'r farn yn amharod,
 Oni * bafse i Grist dy warchod.
 Meddwl fal y gallse 'r Gelyn,
 Oni bafse i Grist dy amddiffyn,
 Ladd dy blant, a dwyn dy gyfoeth,
 Llôfey 'th dy, a'th flino bocnoeth.
 Cofia fal y gallse 'th daro,
 Ag ynfyrwydd nes gwall-bwylo,
 Fai na allafyd ddim or cyscu,
 Oni bafse i Grist ei nadu.
 Bydd gan hynny dra diolchgar,
 T'ch wir Geidwad am ei ffafar,
 Yn dy gadw mewn esmwythder,
 Rhag y Gelyn yn ddibryder.

William John Griffith

This Book witnesseth
 William John Griffith

Diolch

*Diolch am amddiffyniad ac
esmwythder.*

O Fyng Heidwad, o fy Mugel,
Rhwn am cedwaist yn dy gesel,
Neithwr rhag i'r blaen dy llyngau,
Rwi o'm calon i'tn gloriolau.

Dan dy adain Christ di'm cedwaist,
Yn dy fraiche di am cofleidiaist,
Rhoddai't imi brydd esmwythder,
Rwi 'n ddiolchgar am dy fwynder.

Nedgyst Satan im difethu,
Nedai't ddynion im gorthrymmu,
Nedai't dan a gwynt fy speilio,
Nac anhunedd im dyhuno.

Bendigedig a fo d'enw,
Christ fyng Heidwad am fyng hadw,
A gogoniant itti rodder,
Am roi imi 'r faeth esmwythder. *Amen.*

*Aror enbydus yw cyfscu mewn
Esmwythder y maes o ffafar Daw.*

M Wy yw * perig dyn sy'n cyfscu,
Yn ei wely heb † nawdd Jesu,
Nag oedd perig Daniel hynod,
Gynt wrth gyfscu rhwng y llewod.
Y mae'r Serythur yn manegi,
Fod y Ddawl yn roi o bobtu,
Ddydd rabs yn ceisio llarpio,
Mae'r llew pwy bynnag allo.

* Sice-

Psal. 121. 4.

Pwy sy'n rhwystro 'r llew i'n llyngcu,
 Ond ein ceidwad mawr Christ Jesu,
 'Rhwn sydd nos a dydd heb heppian,
 Yn cadw ei braidd rhag rhythreu Satan,
 O gan hynny bydd ddiolchgar,
 I'th wir Geidwad am ei ffafar,
 Yn dy gadw mor ddibryder,
 Rhag y llew mewn mawr esmwythder.
 Pa bae Iddew yn dy warchod,
 Tra 'iti yn cyscu rhwng bwythfilod,
 Di roid ddiolch fil o weithie,
 Am dy gadw o'u crafange.

Er bod Christ ei hun i'th warchod,
 Trech yn cyscu rhwng y llewod
 Sydd lob awr yn ceisio 'th llyngcu,
 Ni roi ddiolch iddo er hynny.

Agor d'olwg, gwel ei ffafar,
 Cymmer rybydd, bydd ddiolchgar,
 A rho ddiolch ar dy ddau-lin
 I Grist Jesu am dy amddiffyn.

Felly ceidw Christ di yn wastod,
 Ac y tann ei adain drosod,
 Ac i'th geidw mewn esmwythd.
 Rhag pob petig yn ddibryder.

Rhybydd i ddyn wrth ddillattu y corpw,
 I weddio am ddillad ac arfan i'r enaid.

PAn y bech yn gwisgo 'th ddillad,
 Cais arfogaeth Ddu am danad,
 Fal y gallech ymladd yndyn,
 Megis Cristion a phob gelyn.

Nid

Nid wyd nes er Dillad twymglyd,
 I guddio cnawd, i ddyor anwyd,
 Oni hae it gael pilynod,
 I ddyor bai, I guddio pechod.

Cais gan hynny holl arfogaeth,
 Duw, i'th gadw rhag gelyniaeth,
 Ac rhag pechod, ac rhag trafel,
 Twyll y byd, a'r cnawd, a'r cythrel.
 Heb y rhain nid ym ond noethion,
 I ryfela a'n gelynion,
 Ac nid possib i neb hebddyn,
 Gaei y trecha ar vn gelyn.

Eph. 6. 11.

GWEDDI.

Gwisc dy * Armer oll am danaf,
 O fying Heidwad galluoccaf,
 Fel y gallwys megis Cristion,
 Ymladd yndynt am gelynion.

* Arfan.

Nad o'm coryn hed fying wandde,
 Vn rhyw aelod heb ei arfe,
 Rhag fy nghlwyso gan y Temptiwr,
 Lle bo eisie vn rhyw armer.

Nad i'r byd a'i ofer bethau,
 Nad i'r cnawd a'i nwyfys chwantau,
 Nad i'r Diawl a'i rithren Scymmyn,
 Beri immi bechu yn d'erbyn.

Ond rho immi rym a chryfawr,
 I orchfygu pob gwrthnebwyr,
 Ac i ymladd dan dy faner,
 Nes ym dygech i'th esmwythder.

Felly beunydd yn ddibryder,
 Mieryselaf dan dy faner,
 Ac y roddaf i'ti foliant
 O'D Nw tra ynni chwythiant.

Cyngor

* Sige

*Cyngor i ddilyn cyn
Myned at ein gorchwylion.*

* Bendi. b.

* Dedwydd-
wch.

CYn yr elech i'r drws allan,
At vn gorchwyl, mawr na bychan,
Cais gan Dduw dy brydd fendithio,
A rhoi rhad * ar waith dy ddwylo.

Duw sy'n rhoddi rhâd a llwyddiant,
Duw sy'n danfon ffawd * a ffyniant,
Lle'i cyfarcher fe ry bendith,
Lle'i anghofier, fe ddaw'r fellidith.

Cais ei ysbryd i'th gyfrwyddo,
Cais ei râs i'th gynorthwyo,
Cais ei fendith ar bob gweithred,
Felly daw it' rad o'i barthred.

Dechre'r gwaith yn enw'r Iesu,
Cais ei gyfnerth i ddibennu,
Yn ei ddiwedd cais ei ogoniant,
Felly cae o'th weithred ffyniant.

Fel y llwyddodd Duw orchwylion
Joseph gynt, a Daniel ffyddlon,
Felly llwydda d'orchwyl dithau
Os gweddii arno'n ddiau.

* Eccl. 5-5.

Opi wnei dy weddi'n addas,
Di gae adail borth fel Jonas,
A physcotta megis Peder,
Ac heb ddala dim vn amser.

* Bod y ddi-
m pwyys.

Di gae * dywtan a thrafaclu,
Ac ymrwyfan a thraferthu,
Dydd a nôs a phoeni'n ofer,
Heb fôd dim yn well vn amser.

Ofer

Ofer codi ar y wawr ddydd,
 Ofer bwyta bara cystydd,
 Ofer gwiliad hir nos aia,
 Os yr Arglwydd ni'n bendithia.

Ofer adail Teieu newydd,
 Ofer cadw caereu trefydd,
 Ofer poeni trwy rymystra,
 Os yr Arglwydd ni chidweithia.

Rhag i'th * Lafur fynd yn ofer,
 O gweddia 'n brydd bob amser,
 Ar i'r Arglwydd dy fendithio,
 Felly ffynia gwaith dy ddwylo.

* *Trafel.*

Cyngor ynghylch bwyta ac yfed.

GWachel eiste i lawr i fwyta,
 Nes bendithio 'r bwyd yn gynta,
 Gwachel godi pan eisteddech,
 Nes rhoi diolch am y fwyttech.

Dysal chwilia di 'r Scrythyrau,
 Di gae weled yno Siamplau,
 Modd y darfu *Gr* fendithio
 'Rymborth, cyn ymborthu arno.

Paul ym-mysc y morwyr diolchodd,
 Am yr hyn y baratoôdd
 Y Duw mawr i dorri newyn,
 Pam y peidiwn ninne yn scymmyn?

Nid oes Sôn am râs cyn bwyta,
 Nac am fendith Duw gorucha,
 Nac am ddiolch gwedi porthi,
 Mwy na'r môch y fae 'n eu pelci;

Er

* Sige

Dent. 8. 10.

Er bôd Duw yn rhoi gorchymmyn,
I bawb yn ôl torri newyn,
Roddi moliant ar yr eitha
I'r Duw mawr am lanw eubola.

Gwachel fwytta ond dy ddigon,
Na fydd chwanoog i ddainteithion;
Mwy nâ rhaid o ffâr lyflenlyd,
Bair i'r cnawd orcnfygu 'r ysbryd.

Os rhoi i'r cnawd fwy na'i gyfraid,
Rwiti 'n porthi gelyn diriaid,
Os rhoi iddo lai na digon
Rwiti 'n lladd cydymmaith ffyddlon.

Nac yf Ddiod tuhwnt i fessur,
Gronyn bâch a wnaeth Natur,
Diod gadarn fydd yn peri,
I wyr nerthol gwympo deni.

Gen. 9. 21.

Gwin a wnaeth i Noe ymnoethu,

Gen. 19. 33.

Gwin a yrrodd Lot i ymloesu,

Gwin a dorrodd gwddwg llawer,

Gwin orchfygoedd Alexander.

* Disgwyl.

Wrth dy ford bydd di yn * waetan,

Ddydd a nôs rhag rhwydeu Satan,

Q. 1. 1. 1.

Rhwn y gais a'ch fwyd dy faglu,

Wrth ginawa a swperu.

Q. 2. 1. 1.

Mae dau lygad yr ychedydd,

Yn en gwaith wrth fwytta ei fwydydd,

Vn yn gweld ei ymborth hyfryd,

Llall yn gwarchod rhag y barcyd.

Luc. 14. 13,

Galw hefyd weinaid glodion,

14.

I gael cyfran o'rh ddainteithion,

Felly gelwir dithe, ar fyrder,

I gael than o'r nefawr Sŵper.

Cyn

*Cynbyrfaid i ddiolchgarwch am
ymborth.*

COdwn bawb ein pen a'n *ffriw
At Grist 'rhwn yw 'n † profcier,
A chanlynwn arno e'n ein daer,
Roi fendith âr ein Swpper.

*Wynnebpryd.
† R'sydd yn
paratoi dro-
som.

Mae e'n porthi pŵb peth byw,
Er maint o'i rhyw a'i nifer,
Ac yn rhoi i'r rhain i gyd,
Eu bwyd mewn pryd a themper.

Psa. 145. 15

Nid yw vn o Adar tŷ
Yn descyn na bŵ i fwynder,
Yn partoi i hwn ar *halt,
Ei ginio, breckffalt, swpper.

*Frys.

Pa faint mwy na *charcca *Dau*,
A'r ddyn rhwn yw ei † bickter,
A rhoi iddo'i raid bob tro,
Ond bwrw arno ei hyder?

*Ofal.
† Ei lun a
ddelm.

Mae e'n rhoddi i ddyn, y fwyd,
Y grewyd ar ei feder,
Llyffe, llafyr, nifail glan,
Pysc, adar mân heb nifer.

Ni wnaeth Daw vn gene 'r ioed
Mewn tir, mewa coed; mewn dysfader;
Nes partoi ei ymborth tyn
I'r geneu cyn ei gauer.

Llawer rhyw o Nifail glan,
A physgod mân ac ader,
Y rows Daw i borthi dyn,
A'i lladd bob yn cyn bwyter?

nad ystyr dynion hyn ?
 A rhoddi cyn y cymrer,
 Glod a moliant prydd bob tro,
 I'r Arglwydd ginno a swpper.

*Esgelus-
 dra.

Duw agoro 'n llygaid dall,
 I weld heb *wall a rodder,
 A'n geneue ar bob cam,
 I foli am eisfwynder.

Clod a moliant bob yr awr,
 I'r Arglwyd mawr y rodder,
 Am ddiwallu 'n cylla gwag,
 Ar ginno ag ar swpper.

*Diffyg.

Rhown foliant prydd bob amser,
 I'r Arglwydd ginno ar Swpper,
 Am rhoi ymborth in mor hael,
 Heb adel *ffael na phrinder.

Rhown iddo Diolch hyfryd,
 Am dan ein bwyd a'n Jechyd,
 A'n llawenydd a'i fawr ras
 In cadw i maes o ofyd.

A cheisiwn gantho 'n rasol,
 Er mwyn ei fab sancteiddiol,
 Borthi 'r enaid yn ei bryd,
 A'i air a'i ysbryd netol :

A thywallt ei fendithion,
 A'i ras yn ddyfal arnom,
 Fel y gallom nos a dydd,
 I foli 'n brydd o'r galon.

Gwyr a gwagedd, gweision, plant;
 Rhown foliant am ein porthi,
 I'r hael Dduw *i'o bryd, y bryd
 Yn rhoi maeth hyfryd inni.

Mae 'n diwallu pob peth byw,
 Bob pryd a rhyw ddaioni,
 Ac o'i law, a'i râs, a'i rodd,
 Yn rhoddy modd i'n peri.

Mae 'n rhoi bara inni o'r ddar,
 A gwyllt a * gwar i'n pefci,
 Pysc o'r mor, a mel o'r graig,
 A llawer saig heb enwi.

* Dôf.

Mae e'n porthi pob rhyw gnawd,
 Fel vn dan sawd i costi,
 Heb anghofio 'r Adar mân,
 Na'r llew, nar fran sy'n gweiddi.

Psal. 147. 8.

Mae e'n porthi dyn yn rhin,
 A chann a gwin yn * ddeinti,
 A brwd a rhoft o lawer rhyw,
 Heb neb ond Duw yn i peri.

* Foethus.

O rhown ninne foliant prydd,
 Bob nos, bob dydd heb dewi,
 I'r hael Dduw am dan ei borth*,
 Sy'n rhoi 'r faeth ymborth inni.

* Help.

G W E D D I.

Duw nad inni fwytra o'th ddonie,
 Fel y bwytry 'r môch afale,
 Heb dderchafu pen na llygad,
 I weld o ble maent yn dwad.

Ond par inni godi 'n penne,
 A chydabod fôd y donie,
 Oll yn dwad, sydd i'n porthi,
 * Oddiwrthyd tâd goleuni.

A phar inni foli d'enw,
 Am dy fwynder yn ein llanw,
 A'th fendithio yn dragywydd
 Am ein jechyd a'n llawenydd.

O: 19

Grâs cyn bwyd.

L Lygaid pob creadur bywiol,
 fydd yn edrych Argtwydd grafol,
 Ac yn * trusto cael i porthi,
 *Ymddiried. gennyd Rhoddwr pob daioni.

Rwyti 'n agor dy law rasol,
 Ac yn porthi pob peth bywiol,
 gan roi ymborth wrth ei natur,
 Yn ei bryd i bob creadur.

O bendithia ni dy weision,
 A'r holl fwydydd a'r dainteithion,
 Y barroist ti ar ein meder,
 I'n digoni, ginnio a swpper.

A rho inni ras i fedru,
 Bawb yn ddyfal dy glodforu,
 *Gofal. Am dy * garcc a'th rodd a'th fwynder,
 Yn ein porthi ginnio a swpper.

ARALL

Duw dod fendith ar ein hymborth,
 Duw rho iddynt rym a chymmorth,
 I'n digoni a gwir gryfdwr,
 I'th wasnaethu di 'n creawdwr.

Er bod Llawer bwyd yn * ddainti,
 *Foethus. Nid oes yndynt rym in porthi,
 Nac i dorri dim o'n newyn,
 Oni roi dy fendith arnyn.

Ogan hynny, ~~Duw~~ bendithia
 Yr holl fwydydd a roeist ymma
 Fel y byddo pŵer yndyn,
 Borthi 'n cyrph a thorri 'n Newyn,

Lle mae llawer *fort o fwydydd,
Yn troi yn eri yn ein colydd,
Am eu cymryd yn afradlon,
Ac yn magu câs glefydion :

Rho di ras in ni Arglwydd sanctaidd,
Gymryd pob bwyd yn dymheraidd,
Fel y gwnelont lessiant in ni,
Ac na fagont haint na swrthni.

Rho rym ynddynt i'n cyfnerthu,
Yn ein galwad i'th wafnaethu,
Ag i foli d'enw 'n wastad,
Er mwyn Jesu Grist ein ceidwad.

ARALL.

Daw mawr o'r nef Sancteiddia,
Ni oll a'r ymborth ymma,
Wyti 'n rodidi wrth ein rhaid,
I'th blant a'th ddefaid borfa.

A phar i ni gydnabod,
Fod pob daioni 'n dyfod,
Oddiwrthyd (graffol wyd)
Yn oed y bwyd a'r ddiod.

A dysc inn bawb foliannu,
Dy enw a'th glodforu,
Am ein porthi 'n well na neb,
Bob amser heb ei haeddu.

Ac er mwyn d'anwyl blentyn,
Yr ym ni 'n daer yn canlyn,
Arnad rodidi bara a dwr,
I'r neb sêb swccwr ganthyn :

A rhoddi gras i minne,
D'wafnaethu nos a bore,
Nes ein dwccer lle mae 'n *blys,
I'th nefawl †lys a'th Artre :

*Chwan.

†Nenadl.

Lle

Daf. 7.
15, 16.

Lle mae gwir fwyd a diod,
Yn para byth heb ddarfod,
Yn dy blas lle mae dy blant,
Heb arnynt chwant na thrallod.

Gras yn ol bwyd.

DI lenwaiſt Chriſt ein cylla,
Ag ymborth o'r daintithia,
Llanw eneu pawb o'th blant,
A moliant am ei bara.

Yn foethus iawn di 'n porthaiſt,
Yn rafol di 'n diwallaiſt
Rho inni weithian ras bob cam,
I'th foli am y roddaiſt.

Cynnal.
Di roddaiſt inni 'n Cinnio,
Ac ymborth i'n * maintaenio,
Rym ni 'n rhoddi nos a dydd,
I't foliant prudd am dano.

Mae dyled arnom roddi,
It' foliant am ein porthi,
Oh rho galon inni a chwant,
I roi mawr foliant itti.

Pob bol ag wyt' yn lanw,
Clodforent byth dy enw,
A bendithient ar bob cam,
Dy fawredd am ei cadw.

A R A L L .

Duw pam yr wyt' ein porthi ?
Mor foethus ac mor ddeinti,
Yn waſtadol heb ddim trai,
A gadel rhai mewn tlodi.

Paham

Pa ham yr wyt yn danfon ?

*I ni dy waelaf weision,
Fwy nag sydd raid i ni ym-hell,
A gado 'n gwell yn llwmon.*

*Cans yr ym yn cyffessu,
Nad ydym neb yn haeddu,
Cael mwy swccwr ar dy law,
Na't neb sy draw 'n newynu.*

*Ond dy fod ti o'th fwynder,
A'th gariad a'th drugaredd,
Yn rhoi inni fwy ym-hell,
Na'r sawl sydd well ei buchedd :*

*Ar hyder y rhoem ninne,
Fwy ddiolch byth i tithe,
Na'r sawl sydd mor llwm ei ffar
I'th foli ar ei glinie.*

*I ti gan hynny rhodder,
O'n geneu ni bob amser;
Glod a moliant tra ynom chwyth,
Ar ginio byth a Swpper.*

A R A L L.

*Derbyn Arglwydd loi 'n gwefusedd,
Am dy ffafar a'th drugaredd,
Yn ein porthi mor ddigonol,
A'r creaduriaid sydd bresenol.*

*Derbyn Ddiolch ar ein dwylo,
Am roi inni gyfal cinio,
Er nad ydym yn ei haeddu,
Mwy na'r sawl sydd yn newynu.*

*Rhoed pob gene ag y borthaist
Foliant itti am y roddaist,
Ninne roddwn itt ogoniant,
Yn dragywydd am ein porthiant.*

Psalm

Psalm. 23.

FY mugail yw 'r Goruchaf,
Pa fodd gan hynny ffaelaf ?
Trwi'n ymddiried yndo fe,
Ni edy eisie arnaf.

Y mae ef im Castellu,
A'i ras, a'i rym o doetu,
Fel na ddychon gwr na gwraig,
Na Diawl, na draig fy nrygu.

*Hyfryda.

Y mae ef im porfela,
Mewn dolydd or * areilia,
Lle mae dyfroedd tawel iawn,
A thir yn iawn o borfa.

Pan elw'i dros ei lwybre,
Fe'm cyrch i eilchwaith adre,
Ac er mwyn ei enw ei hun,
Fe'm trui'r vn fydd ore.

Ac o'r digwydda weithfe,
Im rodio yng hylcod Ange,
Nid rhaid immi ofni vn,
Cans Duw ei hun am cadw.

Y mae ef yn bresenol,
. Im hachub yn wastodol,
A'i wialen wenn a'i fflonn,
Am gwna i'n * llonn anianol.

*Llawen
iawn.

Er cynffordd im a chyfiyr,
O Anfodd syng wrthnebwyf,
Rhows im ford gyfoethog iawn,
A Seigie yn llawn o fwygyr.

Enciniodd

Eneniodd F'arglwydd hefyd,
 Fy mhen ag * oyl yn hyfryd,
 Ac fe wnaeth fy mwtri 'n llawn,
 A'i radlawn ddawn a'i olyd.
 Ei fwynder a'i drugaredd,
 Am dilyn hyd y diwedd,
 Yn ei Demel tro ynwi chwyth,
 Y bydd fy Nyth am † hannedd,
 I'r Tad, i'r Mab, i'r ysbryd,
 I'r Drindod, vndod hyfryd,
 Yn glôd a Moliant mawr,
 Bob Dydd, bôb Awr, bôb Ennyd.

† Trigfa

*Cyngor i gymmodi a Duw,
 Cyn myned i gyscu.*

GWel fel y mae dy oes yn dafod;
 Mae 'n llai beunydd o ddiwarnod;
 Rwyti 'n nês y leni i'th ddiwedd,
 O vn flwyddyn nag y llynedd.
 Gwachel fynd vn nos i gyscu,
 Yn dy bechod nes 'difaru,
 A chymmodi a'r Duw cyfion,
 Cyn y cayech dy olygon.
 Nad vn nos i'r Hawl fachludo;
 Ar dy lid yn ol i't' ddigio;
 Gwell i't' gyscu gid ag Arthes;
 Nag a malis yn dy fynwes.

Eph. 4. 15.

*Llawer dŷn sy'n mynd i wely,
 Heb ddibuno mwy ond hynny,
 Nes y gawo 'r vdcorn aethlyd
 Hwyt i'r farn i ddwyn ei penyd.*

F

Gwedd

*Gweddi mewn Cyfyngder rhag
Gorthrwmder.*

Dihun Dihun, pa ham y cyscaist?
Erioed hyd hyn, fy Nuw, ni heppiaist;
Nid Baal wyt: o danfon swccwr!
Tynn dy wâs o dôst gyfyngdwr.

Sych fy neigreu, Tor fy Magal,
Gwared F'enaïd, llacsa 'ng ofal,
Gwel fynghystydd, clyw fynghwynfar
Barn fy *hawl, rhyddha fi weithian.

* *Achwyn.*

Fynghraig i wit, o nad fi syrthio!
Fyn *hwr cadarn; nad f'anrheithio,

* *Twr.*

† *Arglwydd.*

Fy Nuw, fy † Ner, o dere im helpu!
Fy Nefawl dad, Nad fynghorthrymmu.

Galluog wyt, di allu helpu,
Vnig ddoeth, y modd di medru,
Trugarog dād, oh dere a swccwr!

† *Isa. 46. 1.*

Hawdd yw'th gael mewn toft gyfyngdwr.

Gwradwydda fwriad fy ngelynion,

* *Arall.*

*Tola falchder fy nghaseion,

Gwasgar gyngor tyrsa waedlyd,

Er mwyn Christ Rhyddha fi o'm penyd.

ARALL.

† *Amddiffyn.*

Duw fy ngrhaig, am Twr, am † Nodded;

Duw fy Jechyd am ymddiried,

Gostwng glust a gwrando 'ng weddi,

Mewn cyfyngder a gofydi.

Duw rhoist gennad i'm gelynion,

Fy ngorthrymmu heb achosion,

Am disethu 'n llwyr gan mwys,

Os dy di ar frys ni'm helpa.

Di roist gennad i eſtroniaid;
Lwyr amcanu difa f'enaïd,
A'r ſawl nad wi 'n nabod etto,
Lwyr amcanu fy anrheithio.

Rhai na wn o ble y henyn,
Rhai na wnaetho'i ddim i herbyn,
Rhai na chanſu erioed fy llygaid,
Sydd yn ceifio ſpilo f'enaïd.

Arglwydd maent hwy gwedi'm maglu,
Yn barod im difethu,
Ond ddoi di ymrhyd a ſwccwr,
Im gwaredu om cyfyngdwr.

Deffro o gyſcu f'vnig Geidwad,
Mae fy llong mewn trallod eirad,
O Cyrydda'r gwynt a'r tonneu,
Rhag im ſoddi yn ei rhwydeu.

Nad im llong am * taccal dorri,
Bydd di borth ac Angor immi,
Lleifa'r † ſtorom ſy'n fy mlino,
Moes dy Law a nad fi * ſingco.

Erchaiſt immi ddwadd attad,
Yn fy nhrallod, anwyl Geidwad,
Attad ti fy Nuw 'rwi 'n * trottan,
Danſon im ymwarded weithian.

Di Addewaiſt wrando yng-weddi,
Yn fy nhrallod ond im weiddi;
Gweiddi arnad yr wi 'n waſtod;
Arglwydd weithian tynn fi om trallod.

Di wrandawaiſt weddi *Jonas*,
Gynt o ſola'r morſil atgas,
Di achubaiſt o'i ſlindereu;
Gwrando yng waedd, ac achub finneru.

* *Rhaffad*
llong

† *Tymyd*
garw

* *Boddi*

Pſal. 50. 19

* *Dyſod*

Gwarediaist *Dafydd* frenin,
 Oddiwrth *Saul* oedd yn ei ddilyn;
 Gwared finne om trallodion,
 Ac o ddwylo fy ngelynion.

1 *Bren. 19.* Di warediaist hên *Elias*,
 O law waedlyd gwreigin ddiras;
 Gwared finne yn fy nolyr,
 O law waedlyd fyng wrthnebwyr.

Mat. 7. 15. Di destyriaist yn dra diddig.
 **Gwallgofus.* Gynr wrth Dâd y plentyn * lloerig;
 O tostyria wrth yf inne,
 Syn dy ganlyn megys ynte.

Mat. 15. Di roist help i'r wraig o *Ganan*,
 Y fu'n daerllyd yn i feggian;
 O rho nerth a help i minne,
 Sydd am cais mor daer a hithe.

**Cybrael.* Er nad oes ym-hwer vn-dyn,
 Rwymo 'r Ddraig * sy'n codi im herbyn;
 Etto Arglwydd mawr di allu
 Rwymo hon a'i llwyr ddrymmu.
 Cymmer yn dy law dy waywffon,
 Cyfod, ymladd am gelynion,
 Torr hwy ymmaith yn ei gwegi,
 Nad hwy wneuthur trallod immi.
 Gyrr dy Angel i wascaru,
 Sawl sy'n chwennych fyng orthrymmu;
 Gyrr dy faetheu a difetha
 Sawl sy a'i bwriad ar fy nifa.
 Duw di elli 'r môdd y mynnech,
 Fyn rhyddhan y maes o ortrech,
 Er dy sawredd dere a chomffordd,
 A gwir rydd-did im yn rhyw-ffordd.

Nad im Gelyn gael fy llyngcu,
 Na'm gwradwyddo, na'm gorthrymmu,
 Nad i'r Byd ychwaith gael dwedyd
 Iddo gaffel arnai ei wynfyd.

Dangos immi eglur arwydd
 O'th ddaioni a'th 'garedigrwydd,
 Fel y gwelo'r byd o bobtn,
 Mae ty di sydd yn fyng haru.

Nid wy 'n ceisio help Gwyr Mawrion,
 Na Phenaethiad, na Thwslogion:
 Ond yn vnig cymmorth difrad
 Gennyd ti fy *Nun* am Ceidwad.

Nâd i minne gael fy nhwylllo,
 Lle rwi 'n hollol itti yn † truffo;

†Ymddiried.

Dere weithian ag ymwared;
 Ynot ti mae f' holl ymddiried.

Mae fy llygaid o'r dechreuad,
 Dydd a nôs yn disgwyl arnad,
 Dere weithian im diddanu,
 Arglwydd nad im llygaid ballu.

Dere Arglwydd, dere bryffia,
 Gwared f' enaid o gyfyngdra,
 Fel y gallwyf dy foliannu,
 Trwy lawenydd am fy helpu.

*Diolch am ymwared o ddwylo
 Gelynyon.*

A Ngelson *Duw* a meibion Dynion,
 Nef a Daiar a'r Trigolion,
 Molwch *Dduw* ar eithach gallu,
 Ddydd a nos am fyng waredu.

Ing, trallod, a chyfyngdwr,
 A gweddiais ar fy mhrynwr,
 Ac o'r Nêf o blith Angelion
 Clybu ief fy nghwyn.hiraethlon.

Sarph oflododd fagai embaid,
 A chroglathe i ddala f'enaid,
 Rhwyd a chroglath Duw a'u torrwys,
 F'enaid inne fe gwardwys.

Helodd Angel im dad-dryflu,
 Rhows ei ysbryd im diddanu,
 Tannodd droffiwi Adain hyfryd,
 Ac fe'm tynnodd om holl ofyd.

Duw a glybu yng waedd iradys,
 † *Amhiliodd.* Christ † eiriolodd droffiwi 'n rymmys,
 A'r glan ysbryd am diddanodd,
 Ac om trallod fe'm gwardodd.

O molianned pob creadur,
 F'arglwydd mawr yn ôl ei natur,
 Am ei gymmorth a'i dofluri,
 Yn fyng wared om gofydi.

Teirw Bafan am cylchynnodd,
 Nadredd tanllyd am herlidiodd :
 Bleiddiaid blin ac vnicorniaid
 Amcanasant ddifa f'enaid.

Daw a barodd i'r rhain darfu,
 Pan oedd mwya eu chwant i'm llyngcu ;
 Duw a dorrodd gyn a dannedd
 Y Bwyffilod hyn o'r diwedd.

O molianned pob creadur
 F'arglwydd mawr a chalon bryffur,
 Am ei *garc yn achub f'enaid,
 O rhwng-cyn yr vnicorniaid.

Gwyr digrefydd, gwagedd gwaedlyd
Y gynllwynodd am fy mywyd,
Ac amcanfent fy * andwyo,
Difa f'enaid am anrheithio.

Duw ddatguddiodd eu dychellion,
Duw ddiddymmodd eu amcanion,
Duw a ddrysfodd eu bwriade,
Duw waredodd f'enaid inne.

O molianned pob creadur
Duw fy nghraig a chalon bryffur,
Am ddwyn f'enaid o drallodion,
Agwradwyddo fy ngelynion.

Clôd a gallu, Diolch, Moliant,
Gwir Anrhydedd a Gogoniant,
Y fo nôs a dydd i'r Drindod,
Am fy'n hyntu maes o drallodd.

Amen

Arall byrrach.

MEgis Daniel rhwng y llewod,
Megis Jonas rhwng Morfilod,
Y gweddiais ar yr Arglwydd,
Ac o'r nef fe'm clybu 'n ebrwydd.

*Stoppodd safneu'r llewod rheipus,
Ffrwynodd ên y † whâl afradus,
Torrodd awch y Saph am llyngceu,
Tynnodd f'enaid o'u crasfangeu.

Nefoedd, Daiar, Dwr, ac Awyr,
Tân a gwynt a phôb creadyr,
Molwch f'arglwydd mawr yn wastod,
Am fy'n hyntu maes o drallodd.

* Naf

* Caedd

† Morfilod
mawr.

Cyngar i'r claf.

PAn ith drawer gynta a chlefyd,
Ystyr o ble daeth mor danllyd,
A-phwy helodd clefyd artad,
A pha ham ei dodwyd arnad?

Deut. 28. 22. Duw ei hun sy'n danfon clefyd,
Oodiwrth Dduw y daw mor aethlyd,
Am ein Beiau mae 'n ei hela,
Igeisio genym droi a gwella.

Hos. 6. 3. Edifara am dy feiau,
Deisif Bardwn ar dy liniau,
Cais gan Dduw dosturio wrthyd,
Fe'th gysfura yn dy glefyd.
Os nynnodd llid dy Dduw yn d'erbyn,
Nes rhoi arnat glefyd scymmyn,
† Heddycha. Gwaed yr oen a'th † reconseila,
* **† Deigreu** hallton ai dad-ddigia.

* **Er tow gwa-**
ed Christ yw'r
iawn am bechod, i **Pet. 1. 18, 19:** etto mae 'n rhad i'r sawl a ddif-
gwyllant am lesbad odiwrtho, gredu ynho a bod yn edifeiriol,
waith bod Duw wedi gorchymyn i ni ddyfod y modd hynny atto
trwy ei fab: **Jo. 14. 6.** i **Jo. 3. 23.** **Jac. 4. 9.** Onder y dylem ni a-
laru, etto na thybygnw fod ein deigre yn iawn am ein pechodau.

Mat. 7. 7: Gostwng iddo, mae 'n drugarog,
Cais ei rās fe rhy yn serchog,
Edifara, ynte faddeu,

Akt. 3. 19. Wyla di, Tofturia ynteu.

Psal. 32. 5. Addef iddo dy gamweddau,
Barn dy hunan am dy feiau,
Cwmp o'i flaen a deisyf bardwn,

*** Rhyddhâd.** Di gae rās ac * Absoluwswn.

Tro di atto, ynte a'th dderbyn,
Er ei ddigio, rhy dy ganlyn,
A phan gwelo halltton ddeigrau,
Fe bair laesu dy flinderau.

Duw ei hun sy'n danfon clefyd,
Cennad Duw yw nychdod aethlyd,
Oddiwrth Dduw y daw clefydon,
Ni all neb ond Duw eu danfon.

^{edi}
Deut. 28.2.

Nid o'r Moroedd, nid o'r mynydd,
Nid o'r ddaer, na'r * Aer, na'r corfydd,
Y Daw clefyd ar blant dynion,
Ond oddiwrth yr Arglwydd cyfion.

* Awyr, awel.

Gwrês a gwayw, crâch, cornwydon,
Crûd a haint a fyndra calon,
Nychdod, Nodau, Mâll, diffanniad
S'oddwrth Dduw ei hun yn dwad.

Ni all * Empyrwyr mawr er holl fyd
Ddanfon haint na thynnu clefyd :
Nid oes neb a'i tynn neu danfon,
Ond Duw mawr y Barnwr cyfion.

* Pennaeth-
aid uwch na
thywysogion.

Nid aiff clefyd ffwrdd wrth † bwintment † Arch.
Loe nac Antwn, Cât na Cblement,
Witch na dewin, Swyn na phlaned,
Nes cennado Duw ei fyned.

Os o † Swiffet, os o Anwyd,
Neu Dy afiach y ceist glefyd,
Duw ei hun sydd yn dy daro,
Pa fodd bynna daethost iddo.

† Diotta,
bwyta gor-
modd.

Nid wrth * ddamvain, nid wrth fforten, * Shiawns.
Nid wrth dreiglâd lloer na seren,
Y daw clefyd mawr na bychen ;
Ond wrth bwintment Duw ei hunan.

Na

Ynys edrych fal dyn ynfyd,
 Gwylwys pa fodd y daeth y clefyd :
Gwell it' edrych tua'r nefodd,
Ar dy Dduw a'r llaw a'th drawodd.

f.6.1. Duw a'th drawodd, Duw a'th wella,
 Duw a'th glwyfodd, Duw'th elia,

b.12.10. Duw sy'n cospi di gnawd diriaid,
 I Jachau dy gorph a'th enaid.

I Derbyn Gennad Duw 'n reffawgar,
 Ymddwyn dano yn ddioddefgar ;

b.12.6. Neb a garo Duw fei cospa,
 Pôb mab annwyl fei gwialenna.

Hef.45.10, Bydd ddioddefgar dan dy drwbwl,
Ffôl a wingad ar ben Swmbwl,
 Duw a'th drawodd mor ddolyn ;
 Ofer it' wrthnebu ei' wllys.

Deut.28. Am ein pechod a'n drwg fywyd,
 Y mae Duw yn danfon clefyd :

† Cystyddio. Ac yn † gryddfu meibon dynion
 Am droffeddu ei orchmyrion.

Darn o gyflog pechod aethlyd
 Ydyw nychdod ac afiechyd ;
 Pechod a ddaeth wrth ei gynffon
 A phôb clefyd ar blant dynion.

Torri'r Sabboth, tyngu yn rhigil,
 Cashay'r Eglwys a'r Efengyl,
 Disiang ffeiraid a swyddogion
 A bair Lawer o glefydion.

Meddwdod, Maswedd a phytteindra,
 Rhegu, loetran a lledratta,
 Gwledda, Gloddest, treisio tlodion,
 Sy'n dwyn clefyd a thrallodion.

O'r ceist glefyd, o daeth moeth,
Pechod helodd hwn i'th ddala,
Ac a barodd i Dduw ddigio,
A rhoi'r clefyd hwn i'th daro.

Chwilia'n fanol dy gydwybod,
A chais gwrdd a'th ffaidd bechod,
Llwyr groeshoelia dy anwiredd,
Ac ymbilia am drugaredd.

Os difaru am dy feieu,
A llwyr droi at dduw yn foreu;
Fe faddeua Dduw dy bechod,
Ac a'th *dynn i maes o'th nychdod.

Cais gan Dduw Leihau dy ddolur,
Dosi i'th boen a gwella'th gyflur,
Cais yn daer esmwythder gantho,
F'all ei yr awr y mynno.

Pa ryw bynnag yw dy ddolur,
F'all Dduw oftegu ei wayw-wyr,
A'th iachau y modd y mynno,
Bid e'r dolur mwya fytho.

Fe iachaws y claf o'r parlys,
Gwrang o'r lase, a'r crippil nasys,
Job o'i grach a Naman glaswillyd,
A'r rhai cleifion o bôb clefyd.

Nid yw clefyd ddim ond cennad,
Wrth arch Dduw sy'n dwad attad,
Fe ladd, fe baid, pan archo ei berchen,
Fe ddaw, fe aiff fel gwas y capten.

O gan hynny galw yn daerllyd,
Ar dy Dduw sy'n danfon clefyd,
Cais ei *Nawdd er mwyn dy Brynwr,
Di gei gantho help a swccwr.

Acts 3. 19.

** Os bydd
hynny er
daioni i'th
enaid ti.*

Mat. 4. 24.

** Amddi
ffyniad*

Gweddi

Gweddi 'r clâf.

A Rglwydd cyfion, Tâd fy iechyd,
 Bainwr pawb a'i helpwr hyfryd,
 Gwrando weddi dyn clafecca
 Er mwyn Christ, ac edrych arna.
 Yn glâf mewu corph, yn drist mewn enaid,
 Yn drwm mewn meddwl ac ychenaïd,
 Rwi 'n ymlyfco, o 'yng-rheawdwr,
 Attad ti i geisio Swccwr.

Exod. 34.
6,7.

Grassol wyt a llawn trugaredd,
 Hwyr dy lid, a mawr dy amynedd,
 Hawdd i'th gael mewn tôst gyfyngdwr ;
 Er mwyn Christ tofturia yng- byflwr.
 Di roeist eichyd im es dyddie,
 Nawr di dwgaist am fy meie,
 Ac y helaist boen a nychdod,
 Im cystfyddio am fy mhechod.

Duw mi haeddais rwi 'n cyfadde
 Vn oedd drwmmach er es dyddie ;
 Yn dra chyfion Duw goruchaf,
 Y rhoist hyn o Nychdod arnaf.

Di allafyd ddanfon clefyd
 Immwngc, câs, i ddwyn fy mywyd,
 Am tfoi i vffern i boenydio,
 Heb roi amser im *repento.

**Edifarn.*

Etto 'n fwyn fel Tâd trugarog,
 Di roist arnaf glefyd ferchog,
 Im ihybyddio am fy niwedd,

Pfal. 119. 71 Am cyfiwyddo wella muchedd.]

Rwi

Rwi'n ei gymryd megis arwydd
o'm * mabwysiad a'th gredigrwydd,
Yn fyng-hospi am correcto,
Rhag im pechod fy andwyo.

Da yw'th waith o Arglwydd cyfion
Yn cospi'r corph a'r faeth drallodion,
Lle roedd f'enaïd er es dyddie
Yn dra chlâf gan ormodd foethe.

Tra cêsiechyd ni clês weled
Om pechodau er eu hamled,
Ond yn awr, gwae fi, mewn nychdod
Ida mi'n gweled ond fy mbechod.

Bwy nifer o bechode
Wnaethoi yn d'erbyn, Duw gwae finne;
Maent yn amlach mewn rhifedi
Nag yw'r Sêr, o'r ceisiai cyfri.

Pa faeth Elyn gwyllt y fuo,
Yn d'wrthnebu megis *Pharo*,
Gynt pan oeddyt yn ymhuedd
Am im droi a gwella myched.

Arglwydd grassol rwi'n cydnabod,
Immi haeddu cant mwy nychdod,
Ac im bechu yn escymmyn,
Om Mabolaeth yn dy erbyn.

Etto gwn dy fôd ti'n rassol,
I bwy bynna fo difeiriol,
Ac yn barod iawn i fadde
I'r Alarus eu camwedde.

Er na haeddais ond trallodion,
A dialau a chlefydion;
Gwna a mi yn ôl dy fawr drugaredd
Ac na edrych ar f'anwired.

an
bwy.
yw a fou wedi
yn cimryd trwy
Grist i fod yn
blant i Dduw)
yw ffydd yn
Grist, galar am
bechod, troad
oddiwrth be-
chod, gwir ga-
riad at y sawl
fydd yn ofni
Duw ynghyd a
chadw ei or-
chymynion ef:
oni fydd dyn
mewn rhyw fa-
sur a'r pechod
hyn yndo, ni
ddichon ef gas-
glu oddiwrth
ei glefyd a'i
gystydd ei fod
ef yn blentyn i
Dduw. Jo. 1.
12. Mar. 5. 4.
1 Jo. 3. 8, 9, 10
14. ac 1 Jo.
2. 3, 4.

Abgeu Christ a'i vfydd-dod,

Yn dâl i'tti am fy mbechod,

Cladd fy meic yn ei *weli;

Er ei fwyn bydd rassol immi.

Nad im farw yn fy mrynti,

Cyn im wneuthur dim daioni :

Ond rho amser o'th drugaredd

Immi etto wella muchedd.

Dal dy law, gostega nolur,

Llaesfa mhoen, lleiha fyng-wayw-wy,

Ac na offod arnai boeneu,

Fwy nag allo yng-horph eu goddeu.

Erbôd f'enaïd weithie yn dwedyd

Dere *Christ*, a derbyn f'ysbryd,

Mae fy nghawd er hyn yn crio,

Duw tro 'r cwppa chwerw heibio.

Y mae 'r cnawd a'r ysbryd etto,

Yn a mharod i ymado,

Duw rho amser im eu trefnu;

O bydd d'wllys yn cennadu.

Nid wi'n ceisio genyd amser

I fyw yn foethus mewn esmwythder;

Ond i dannu dy anrhydedd,

Ac i wella peth om buchedd.

Duw o'r gweli fôd yn addas

Ystyn f'oes fel *Ezekias*,

Doro immi ryw gyfrwyddyd

Im iachau a thori yng-hlesyd.

Ond o'r gweli fôd yn ore,

Etto yng-hospi dros fwy ddyddie,

Duw dy wllys di gyflawner,

Ond cyfnertha fi 'r cyfamser.

Yn iach ni wnaethym ond dy ddigio;
Yn glaf ny allai ond ochneidio;
Oni roi dy nefawl ysbryd
Im diddanu yn fy nghlefyd.

Arglwydd cymmorth fi 'n fy mlinder;
Llaesa mhoen am han-efmwythder:
Dwed wrth f'ensid y'n halaeth,
Mifi yw dy iechadwriaeth.

Tydi Christ yw 'r mwyn Samariad;
Minne yw 'r claf trafaelwr irad,
Cweiria nolur, rhwym f'archollion;
Dofa mhoen, cryfha fy nghalon.

Mae dy law yn orthrwm arnaf,
Etto ynod mi ymddiriedaf,
A pha lleddit fi a thrallod,
Duw mae f'hôll ymddiried ynod.

Gennyt ti mae 'r hôll allweddeu;
Sydd ar fywyd ac ar Angau;
Ni baidd Angau edrych arnaf,
Nes danfonech (Christ) ef attaf:

Gwna fi 'n barod cyn y delo,
Pâr im ddisgwyl byth am dano;
Fel y gallwi fynd yn addas,
Wrth ei scil i'th nefawl deyrnas.

Nad i bethau 'r byd anwadal,
Na'th gyfiawnder ddydd y dial,
Nac i ofan Angau im rhwyfstro
Ymbartoi i rwydd ymado.

Tynn om calon ofan Angau,
Pâr im wadu 'r byd a'i bethau;
Golch a'th waed fy mbechod secler,
Cudd fy mrynti a'th gyfiawnder.

Luc. 10.

Job 13.15.

Date. 1.18.

Rho

Rho im ffydd yn dy Brommeision;
Gobaith cryf am gael y Goron,
Dioddefgarwch yn fy nghlesyd,
Phil. x. 23. Chwant dwad attad a dattodyd.

Christ rho d'ysbryd in diddanu,
A'th Angelion im castellu,
Gwna'r awr ola fy awr ore
2 Tim. 4. 8. Rho mi'r Goron ar awr Ange.

** Cipio a'i dryllio.* Christ fy Mugail cadw f'enaïd,
Nâd i'r llew o'th law ei scliffiaid*,
Tydi prynafst yn ddryd ddigon,
Dwg e i'r nêf at dy Angelion.

*Rhybydd i'r claf i alw am wenidog i
gynggori ef, ac i weddio drosto.*

.31.1.1. Pan clafychech cais Offeïrad, †
Yn ddïaros ddwad attad,
I weddio dros dy bechod,
A'th gyfrwyddo fod yn barod.

Christ y bwintiodd yr offeïriaïd,
Yn Bessugwyr doeth i'r enaid,
Ac a roddwys iddynt eli,
I wrthnebu pôb drygioni.

† *Pan lesaro
r gwenidog
allan o air
Dum, mae* Adde'th bechod wrth y ffeiriad,
Fe ry itti gyngor difrad,
Fel y gallo roi cyfrwyddyd,
Yn ol naw's a rhyw dy glefyd.

*Christ yn lle-
faru trwyddo* † Crêd beth bynna ddwetto'r ffeiriad
O air Dum, yn brydd am danad,
Cans llais Christ ei hun yw hynny,
Ith *rebycco neu'th ddiddanu.

** Gelyddu.*

Deisy

Deisyf arno brydd-weddio,
Ar i'r Arglwydd dy* recyfro,
A roi itti gyflawn iechyd,
Neu yn rassol dderbyn d'ysbryd.

*Wella.

Mae Duw yn addo gwranddo 'r ffeirad,
Pan gweddio yn ôl ei alwad,
Christ a ddŷru ei ganlyniaeth,
Oni phwyntiodd dy farwolacth.

Jaco. 5. 14,

15, 16.

Llawer a ddi-
chon taw me-
dai / cyflawn;
ond aberib yr
annwyl sydd
ffiaidd. Dina.
15. 8.

Deisyf arno dy gyfnerthu,
Rhag i Satan dy orchfygu,
A llonyddu dy gydwybod,
Pani'th fliner gan dy bechod.

*Chwilio;

Godde *lawnsio dy gornwydon,
Godde i'r Gair frynaru 'r galon,
Fel y gallo fwrw yndi
W'n ag olew gid ag Eli.

*Ddangos;

Gwell it adel i'r offeiriad
*Faneg itt dy ddrwg ymddwgiad,
Fal y gallech edifarw,
Nag oi blegid gael dy ddamnu.

Di gae gyngor rhag dy bechod,
I lonyddu dy gydwybod:
Di dae gomffordd gan y ffeirad,
Os mewn pryd ei gelwi attad.

Nâd y ffeirad heb ei alw,
Nes ei bech yn hanner maiw,
Ni all ffeirad y pryd hynny,
Na rëb arall dy ddiddanu.

Oh! pa nifer o Frystanniaid
Sydd yn meirw fel Nifeilaidd,
Bisie ceisio nerth y ffeirad
I gyfrwyddo eu madawiad,

Ni bydd y cyf-
hes i fad y
gadwedig ar
cael cyngor y
gwentidog, ond
wnaethaf erob
e Jac. 1. 22. Ac
oni fydd y cyn-
gor yn yngor
Duw beffa.

G

Er

Er bod Duw yn abal cadw

Rhuf. 1. 16. Sawl a fynno heb ei galw,

Rhuf. 1. 17 Nid yw'n cadw mawr o enaid,

* Tmwy brege- * Ond trwy Swydd a gwaith offeiriad.

rhiaid y gair Cais gan hynny gynta ag allech

mae fydd a Fieistrad attad pan glesycheth,

ffordd iechy- I mi pwrg yn yn erbyn pechod

ffordd iechy- Rhwn yw achos dy hoil nychdod.

dydd. ac am
hynny yn clasychu fe ddylir arferu gwando'r gair, rhag ofn y bydd
hi ihybwyrr yn ein clesyd i wneutur felly. Ni ddylem ni oedi, a
rhybied tan peihau bychain yw fydd ac edifeirwch a gwellbâd
bucheidd, o herwydd mae pob un o'r rhain yn anghenrheidia i jechyd-
wriaeth, 'on 3. 36. Luc. 13. 5. 1 Cor. 6. 9. Heb. 12. 14. Er mwyn
Christ ystyriwch y pedwar lle hyn o'r Scrythur, a bernwch ynoch
eich hunain, gan na ellir bod yn gadwedig heb Edifeirwch a fydd a
newydd deb bucheidd (fel y mae i Srythurau hyn yn dangos yn eglur)
onid yw yn ynfydrwydd i adel y peihau hyn heb eu ceisio hyd am-
ser ein clesyd? Fe fydd yr enaid y pryd hwnnw yn ymwando â
dolur ag afiechyd y corph; ac o herwydd hynny yn anghymmrys
iawn i wando cyngor y gwenidog, ac i wneutur yn ei ol fel y
gylai. Nid ydym yn darllen ond am vn (sef y lleidyr ar y groes)
a wir edifa haodd yr awr ddiwethaf: am vn yr ydym yn darllen
hynny, fel nad ambus neb; ond nid ydym yn darllain ond am vn,
fel na ryfyo neb a bod yn eon i oedi troedigaeth at Dduw hyd yr
awr ddiwethaf.

Cyngor ir clâf i ddanfson am Bessugwr.

YN ôl cyngor yr Eglwyswr,
Cais gyfiwyddyd y Bessugwr,
Duw a roes i hwn † gelfyddyd
† Medler. I'ch iachau o lawer clesyd.

Daw ordeiniodd yr offeiriad

* Ifod yw offe-
renau i iachau
y enaid.

I * iachau doluriau'r enaid,
A'r Bessugwyr a'r Meddygon
I ymoleddu corph y cleifon.

Llawer

*Frwt.

Llawer dyn sy'n marw yn †fydyr,
Eisic cymmorth y Pessugwyr,
Gan fyrau eu hoes ai hamfer
Yn embeidys eisic eu harfer.

*adnewyddu.

Corph pob dyn yw ty ei enaid,
Rhaid *rheparu hwn a'i drefnaid;
Rhaid i bôb dyn hyd y gallo
Gadw ei dy ar draed heb gwympo.

Arfer gymmorth pessugwriaeth,
Yn dy glefyd trwy grŷtnogaeth,
Duw ordeibiodd hon yn gyflur.
I blant dynion rhag pob dolur.

Y neb wrthotto pessugwriaeth,
Y roes Duw er iechydwriaeth,
Mae 'n gwrthnebu maeth ei †Anian,
Ac yn *mwrddro ei goep ei hunan.

†Nature
*Liadd.

†Llyffwyr salwa melech,
Ar Gyfrwyddyd wasla gaffech,
All rhoi help a iechyd i'tti,
Os rhy Duw ei fendith arni:

Elev 38.25

Swp o ffigys, os bendithia,
All iachau y cornwyd mwya,
Ar Gyfrwyddyd ni thâl vn-rhith
All rhoi help, ond cael ei fendith.

Ond pa caet ti Balm a Nectar,
Cennin Peder, Cerrig Bezar,
Olew a Myrh a gwin a gwenith,
Ni wnânt lês heb gael ei fendith.

Cais gan hynny fendith hyfryd,
Gan dy Dduw ar bôb cyfrwyddyd,
Heb ei fendith ni wna'r benna
Ond troi 'n awenwyn yn dy gylla.

Nac ymddiried i'r pessugwyr,
 Nac i vn * fetswn fônt yn wneuthyr;
 *Cyfrwyddyd Rhag dy farw megis *Afa*,
 2 Cron. 16. Eifie ymddiried i'r Gorucha.

12. Nid oes rhinwedd ar lyssauach,
 Grym mewn Eli na diodach
 I leihau o'n côr a'n pœnf,
 Os yr Arglwydd nis bendithia.

* Bendith. Duw sy'n rhoddi * rhâd ar lyssau,
 †Cyfrwyddyd. Grym mewn eli a † chyfyrddoneu,
 Lle bendithio Duw hwy lwyddant,
 Lle ni fynno Duw ni thyciant.

*Gweddi 'r claf cyn cymmeryd
 pessugwriaeth.*

Awdwr iechyd, lluniwr llyssau,
 Rhoddwr rhinwedd, Rhwymwr Angeu,
 Tywallt fendith, rhad a iechyd,
 Ar y fetswn wyfi 'n gymryd.
 Di ordeiniaist amryw llyssiau,
 Diod, Eli a chyferddonau
 I ymgleddu meibon dynion
 Yn eu gwendid a'u clefydion.
 Yn ôl d'wilys a'th ordeinaeth,
 Rwyfi 'n cymryd pessugwriaeth,
 I ofegu peth o'm didri;
 Rho dy fendith Arglwydd arni.
 Gwn na ddychon vn creadyr,
 Na chyfiwyddyd i'fesu yng waywyr,
 Oni byddi di 'n bendithio
 Rhyn a ior, a'i hwn a'i cymro.

O gan hynny prydd fendid
Y gyfrwyddyd a gymmera,
Fel y rhoddo hon im gyflur,
Ac y llafso fy holl waywyr.

Pereist gynt i'r ffygys diflas
Jachau cornwyd Hezekias,
Par o Arglwydd i'r gyfrwyddyd
Hon roi minne gyflawn iechyd.

De iachaiſt olwgon Tobi,
Gynt ag Afu 'r pysc annigri :
O iach: fy nolyr inne
A thai hyn dy gyfrwyddone.

Fel y peraiſt i ddw *Jordan*
Olchi ffwrdd wahangl-vyf *Naman* :
Felly pâr i'r ddiod ymma
Dynnu ffwrdd fyng hûr am poensa.

2 Bren. 5.

Fel y peraiſt gynt i'th Boeryn
Roddi golwg i'r Cardortyn :
O par Arglwydd i'r cyfrwyddyd
Hon roi minne gyflawn iechyd.

Mar. 8. 22.

Gwn y gallu trwy 'r faeth foddion
Neu heb vn iachau clefydion :
Llafsa nolyr yn ol d'allu
Ddwydd d'wllys yn cennadu.

Ond rhyntiaist ti fy niwedd,
Am llwydionu i'th drugaredd :
Dw dy wllys di gyflawner,
Rwi'n ymofwng i't bob amser.

Ond rho immi râs a phwer,
Grym a gally y cyfamser,
Ddwyn fy nolyr yn ddioddefgar.
Megis Criston yn ddidrwgar.

A

**Cyfr. 11, 20*
Nac fy mlinder i'th foliannu,
Ac i ddwyn dy groes a'th wialen,
Yn wlysgar ac yn llawen.

A phâr immi fôd yn barod,
Ddwad attad ac ymddattod,
A rhoi f'enaid yn wlysgar,
Yn dy ddwylo Arglwydd bygar.

O fy Arglwydd gwn y gallu,
Fy iachau yr awr y mynnu:
Oni fynnu laesu mlinder,
Daw dwg f'enaid i'th esmwythder.

*Rhybydd ir claf i ochelyd ceisio cym-
morth Swynwyr a dewiniaid.*

Deut. 18.10 **G**Wachel geisio help gan swynwyr,
11.12 Yn dy flinder tôst a'th ddôlyr,
Lev. 19.31 Gado Duw mae'r cyfryw ddynion,
2 Bren. 1.16 Ac addoli'r gau dauw Eccron.

Na chais help i'r corph mor embaid,
Gan y Diawl sy'n llad yr Enaid,
Nid oes vn Pessugwr allan
Waeth na'r Diawl i helpu'r egwan.

**Tw. 1.* Nid yw Swyn ond *hûg i'th dwyllo,
†dychymmyg **G**wedi Satan ei †deseisio,
I ddifetba d'enaid gwirion,
Pan y Swyner y'th glefydion.

**Cennad.* Nid yw'r Swynwr ond *Apostol
Ffrâc i'r Diawl i dwyllo'r bobol
Oddiwrth Crist, mewn poen a thrafel
I batceinis a'r ôl y cythrel.

Twyllo

Twyllo 'r corph a llaw
Digio Duw, boddloni
Gwrthod Christ a'r maint fydd eiddo,
Y mae'r Swyn a'r sawl ai cretto.

Ceifio 'r cythrel yn Bessugwr
Ydyw ceifio help gan Swynwr,
Ceifio 'r Diawl i ddarllain tefni
Yw a dewin ymgynghori.

Ceifio Gwir gan dâd y celwydd
Yw ymofyn a drogenydd,
Ceifio help i ladd yr enaid
Ydyw ceifio Swyn * Hudoliaid.

* Twyllwr.

Na châr Swynwr mwy nâ chythrel,
Mae 'n dy demptio yn dy drasel:
Glyn wrth Grist, er maint yw'th flinder:
Cais ei nerth di gei esmwyhder.

Gweddi fyrrach i'r claf i barfedi
yn ei glefyd.

Duw trugarog, Tâd diddanwch,
Awdwr iechyd, Pen dedwyddwch,
Gwrando waedd pechadyr nychlyd,
Sydd yn beggian cymmorth genyd.

Daeth fy mhechod yn dy olwg,
Am hôll fuchedd oedd yn cynddrwg,
A chan gymmaint oedd fy ffridd,
Di ddanfonaist glefyd arna.

* Bichele
dum g.

Haeddais Arglwydd drwmach benyd,
Dostach dwymyn, cassach glefyd,
Blinach ddolur, byrrach amier,
Bym talassyd wrth gysfawnder.

...wddwg,
...mhechod oedd yn cynddrwg,
Neu fy moddi, neu fy * mwrddro,
Heb roi amser imi ymgweirio.

Nawr i wi'n gweld dy gariad attaf,
Yn rhoi clefyd criadid arnaf,
Im ceryddu am f' anwiredd,
Ac im cyffro wella muchedd.

Bzek. 33. 11. Nid wlyffu Duw 'r holl gyffyr
Ddrwg farwolaeth vn pechadur,
Ond yn nytrach gwella ei fychedd
I gael bywyd a thrugaredd.

Amos. 4. 10. Trwy 'r faeth glefyd blin corphorol,
Rwyt im cosio môd yn farwol :
Mich. 6. 9. A thrwy flinder toft a thristwch,
Rwyt im gwawdd i edifeirwch.

Plal. 6. 1 : Er im haeddu dy ddigofaint,
A'th lida wgrwydd toft yn cymmaint,
Arglwydd grassol na cherydda
Fi a'th lid a'th gerydd mwya.

Mae dy faethau gwedi yng chlwyfo
Mae fy escyrn gwedi briwio,
Mae fy ysbryd gwedi gryddfu;
Arglwydd dere im diddanu.

Tydi 'm chlwyfaist am fy mhechod,
Minne haeddais byn o drallod
Nid oes neb fy Nuw am hynny,
Ond Tydi all fyngwaredu.

2 Sam. 2. 6. Tydi sy'n lladd ac yn bywhau,

Hof. 6. 1. Tydi sy'n chlwyfo a iachau,
Yn dwyn i'r Bedd, yn adgysodi,
Yn truganhau, ac etto yn cospi.

Tydi

Tydi o Dduw sy'n dantou
Tydi yn unig all rhoi iechyd,
Nid oes neb all llafsu nolur,
Ond tydi na rhoi im gyffur.

Er dy fwynder a'th drugaredd,
Er dy Enw a'th Anrhydedd,
Maddeu mhechod: llafsa nolur:
Gwared f' enaid: rho im gyffur.

Oni phwintiaist fy marwolaeth,
A diweddu fy mlwriaeth,
Arglwydd llafsa ar fy mlinder,
Rho immi beth esmwythder.

Dymchwel Arglwydd im diddanu,
O fy Nuw pa hyd y Sorri?
Gwel fy mhoen, a chlyw fyng hwyntan,
Tor dy lid, Jacha fi weithian.

Cweiria yng-wely yn fyng hyftydd,
Tro fy nhrifwch yn llawenydd,
Rhwyg fy sach, a sych fy Neigrau,
Llafsa mhoen, Jacha noluriau.

Maddeu mhechod, Torr fy nghlefyd,
Tynn fi o'r ffoes a rho im iechyd,
Fel y gallwyf dy glodforu,
Yn fy mywyd am holl allu.

Yn y Bedd oh Dduw pwy'n goffa?
Yn Hir Angen pwy'n gddora?
*Sparia mywyd Arglwydd grafiol,
F' th glodforu gida'r bywiol:

Felly canaf itt yn hyfryd
Glod a moliant am fy mywyd:
A thro y nos rym a chwythiant,
Mi ddatcanaf dy ogoniant.

* Ardd

Psal. 30. 9,
12.

Rhe-

cyffroi'r clas i fôd
ddioddefgar.

O Ni bae fôd yn anghenrhaid
Dosi 'r Corph i wella 'r enaid,
Ni ddanfonei Dduw glefydion,
Byth ar vn o'i anwyl feibion.

Yr oedd Dduw yn gweled d'enaid,
Yn glâf iawn o bechod diriaid,
Nid oedd lûn i gadw ei fywyd,
Nes dy gospi a'r faeth glefyd.

Oni baffe 'r cwppa chwerw,
Fe allasse d'enaid farw,
Yn ddisymmwyth heb repento †,
A mynd dros fyth i boenydio

†Edifarn.

*Tost.

Psal. 119.

67, 70.

Trwy gystydd corph a chlefyd * diriaid,
Y mae Dduw 'n iachau dy enaid,
Ac yn d'arwain trwy ddifeirwch
At dy Grist i gael ei heddwch.

Trwy glefydion mae Dduw 'n tynnu
Dyn i geisio cymmorth Jesu,
A gwir iechyd idd i enaid,
Rhag i fynd i vffern embaid.

A chlefydion bâch amserol,
Mae 'n rhag-achub poen tragwyddol,
Ac wrth gospi 'r corph mor ddiriaid
Dosi 'r cnawd a chadw'r enaid.

Nid clefydion ond dialau
Blin a haeddodd dy bechodau,
Dwg gan hynny yn ddioddefgar
Y faeth glefyd criaidd bygar.

Fe

Fe allasse dorri d
Am dy fuchedd oedd
A'th roi i vffern i boe
Heb roi amher itt repen
Rho gan hynny yn ddiweg
Ddiolch iddo am dy gospi
Lle gallasse dy lwyr ddifa,
A'th roi † Ffrwylian yn Gehen

Fe allasse *Dduw* dy roddi,
Dan law Gelyn cas i'th gospi,
Lle mae 'n rassol jawn yr-wan,
Yn dy gospi a'i law ei hunan.

Nid yw'r Arglwydd yn dy † blago,
Megis gelyn i'th * andwyo,
Ond yn dirion yn dy faethddryn
Megis Tâd yn trin ei blentyn.

† Er bôd d'arglwydd yn dy faeddu,
Mie er hynny yn dy garu,
Ob gwialenod ag a roddo
Sydd fel plaster i'th elio.

os drwg-ddyn a chariad o dofluri : ac felly, o herwydd cynddrwg
yw'th gyflwr trwy bechu, mae e trwy glefydon, megis trwy amryw
foddion eraill, yn ceisio'th droi di atto ei hunan, gan doflurio wrth
dycnaid, ac felly yn ceisio'th wella, fel nad elot i vffern. Os
caledi dy galon a mnei di fel Pharo dan farnedigierhe *Duw*, gan
eseculuso credi yn Grist ac edifarbau am dy bechod, a throï odat
wrthyn hwy, heb ofal gennit i fyw yn ddurwiol yn *soth* ac yn gy-
fiawn, yna disgwyl am ddigefaint a dialedau y *so mwy* yn y *so*
hwn, Lev. 26. 18. Ac os arbedir y cyfryw bobl ymma, bydded *so*
pys iddynt hwy, na ddihangant hwy adim o ddialed *Duw* yn y *so*
y ddaw. 1 Thell. 5. 3. Luc. 13. 5.

Ni ry *Duw* sydd mor ddaionus,
Na'th dâd nefawl sydd mor * gaircus,
Glefyd arnad na chaledi
Na wnel itti fawr ddaioni.

† O
edifer
fydd w
Duw yn dy
ru di a chariad
o hyfrydwch ;

* *Ofalm*

Fe

dy ddolur,
naws, dy natur,
ol dy gyflwr,
uchlaw dy gryfwr.
beth chwerw,
dyn rhagmarw:
yn dy flino,
achub rag dy ddamno.
mihodd yn † Gehenna,
ddwgent fwy o boensa
fil filiodd o flynydde,
caent rydd-did o'u poenydie.

Rhogan hynny yn ddiwegi
Ddiolch i Dduw am dy gospi,
Lle gallasse dy lwyr ddifa,
A'th roi frwylian yn Gehenna.

Arwedd teg o'i rās a'i ffafar
Yw cael cosp trwy glefyd hygar,
Sydd yn gwneuthur dyn yn barod
Cyn yr el o flaen y drindod.

Clefyd sydd fel chwip i'th gospi,
Nid fel cledde llym i'th dorri,
Swmbwl awchlym i'th ddihuno,
Ac nid bwyall i'th ddiftrywio.

gwynnyll.
Fût i ddyrnu ffwrdd dy ffwlach,
* Ffann i nithio dy holl sothach,
Ffwrn i buro dy amrhyddion,
Chwip i'th gospi yw clefydion.

Nid da mêl i'r llawn digonol,
Nid da Gwynfyd i'r annuwiol,
Nid da Gwin i'r poeth ei † golydd,
Nid da iechyd i'r anufydd.

† Cyfa.
Nid

Nid oes arnad gyda
 Ag a fu ar rai o'r h fion
 Sydd yr-wan mewn esmwythder
 Yn y nefoedd gwedi'r bla
 Bu ar *Lazar* glesyd flimach
 Bu ar *Job* doolusian drwm
 Bu ar *Grist* ei hun fwy flinder
 Mient yr-wan mewn esmwythder
 Ac os rithe fydd ddiodefgar.
 Fe ry Duw i'th hyn o ffafar;
 Fe wna naill a llaesu 'th flinder,
 Ai fe 'th gymmer i esmwythder.

*Ymddiddanion cynfforddys rhwng y
 claf Duwiol a'i enaid yn er-
 byn o'f'n Angeu.*

O Fy Enaid pam i hofni
 Fynd at *Grist* a fu 'n dy brynu,
 Ag a gollodd waed ei galon,
 I'th ryddhau o law d'elynyon?
 * Pam i hofni fynd i'r nefodd,
 Lle mae Christ yr hwn a'th brynodd,
 A'th dâd nefawl a'r glan ysbryd,
 A'r holl Sainet mewn baint a bywyd?

* Ni ddichon
 y dyn diraf
 ddymedya fel
 byn wrth ei
 enaid, a hys-

bydd os bydd ef marw yn ei bechod heb ffydd ac os fydd ef
 chaiff ef fyned i'r nefoedd 1 Cor. 6. 9, 10. ac am hynny mae fo
 yn aros ac yn byw yn ei bechod mae gansho achos i ofn. Enid a
 rha gan hynt a bydd ddyn newydd grasol gan ymhedd ychydig
 Duw erwy Grist, ac yno ti elli ddymedya, O fy enaid pam i
 hofni, &c.

Mac

Eufiwys,
Gwn am prynwys ;
D'aelod attad,
Mysf ddwad.

Gwel dy Brynwr,
Dwad a'th Jachawdwr,
Gawn, gwêl dy Artre,
O'r hwn a'th bie.

Rych ar dy bechod,
O'r Oen a Laddwyd droffod :
Na ofna wedd y Barnwr,
Christ ei fâb yw dy Ddadleuwr.

Ac na ofna'r Angeu melyn,
Christ a dynnodd ffwrdd ei gelyn :
Mall Angeu ond dy symmyd
O'r byd hwn i dir y bywyd.

16.22.
**Tall fawyl*
wrihje.
Nac afwydda rythreu Satan,
Gwel Angelion Duw *i'th waetan,
A Christ Jesus a saith llygad
Ddydd a nos bob awr i'th wiliad.

Ac nac ofna'r Bedd llydylyd,
Gwely Christ yw hwn f'anwylyd,
Y mae'r Prynw'r gwedi dwymo
I bob Cristion nes cyfotto.

Date. i. 18.
Na wna bris o vffern boenau,
Gwêl gan bwy y mae'r allweddu ;
Gan dy Grist y mae cadwriaeth
Allwedd vffern a marwolaeth.

Oh gan hynny cwyn dy galon,
Pam i'r ofni mor echryllon ;
Gwel fâb Duw a'i wzed a'i weli,
Ec dynnodd ffwrdd oedd raid i'r ofni.

Cymmer

Cymmer gyflur, cymmer

Dring uwch law pob d

Gwel y nef a brynwyd

A'r Tifeddiaeth sydd i

Gwel dy orfedd, Gwel d

Gwel dy † Balne a'th wi

Rhai a brynodd Mâb Duw i

Fry yn heyrnas y goleuni.

Gwêl dy Grist a'i holl Angelion,

Gwêl y Sainet a'r holl rai cyfion,

Yn dy ddisgwyl ddwad attyn,

Ac yn barod bawb i'th dderbyn.

Gwêl dy delyn, Gwêl dy † feiol,

Gwêl dy wers a'th ganiad nefol,

Fry yn dy ddisgwyl fynd i ganu

I'th Jachawdwr am dy brynu.

Llêf gan hynny am d'ymddartod

I gael mynd at Grist dy briod,

Ogarchardy 'r corph a'th lygrwys,

I gael trigo ym Mharadwys.

Lle mae Duw a'i holl Angelion,

Christ a'i Sainet a'i Apostolion,

Mewn Gogoniant a Rhialtwch

Yn teyrnastu mewn dedwyddwch.

Nid oes yno ddim Anghyflur,

Poen, na chlefyd, cwrp na dolur,

Na marwolaeth na dim tristwch,

ond llawenydd a dedwyddwch.

Oh biraetha am gael hedfan

I'r wlad iawen hon ystafan,

At dy Brynwr Christ a'th Briod,

Mae dy Neithor yndi yn barod.

Date. 21. 4.

dlwffe;

addas,

briodas.

ynnon Dafydd

daigreu cystydd,

gwir ddifeirwch,

llust, Gwiriondeb, Heddwch.

mid oes neb yn cael lleihad oddiwrt
sydd yn credn ynho ac sydd yn alar
pechodau, ac mewn prysurdeb yn ymro
ffrdd drygionus ac i fyw yn sanctaidd ac
ei ewyllys ef; Er mewn Christ na Thwyllwch
erwy ddywedyd heddwch wrthych eich hunain
Dnw yn dywedyd felly. Datc. 1. 5. Rhuf. 5. 1. Act.
5. 4. Esay. 55. 7. Heb. 5. 9. Esay 57. 21.

Gwisc Sancteiddrwydd Christ am danad,

A'i Gyfiawnder yn lle trwlliad;

Pleth dy wallt mewn gras a gobaith,

Hardda 'th frest a chariad perffaith.

25.

Cais dy lamp a Nynn dy Ganwyll,

Dwg 'th lusern olew didwyll,

Gwilia, Gwarchod a Gweddia

Hymn.

Nes dêl Christ, na chwsc na * llwmbra.

Deffro, disgwyl am dy Briod,

Llef am dano nes i ddyfod;

Fel yr Hydd na orphwys freifad,

Nes del Christ dy Briod atrad.

Dywaid wrtho dere weithian,

Dere Arglwydd, dere yn fuan,

Dere Jesu Grist syng hariat,

Dere tynn fy enaid atrad.

† I'ch ddwy ddi
Yr wi yn brydd yn
Cans ti prynaisf. Du
Dwg ef weithian i
byderus affrwm dy enaid
i'r nefoedd, Act. 7. 59. L
heb roi vfydd-dod i'r Ar
bwy; ewch ymmaith oddi
wiredd. Luc. 13. 27, 28. Gai

Ymddiddan arall rhwng y
a'i enaid am ofni marw

O Fy Enaid dywaid immi
Mewn prysurdeb, pam ir ofni
Fynd at Grist a'i wir Angelion,
Or byd bwnt a'i holl drallodion?

Toft a thrwm yw gorfol gadel
Gwraig a phlant a ffryns a chenel,
Tai a Thir a Da a Dodren,
Heb eu gweled mwy arachefen.

O f' anwyl yd cymmer gyflur,
Di gae olud mewn mwy fessur,
*Sawrach ffryns a gwell cyfeillion,
Gida Christ a'i wir Angelion.

Os dy Blant a ofna'r Arglwydd,
A'i wasnaethu mewn Sancteiddrwydd,
Di gae weld dy Blant drachefen,
Mewn Gogoniant yn drallawen.

Yn lle ffryns a mwyn gyfeillion,
Di gae'r Sain a'i holl Angelion
i'ch farchan a'ch gywir garu,
A'ch Blant eilchwaith i'ch ddiddanu.

H

Gad

hobol

Fâd ymddifad

Alwad.

dy olud,

sydd genpyd :

dy feder

Alexander.

neuadd lwyd-las,

bedd dai o * dôpas,

o berls i gwneuthur

fel y gwydyr.

gwaetha am dy diroedd,

Berllanneu na'th winllannoedd :

Mharadwys dir sydd deccach,

ffrwyth sydd well a gardd † araulach.

Na wna * gownt am Aur nac Arian,

Mae 'n y nefoedd Aur i † ddamsian,

Perls a Gemms yn gweithio 'r gwelydd ;

Aur yn pasio 'r holl heolydd

Na wna bris am vn o'th swydde,

Mae 'n y nefoedd fwy o radde :

Dalc. 1.6. Y mae'r gwaetha fyndi'n ffeiriad

Acan frenin mawr ei alwad.

Na wna bris am ddiflad gwyhion,

Dalc. 19.8. Mae ym-haradwys wiscoedd gwynion;

Yn disclerio ar dy gefen,

Mat. 13.43. Mewn Gogoniant fel yr haul-wen.

Dalc. 22. Na wna bris o'th fwyd newynllyd,

Mae ym-haradwys bren y bywyd,

† **Daf. 7.6.** Manna yn fwyd, 'qua-vita † 'n ddiod,

7.10. Gwled heb ddiwedd, oes heb ddarfod.

Na

Na wna brio
Rhwn fydd ym
Mae 'n y nefoedd
Sydd yn para yn

Na wna gownt o do
Ond ymgweiria am
Fynd yn rhwydd trwy
I lawenydd Christ d

Lle mae mwy o wir elmydd
A dedwyddwch ar dy fedd
Nag all calon dyn chwennyc
Nac vn tafod i fanegu.

Dôs gan hynny, dôs yn llawen
Dôs at Christ dy Ben dy Berche
Gado'r byd a'r maint fydd yntho
Mam a thâd i fyned atto.

Yn lle 'r pethau darfodedig
A † geist ymma gantho eu benthig,
Di gae bethau na ddarfyddant
I Meddiannu mewn gogoniant.

Di gae iechyd heb ddim nychdod
Ac esmwythder heb ddim trallod,
Gwir Lawenydd heb ddim tristwch,
Oes heb ddiwedd mewn dedwyddwch.

Ni chaiff clwyf na hŷnt na dolur,
Newyn, syched nac Anghyflur,
Trallod, Tristwch, ochain, wyllo
Nac vn gelyn mwy dy flino.

Di gae fyw mewn mawr Lawenydd
A dedwyddwch yn dragwydd,
Ym-mlith milioedd o Angelion,
I foliannu d'Arglwydd tirion.

cha.

awe

bethe?

adu,

cennadu.

au lygad

Christ dy Geidwad :

ryd i'th gyfswyddo

fyned atto.

rr yn erbyn ofn *Angeu : Ar daioni*
fod oddiwrth *dduwïol farwelacth.

! na wyddad dyn pa ddonieu

Sydd yn dwad oddiwrth Angeu,

th nid ofnei o'i ddyfodiad ;

Ond fe lefe am ei ddwad.

Y mae Angeu 'n gwneuthur diwedd:

Ar ein cyftydd a'n hanwired :
*yn yn
cân yn mar-
môlaeth y rhai
dwy.*

Ac yn dwyn o Fôr trafferthwch

Ddyn i'r Porthladd o ddedwyddwch.

Y mae Angeu 'n tannu 'n gwely,

Gwedi 'n trafferth inni gyscu ;

Ac yn rhoddi mawr esmwythder

Gwedi 'r trallod tôst a'r blinder.

Y mae Angeu 'n claddu 'n beiau,

Ein clefydion a'n doluriau,

Fal na ddichon pechod mwyach

Nac vn clefyd flino ym-hellach.

Y

Y mae Angelu'n

Lawer pryd rhag y

A ddigwydda yn d

Ar eu gwlad ac ar

Mae e'n tynnu rhai

Sydd ym-misc cās b

Rhag irrhain eu hud

Ac i weithio'r peth nas

Y mae Angelu'n diosc dynion

O'u hen frathieu sarllyd brwn

I ddillattu'r rhain yn halseth,

Mewn bardd miscoedd Jechydwr

Mae'n rbyddhan yr enaid hyfryd

O'r carchardy tywyll tomlyd,

I gaei gweld goleuni'r Arglwydd,

Ai wasnaethu mewn perffeithrwydd,

Y mae Angelu * toc yn dattod

Enaid o'r corph caeth i bechod,

Ac heb aros yn cysylltu

Hwn a'i Briod mawr Christ Jesu.

Y mae Angelu'n tynnu dynion

I'r nef ole at Angelion,

O'u ty candryll sydd es dyddie,

Ym-mron cwympto ar eu penne.

Mae e'n tynnu maes o Sodom

I'r mynydd-dir rhag y * Storom;

Ac yn mynd o'r Aipht i Ganaan

A'r rhai ddiol yn ddiofan.

Y mae Angelu'n tynnu dynion

O'r byd hwn i gael y Goron,

A bwrcaffodd Christ trwy Angelu

I'r rhai ffyddlon a'i gwasnathen.

Ph

2 Cor. 3.

2 Tim. 4.

8.

ddedwyddwch.

Angeu

or ddech

trallod,

lys y drindod?

ns di rinwedde,

od ofni Ange:

ned vn † gwir gristion,

Ange i gael ei Goron.

*Lawr glôd ddydd marwolaeth
y cyfiawn.*

DYdd ein † Jubil a'n gollyngdod,
DYdd ein rhydd-did o bôb trallod,

DYdd sy'n gollwng ein eneidie

O'r carchardy yw dydd Ange.

*Bræliaid a wstlwyd yn dyfod yn rhydd i'r perchnogion;
a' hynafiaid yn dyfod allan yn rhyddion oddi tan ddwyrain
y mawrdd. Lev. 25.*

DYdd ein Neithor a'n Priodas

A Christ Jesu 'r gwir Fessias,

Dydd i gael DYdd ein gwledd a'n * coronafwn

i goron. Yw 'n dydd diwedd os ystyriwn.

DYdd sy'n gorphen ar ein gyrfa,

DYdd sy ein tynnu o gyfyngdia,

DYdd sy'n talu ein Cyflog,

** Nod pen i'r
ysa redog.* DYdd y * gôl yw dydd ein Ange.

Dydd

Dydd fy ein
At fab Duw yr n
Dydd fy'n rhoddi
Yw dydd Ange i fu

*Gweddi yn cyfar
pethau rheita i cerp
arnynt meton*

DUw 'r diddanwch llaesa
Tâd tofuri rho imi esm
Meddig pôb clwyf Jacha nolu
Jesu mab Duw rho im gyffur.

Tyn fi o dywyll Deyrnas Satan,
Ac o bôb dallineb allan,
Fai y gallwi weld fy mhechod
A llonyddu fyng hidwybod.

Gwna fel *Dafydd* im *repento,
Gwna fel *Magdalen* imi wylo,
Gwna fel *Nimis* mi gydnabod
A 'mofydio am fy mhechod.

Gwna 'mi geisio † pardwn gennyd
† *Manasses* yn ei ofyd,
Ac ymbilio am drugaredd,
Megis *Peder* am f'anwiredd,

Gwna 'mi gredu fôd im bardwn,
Gwedi selu a gwaed dy † hassiwn,
A bôd F'enaid gwedi olchi
Yn dy waed oddiwrth ei frynti.

H 4

Gwnaf

Pf

Jan

† *Madd*
2Chron. 33
12.

Ephes. 1, 7.
† *Diodes*
int.

blinder.

ed gennyd
efyd,

yn ore.

Ezekias

bio a'i berthynas,

heb ât y pared

holl ymddiried.

awl am y cyfri

sydd raid im roddi

mith a'r geirian ofer,

asaf râs mewn amser.

im wrando ar dy fengyl,

*bromeifion yndi yn rhigil:

Gwna im ddala gafel ffyddlon

Ar dy addewid a'th bromeifion.

Gwna im feddwl am y bywyd

Yr âf iddo ar fyrr ennyd,

Lle mae Sabboth o esmwythder.

Heb na chûr na phoen na blinder.

Gwna im wadu'r byd twyllodrys,

A'i oll wagedd anwireddys

Ac ymgweirio ddwad attad

Tn ddiaros (anwyl Geidwad.)

Gwna im offrw m heb ddeffygio

Gorph ac enaid yn dy ddwylo,

Ac ymbilio hyd y diwedd

Am dy ffafar a'th drugaredd.

Diddanweb

Diddanwch rh

yn erby

O Fy Enaid pib
Faint dy bechod
Lle bu'r *Jesu* farw
I'th ryddhau oddwrth
Pam i hofni farn y Bar
Christ yw'th Twrneu a'th
Mab y Jestys trwy farwolaeth
A'th ryddhaodd o ddamned
Ni chondemn. 10° dragwyddol
Vn a gretto i Grist yn fywiol :
Ond hwy * bassant, wrth eu sym
O farwolaeth i wir fywyd.

O fy Enaid ymlonydda,
Dy Dduw grŷfol a'th gyfiawna :
Pwy all gwedyn dy gondemnio ?
Mae *Christ* dtoslot gwedi hoelio.
Christ a'i waed a ylch dy bechod,
Ac a'th wnayff unor wynn ar manod ;
Er dy fôd mor gôch ar scarled
Christ a'th ylch mor wynn ar foled.

Yr haul a rywlla'r cwmwl tewa,
Sebon ylch y dillad brynta :
Rhinwedd *Christ* a gudd dy frynti,
Ei waed a'th ylch mor wynn ar lili.

Duw faddenodd bechod *peder*,
Rhyfyg *difydd* a mab fer,
Rhwyf *Manasses* ai hôl : eie,
Duw a'fadde 'th bechod † dithe.

Mat. 26. 75

Psal. 51. ar

2 Sam. 12. 13.

2 Chron. 33.

12. 13.

† O fel hwy

rau y edifar

hau ar. ar y

Cymmer *crean dr*

h;
obelion,
de;
le.

am faddeuant
dan.

am creaisf,
rhwn am prynaisf;
ryd; O'r gwir drindod,
madden mbechod.

rhwn am prynodd,
peth a'th foddlonodd,
oll a chwbl
noi maes o'th feddwl.

waed fy mai am Mrynti :
fy mbechod yn ei weli :
dd fyng wradwydd a'i gyfiawnder :
dde im fy hôll ddiffeithder.

fy enaid o gylch gwmpas
wisc sanctaidd y briodas,
fi 'n barod ddwad attad,
O'y Nghrist mewngweddys drwfiad.

Dôd dy Angelion im castellu,
Nâd i Satan fyng orchfygu,
Cadw f'enaid yn dy ddwylo
Nâd o Grif i'r llew i * llarpio.

I tharri yn
efflon.

O flarn yr
arsedd
faingo.

Pan i delwi i'r † Barr i ateb,
Gar dy fron am f'annuwioldeb,
Gwared f'enaid er mwyn Jesu,
Na ro i mi o'r farn wi 'n haeddu.

Cymmer

Cymmer Ange
 Yn iawn itti am
 Fe gondemnwyd
 Er ei fwyn na ddad
 Haeddais Angeu, ha
 Haeddais farn rhagr
 Duw na ddoro 'r hyn
 Rho i mi 'r byn a haed
 Fe gyflawnodd droffiwi
 Fe 'th foddlonodd droffiwi yn
 Fe groef hoeliwyd am fy mry
 Er ei fwyn rho bardwn immi.
 Nid oes genni na Sancteiddrwydd,
 Na chystawnder, na pherffeithrwydd
 Nac ymward, iawn, na succwr
 Ond sydd gehnyd Christ fy Mrbynw
 Christ yw yng homffordd, Christ yw yn
 Christ yw yng obaith yn fyng waywyl,
 Christ yw fhelprwr ar awr Ange
 Christ yw yng Heidwad ddydd diale.
 Fe fu farw yn anhyfryd,
 Er pwrcaßu immi fywyd :
 Er yr Ange a ddioddefwys,
 Duw dwg f'enaid i Baradwys.

*Gweddiau byrron i'r clâf i'n har-
 feru fel y bô achos.*

Duw rho glûst i wrando yng weddi,
 Duw rho d'ysbryd im comfforddi,
 Duw rho olwg ar fy nolar,
 A'th law rasilol llaesa yng waywyr.

*Am
 Esmajth*

Oen

odi.

nder,

dy ddigter:

fy mbechod,

Hydwybod.

Angen gwirion,

h farn echryslon,

dod rhwng cyslawnder

am diffeithder.

waed gwna heddwch etto,

th Dâd sydd gwedi digio,

ffodd ei ddigofaint,

do mlinder cymmaint,

ysf o Grist cryfhâ fi,

ann a cholaf fy Nuw Fachâ fi,

m a thrist ac ofnus ddigon

hâ fy ffydd a chwyn fyng balon.

r diddanwch llaesa mlinder,

osturi Rho i mi 'smwythder,

dyg pob clwyf Jachâ nolur,

Jesu mab Duw sho im gyflur.

hawf-

Llaesa mlinder, dofa nolur,

Gwêl fy mboen, athorr fyng waymyr,

Trefna niwedd, penna 'n rballod,

Dwg fi attad, rwi 'n dy marchod.

O fy nghrist cerydda Satan,

Cadw f'ensaid rhag ei safan,

Cynnal fi a'ch hael-wych ysbryd

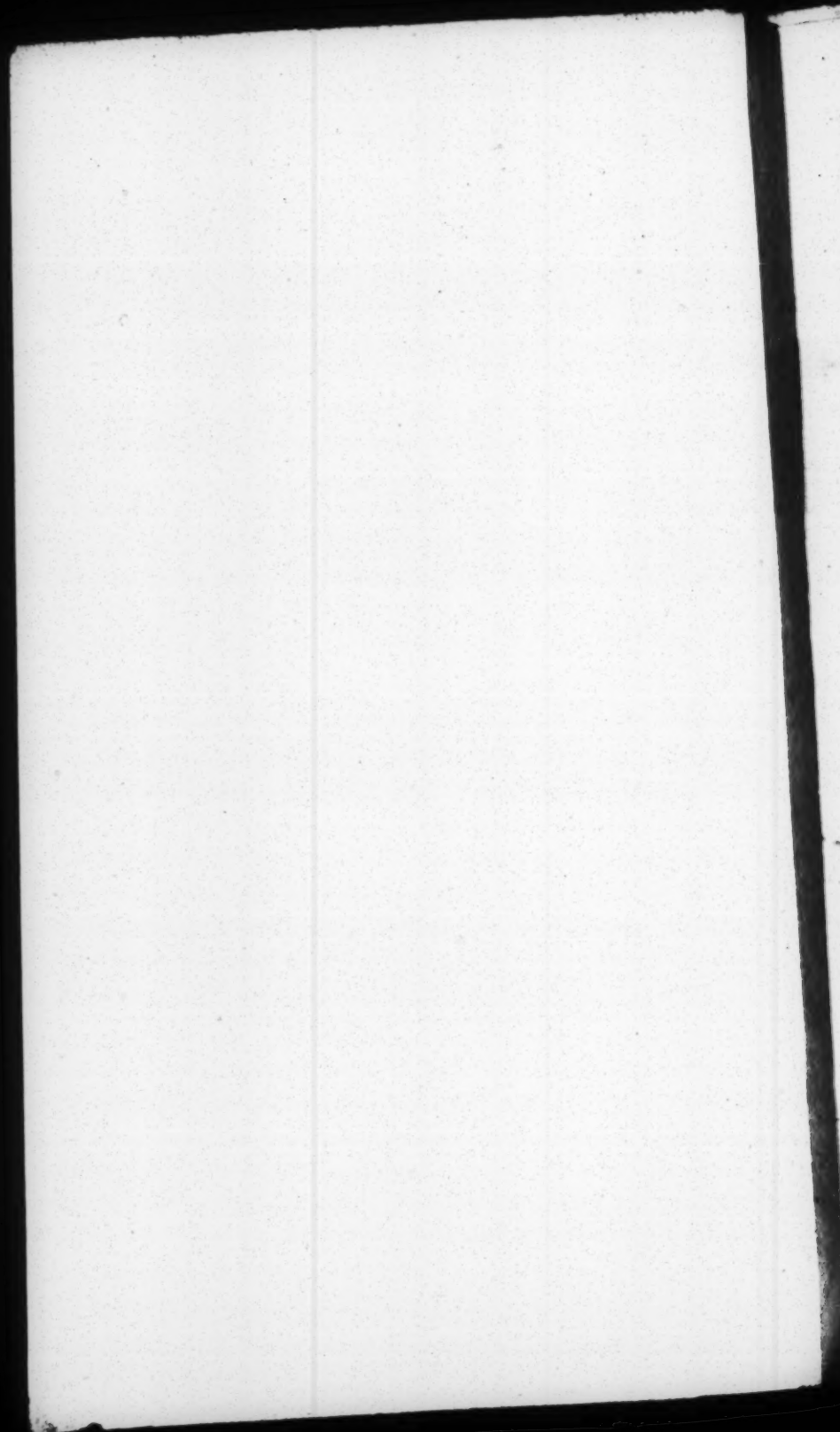
Dwg fi attad i'r gwir fywyd.

Am nerth
ysbrydol.

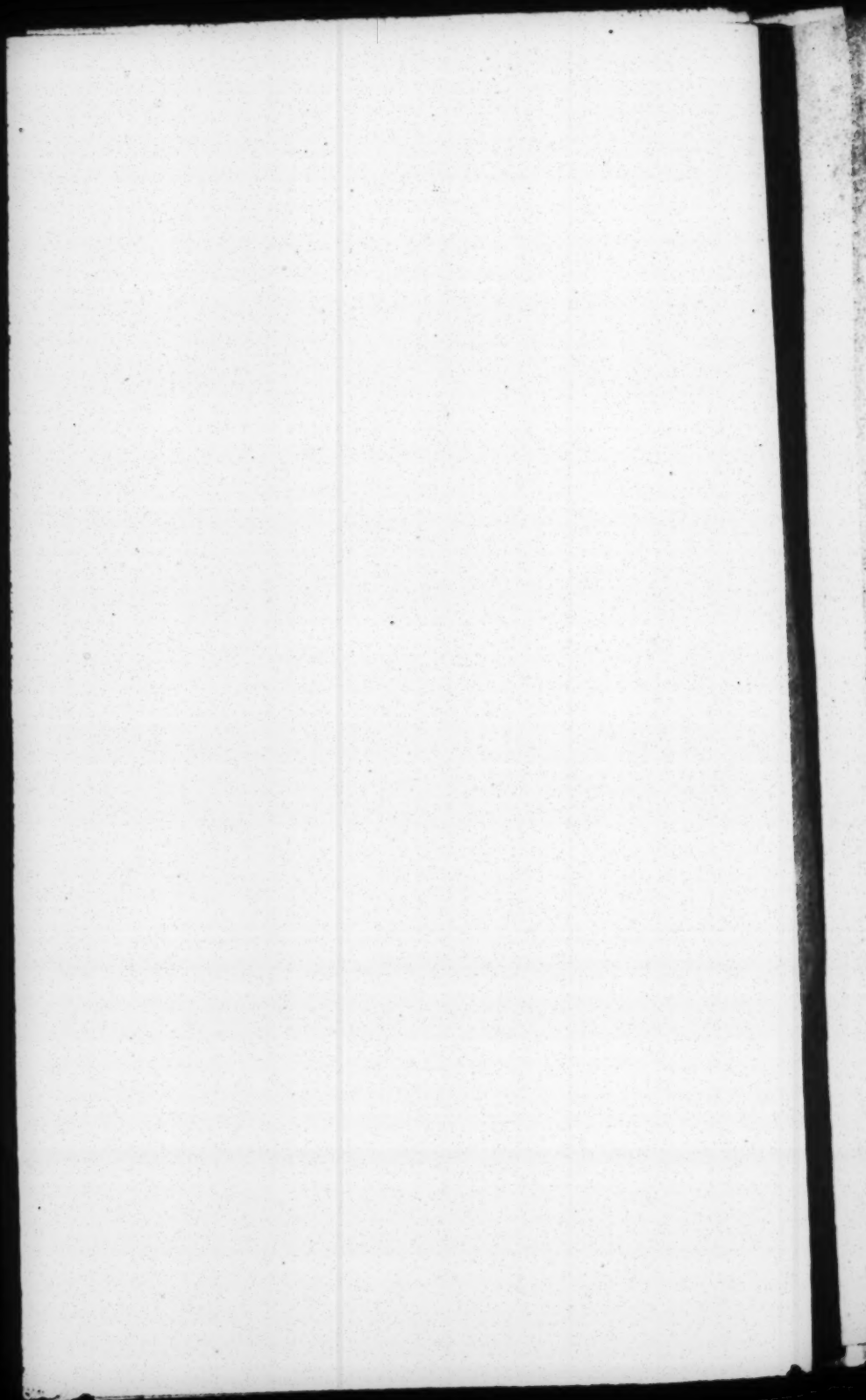
LYFGEILL
GENEDLAETHOL
CYMRU

Oen

IN
R
C
N
T
D
De
Der
Di
N
R
A
T

R
O
P
H
P
M
P
L

Ce
S
Tel
A

Di
Ad
Am
Bob

Duw
Y rhai
Na gw
A'th

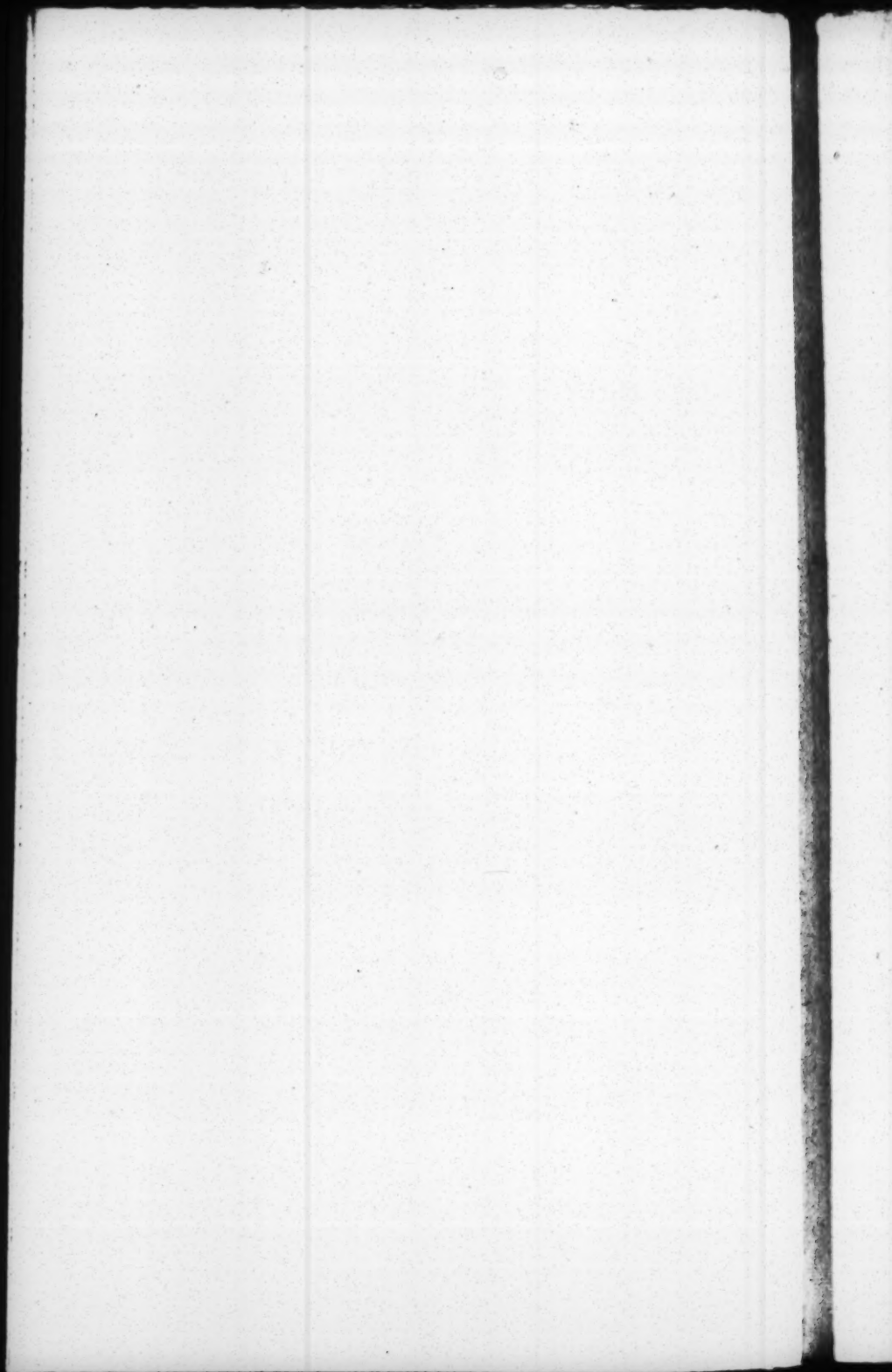
Mi dd
Do
A gw
Gar

Mi act
Ode
Ac fe
Gar

Cans
A
A syr
Do

Mi
M
Gan
O

Mi
A

G

L

Y

Y

D

Sy'n

Y

Fel

Ac

Y

M

W

Ac

Y

Nid

Nid

All e

Ond t

Y mae

Fel Caer

Nid oe

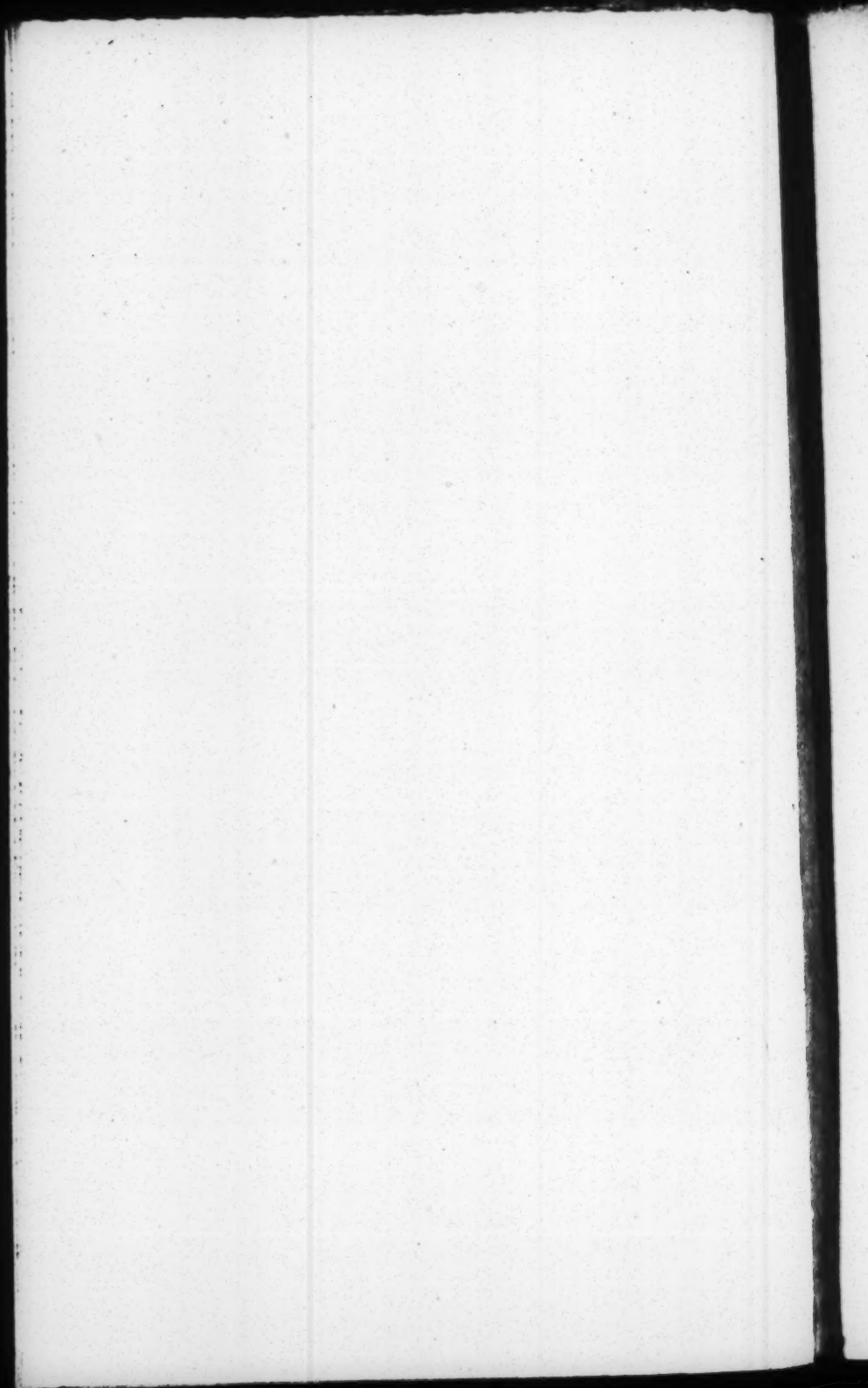
Cwynf

Mae'r

Mae'r

Mae'r

Na b

Y

Y

H

Y

C

H

Y

M

Ac

Ac

Eid

Y

Yn

Gw

Yn

Wa

Pot

Ac

Fel

Ni

Na g

Na ff

Heb fa

Y mae

Ei han

Ac heb

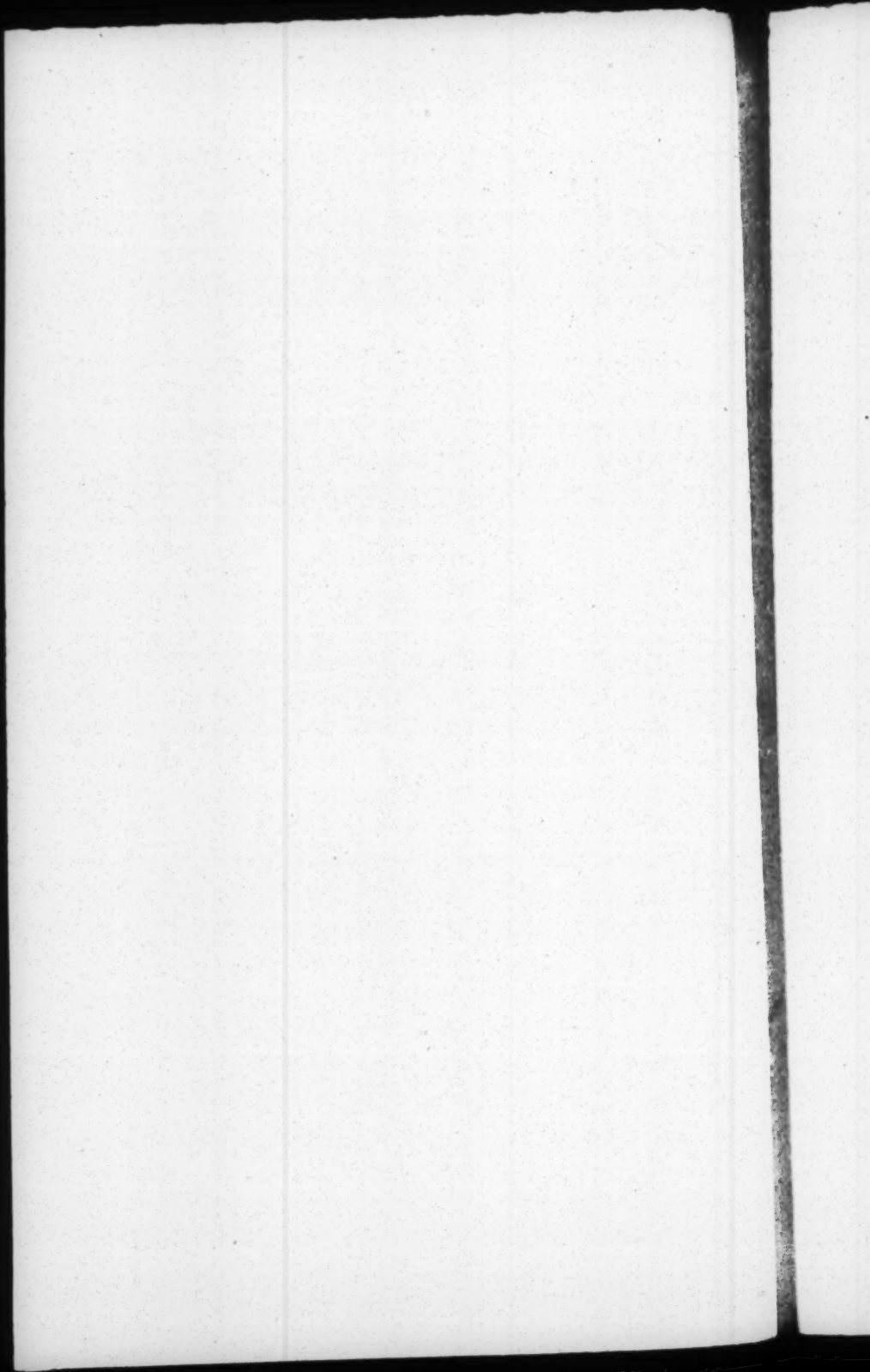
Hwn a

Y mae

Ei Blau

Ac fel

Yn ddi

D
D
D
Am

Dym

Dyn

New

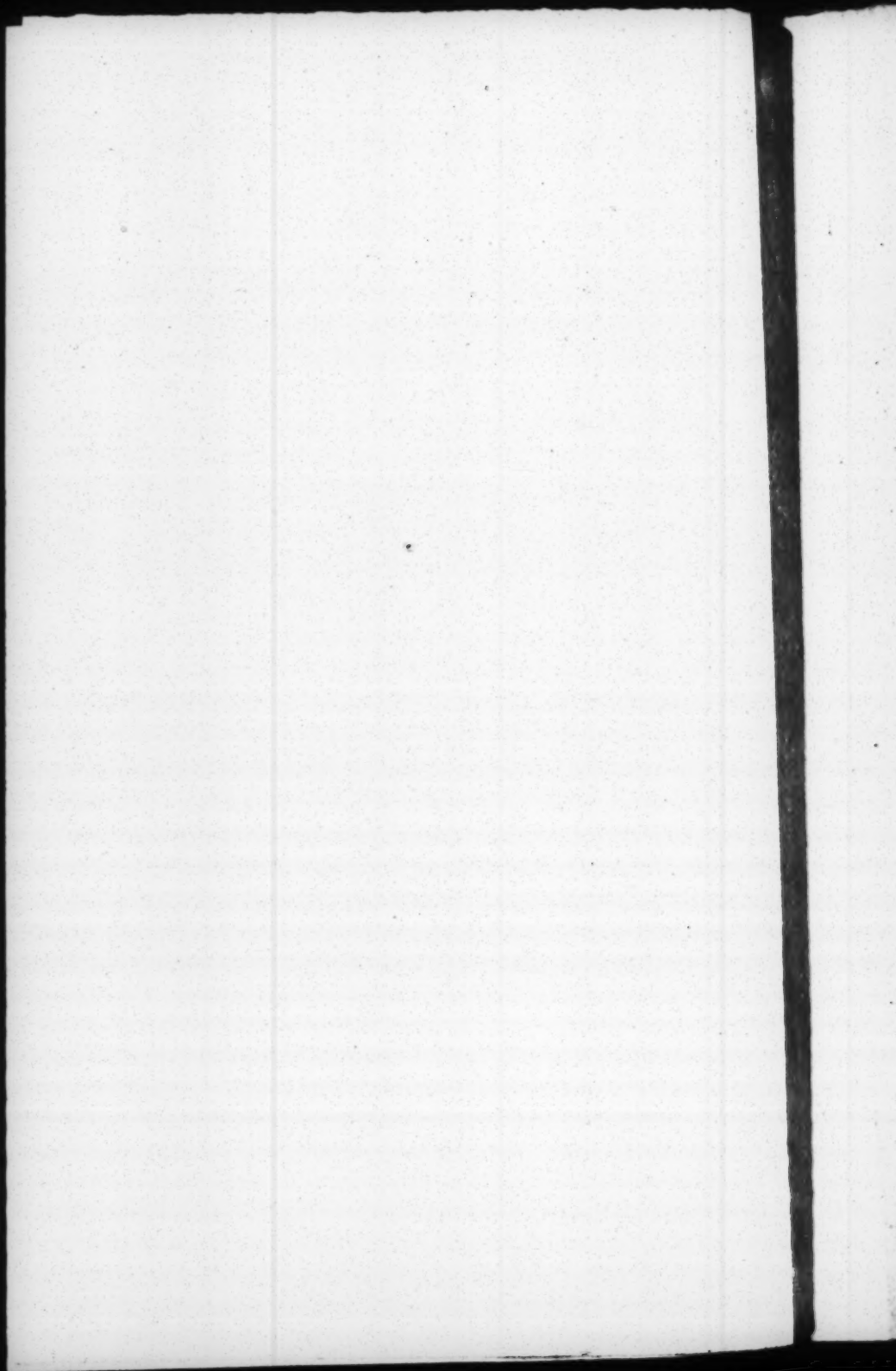
A'u

Dym

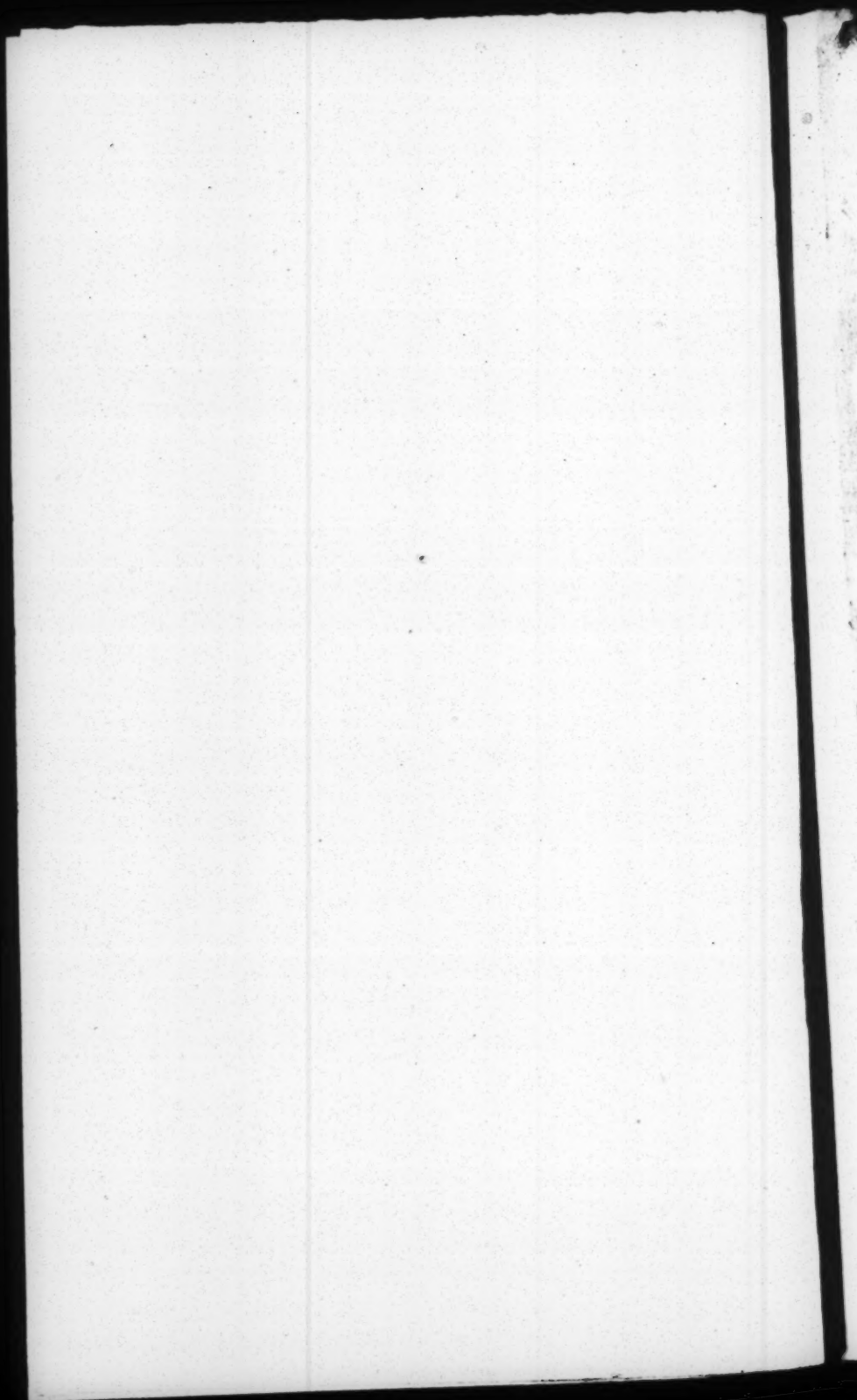
Pobo

Ac h

A'u

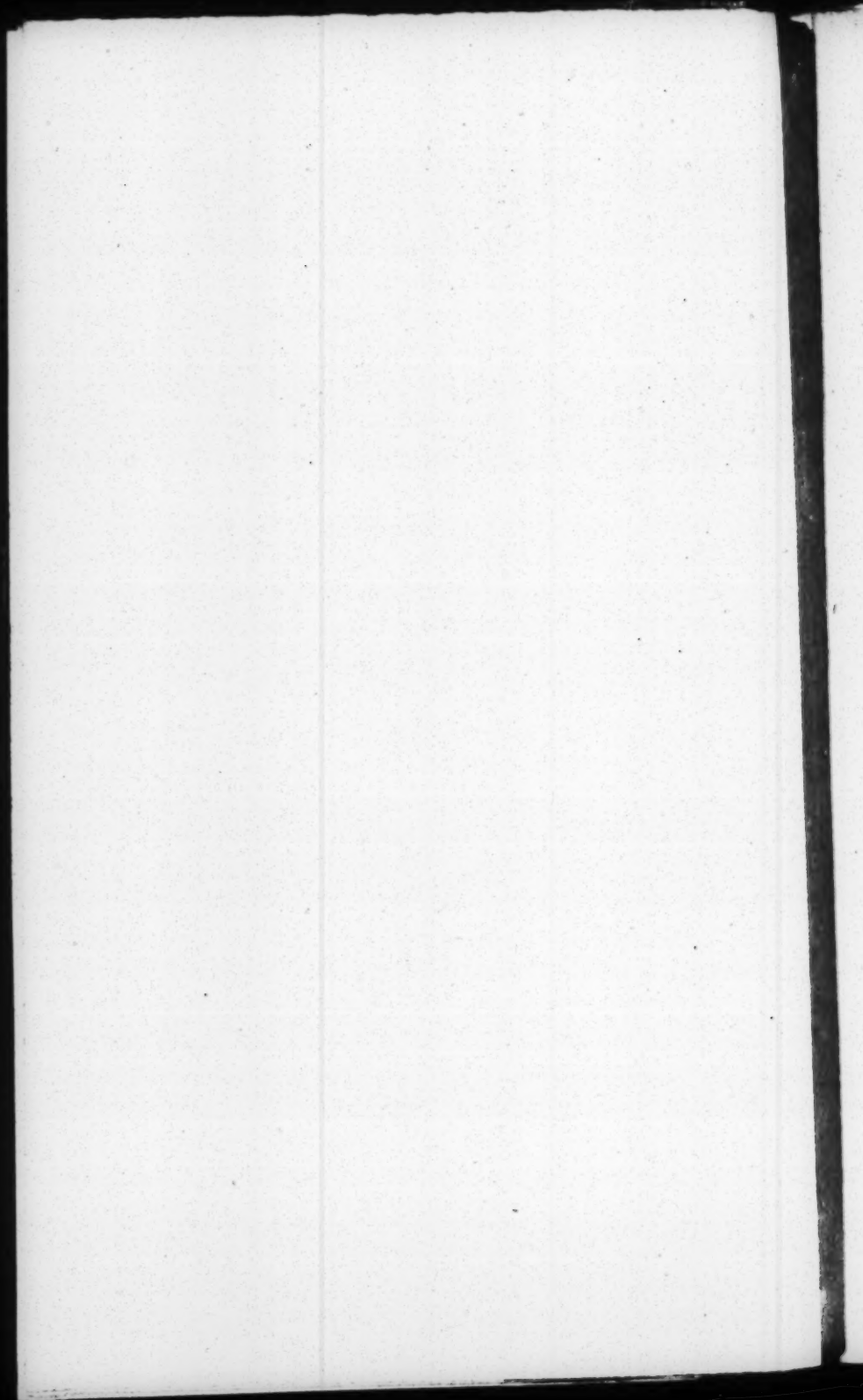

Cy
Cy
Cy
Cy
Of
Of
Of
Of
Of

er

no
in
d,
ic

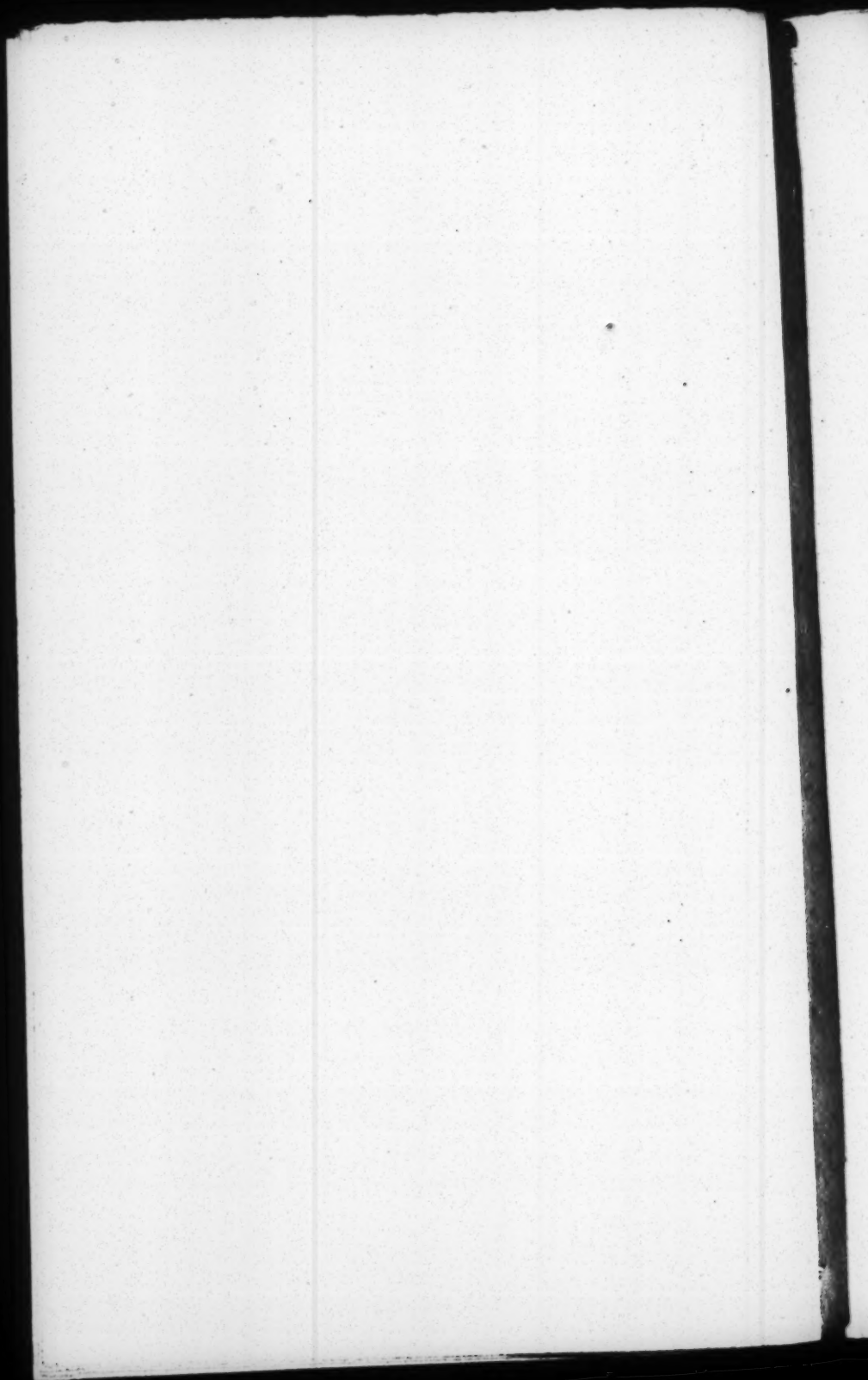
A

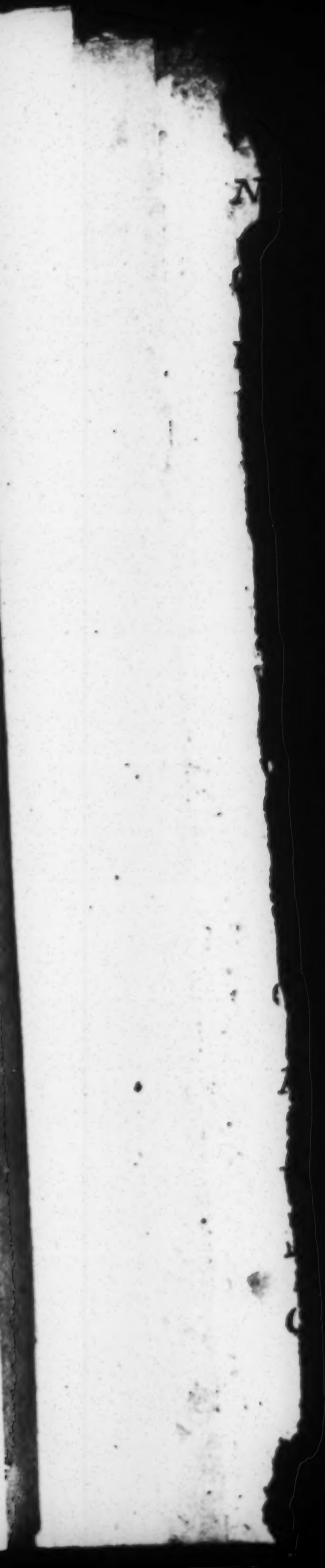
A

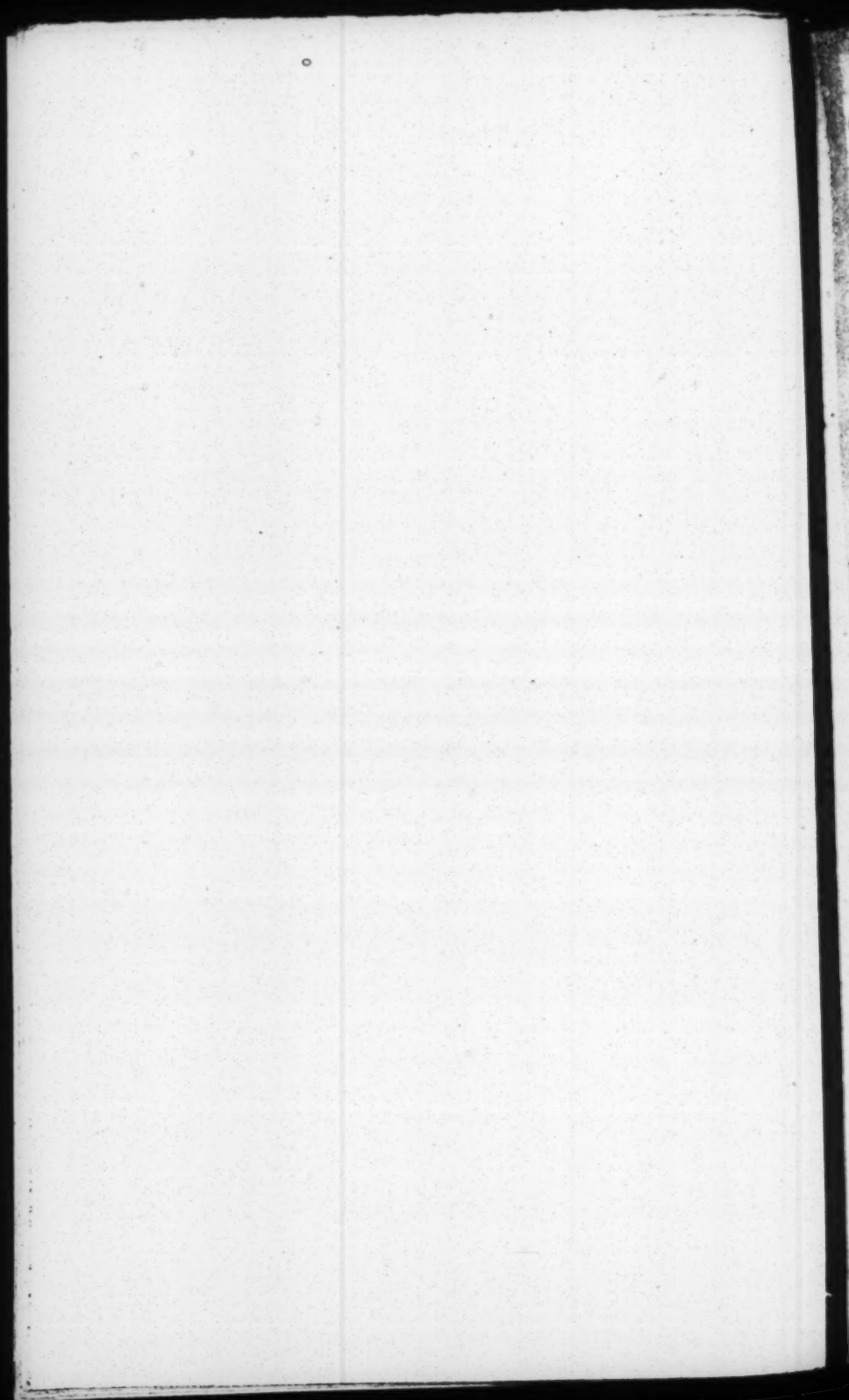
H

D

O

A

Yen

T

Ch

I f

A

Pan

I

Fe a

I v

O vff

Yn

On d vn

Däig

Mab D

Ar g

Gan win

A th

Ac os D

Er o

Mewn

Y by

an gw

O'i g

e adde

Ei y

an g

Tu

e ro

I f

ryd-
rth,
diol,

rydd,
i vn-

edd

atys,

y fforten

wyd,

uon,

a symy

n a dal-
(wyd,
dd,

mma

ryd-
rth,
iol,

ydd,
i vn-

edd

atys,

y fforten

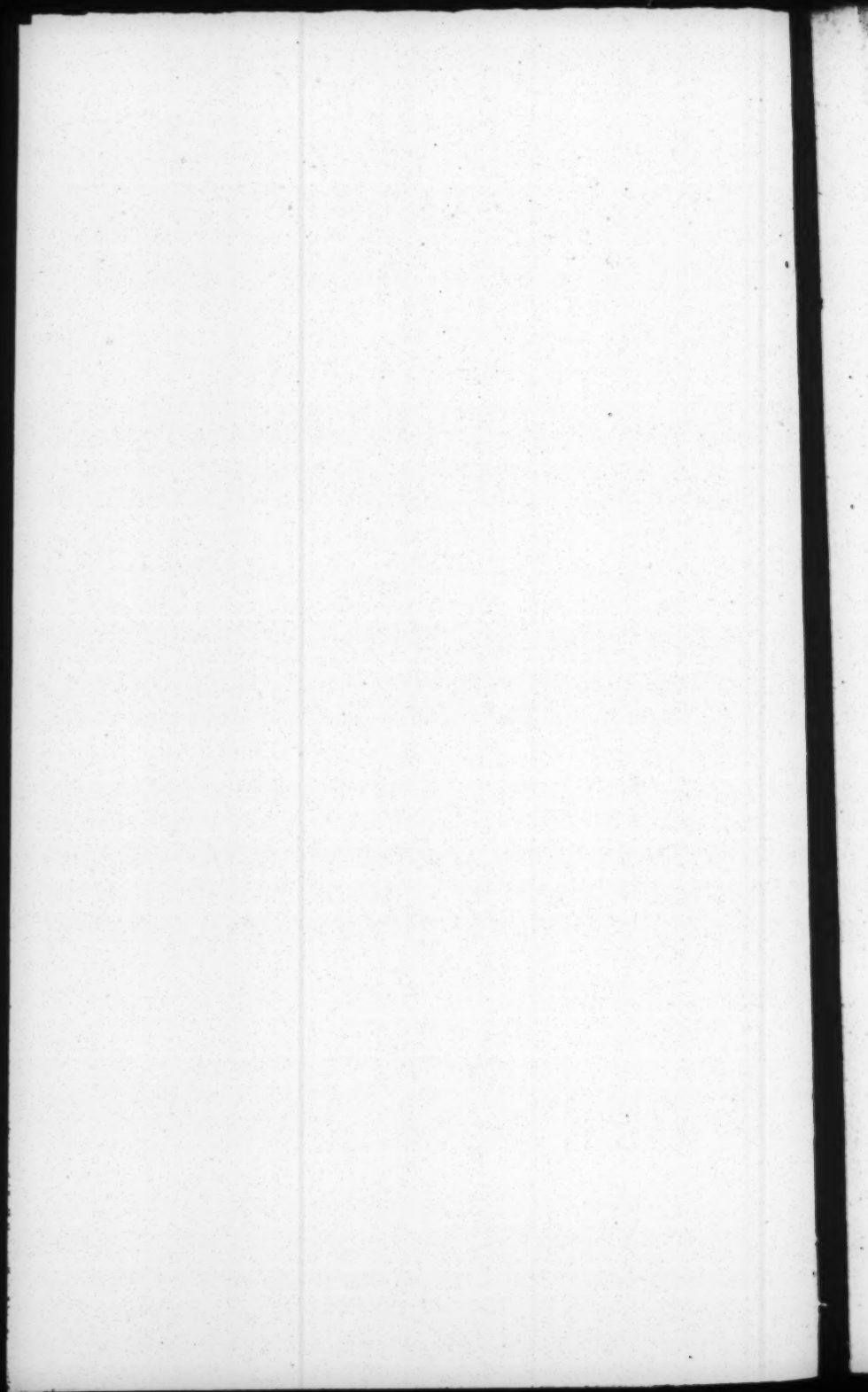
wyd,

uon,

a symy

n a dal-
(wyd,
dd,

ymma

At

O

Ath

Y

Pan

Ar

At

A

I off

I do

A thym

Ma

Adder

I'n

Ond R

Oi

Yn b

T

Os

A

Oed

A

Cw

F

Me

A

affol

yd,

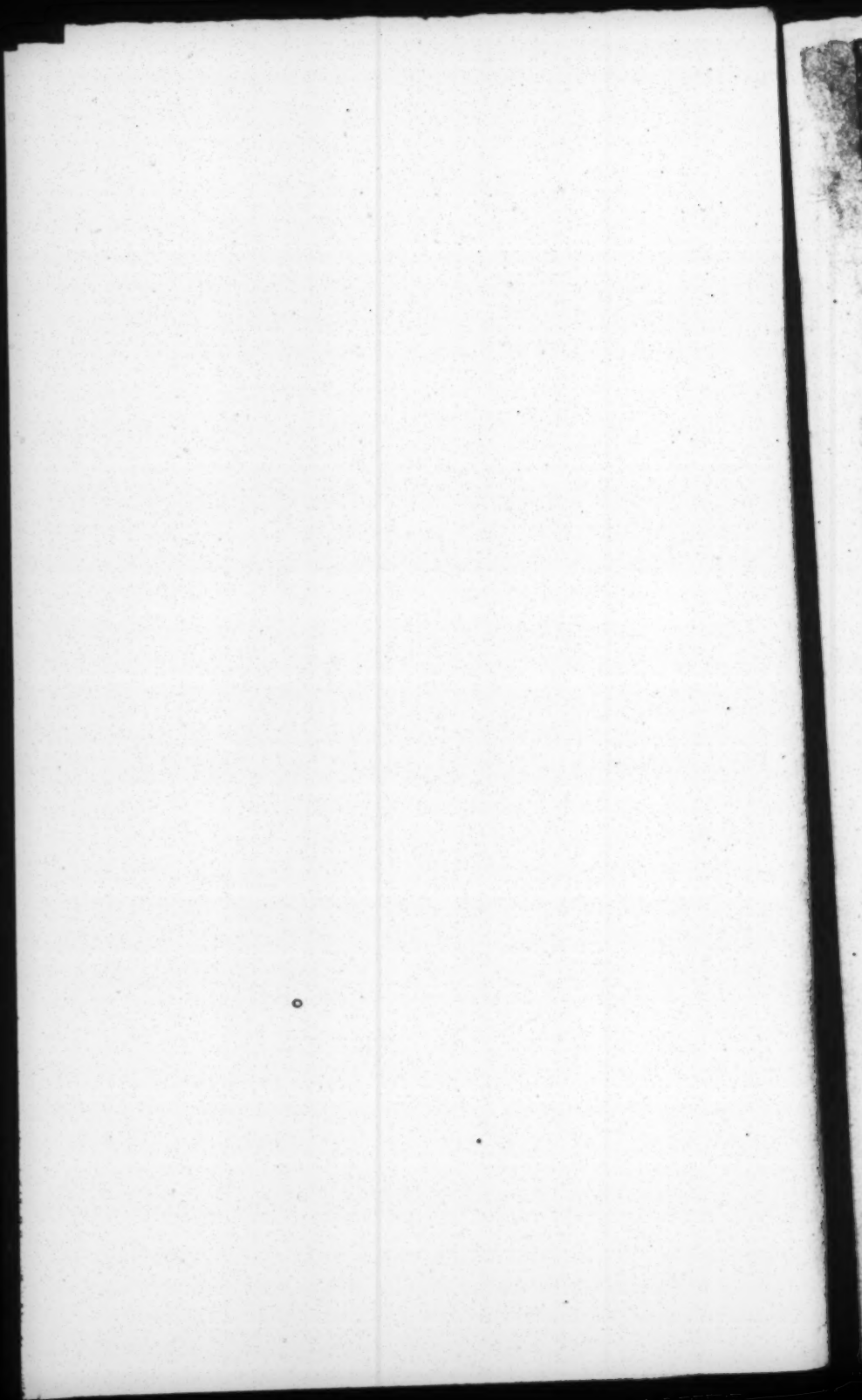
1,

vr

dd

11 fyd,

d,

cri

A

Swa

O

In

Y

Dros

.1f

Dsy

He.

Er bôd

An

Etto o.

Fe b

Vn * dro

All g

Ba baer

A'u

Weithian

A cb

Fe ddng.

Iga

Lle n

Ll

Nag

N

Mc

Et

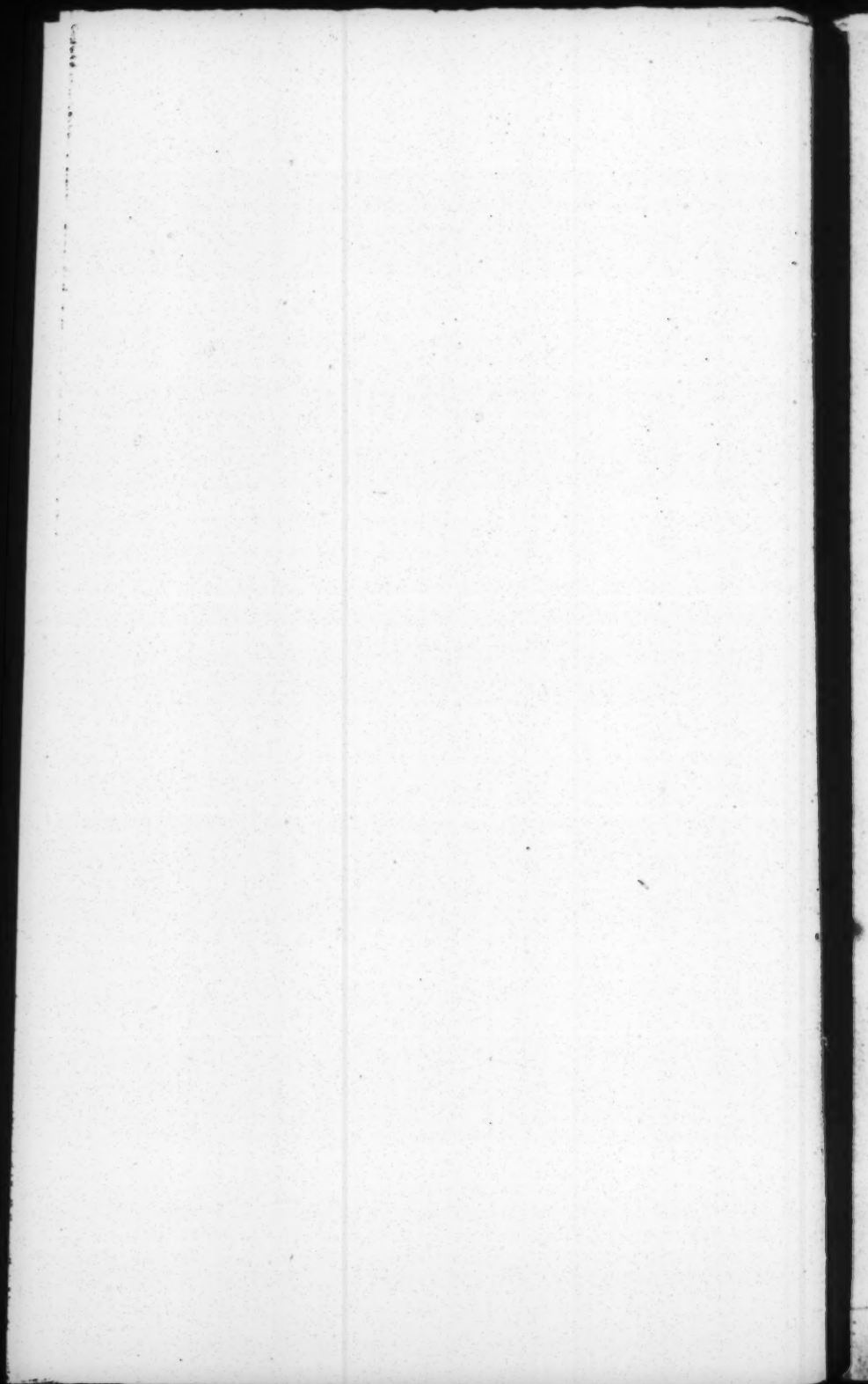
Am

C

nder,

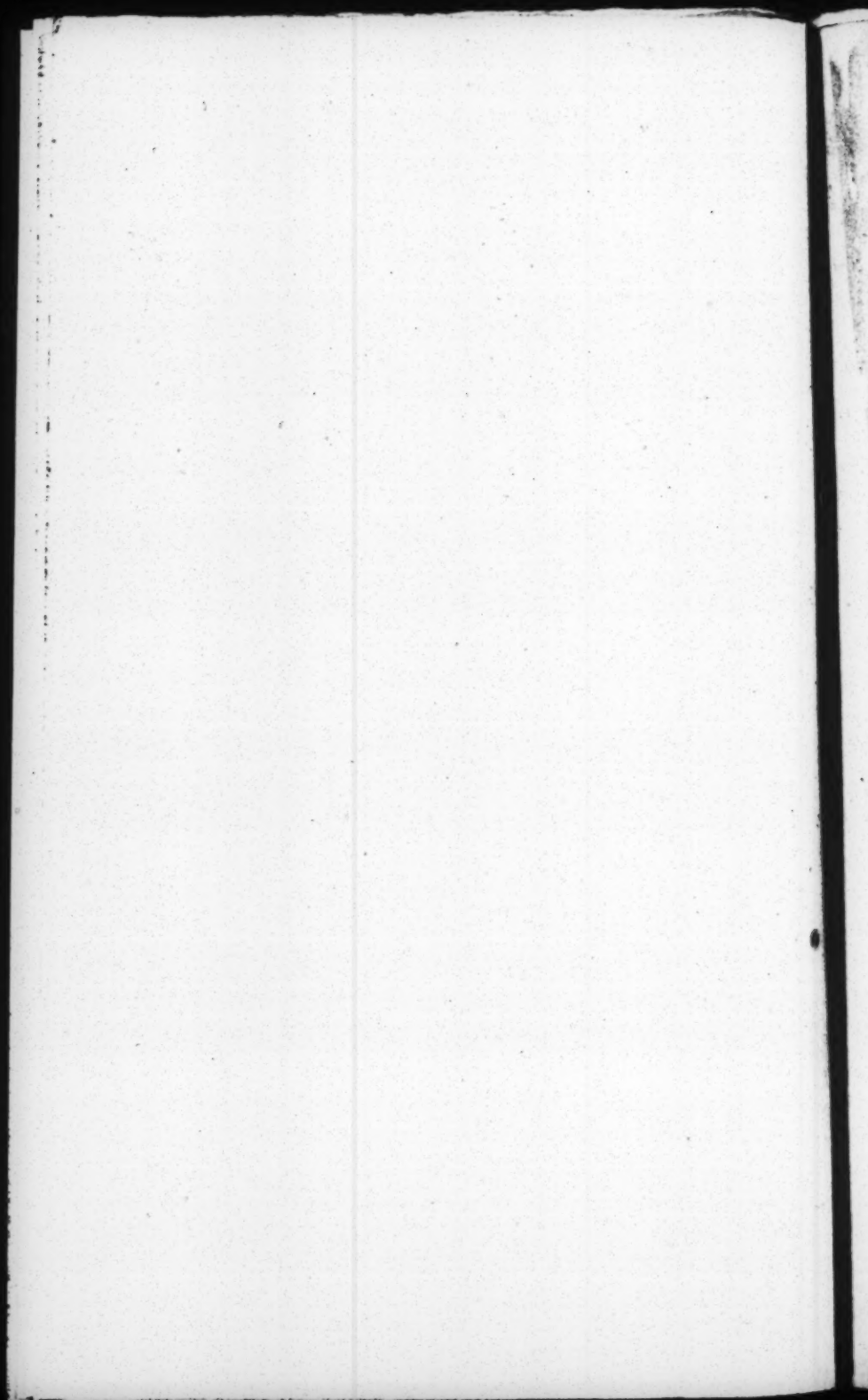
mpc

diga-
ft.

fa
Ni
Yn
Om
Dal
Christ
Yn
Ac a
i lan
Idar
n rbi
Christ
Vinne
Dafad
blit
O'r wir
at ol
Chri
Hol
Ac
D
Ni
A'u harch
I Ferigbo
Hogneb a

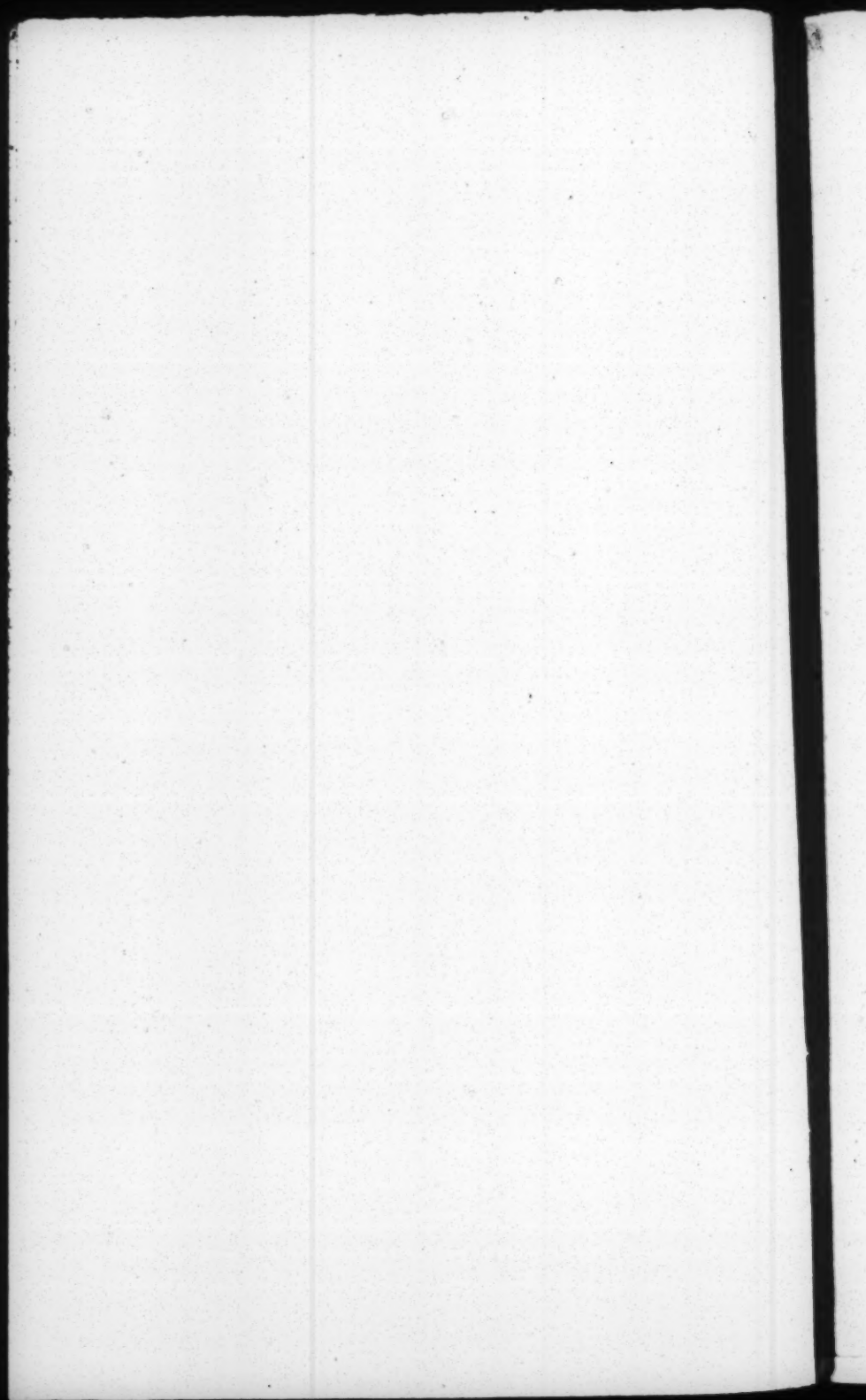
Beth

T
J
N
I
C
S
A
A
Ch
Yn
Gw
Ar
Chr
Chr
Chr
Chr
Het
Trn
He
Trn
Pöt
Onc
Ac
Fyr

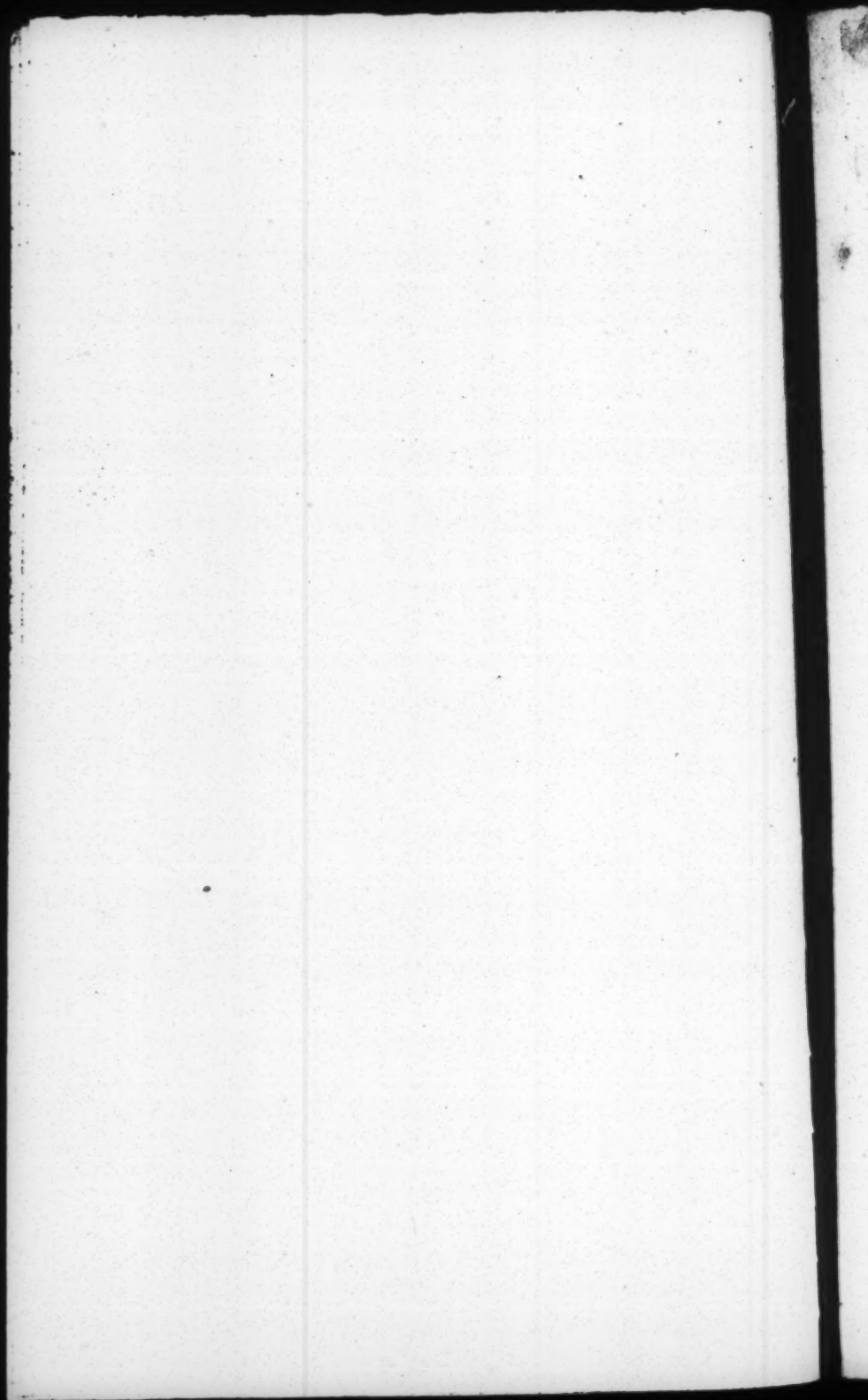
ad
van
no
dd
ad-
ac.

N

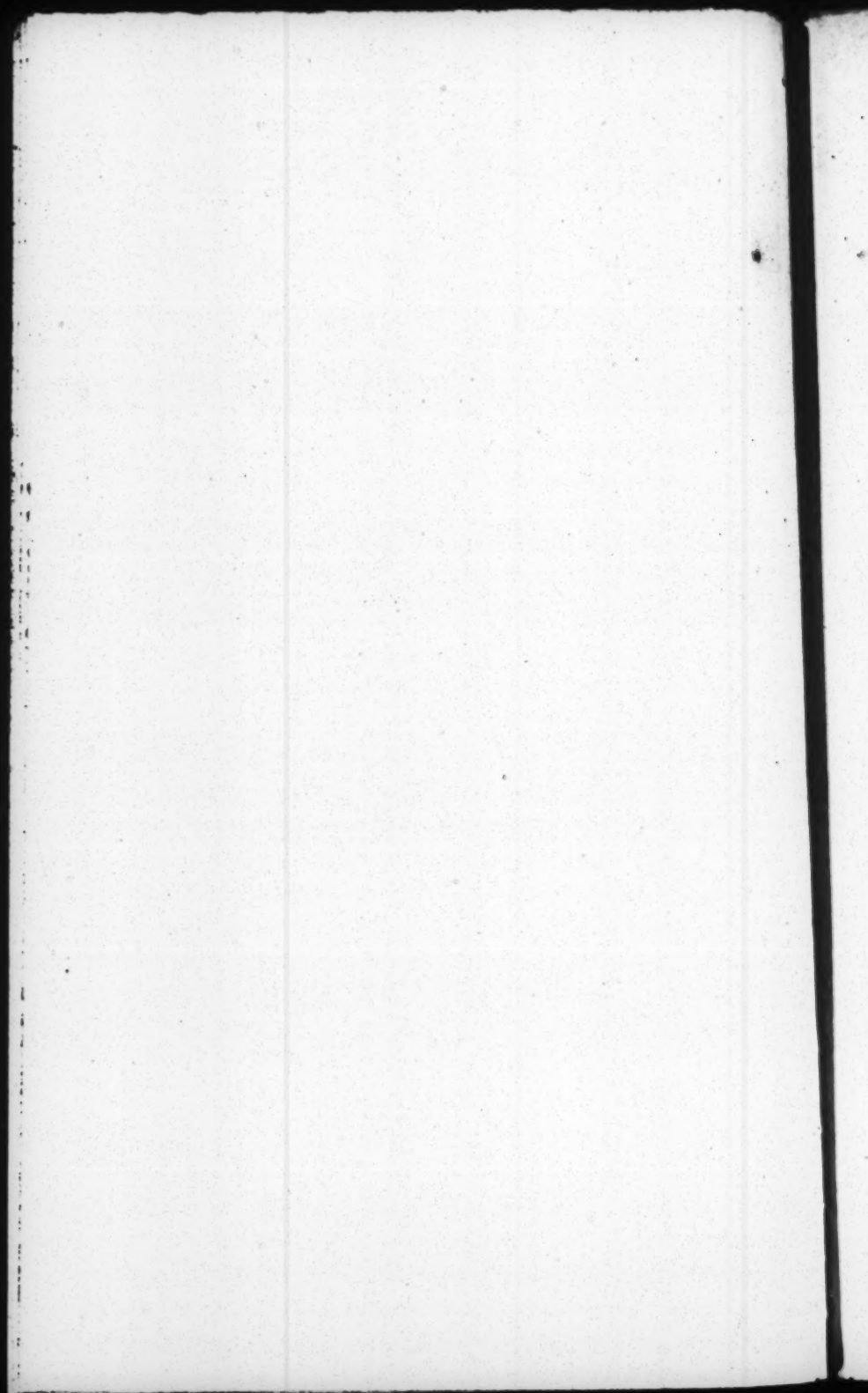

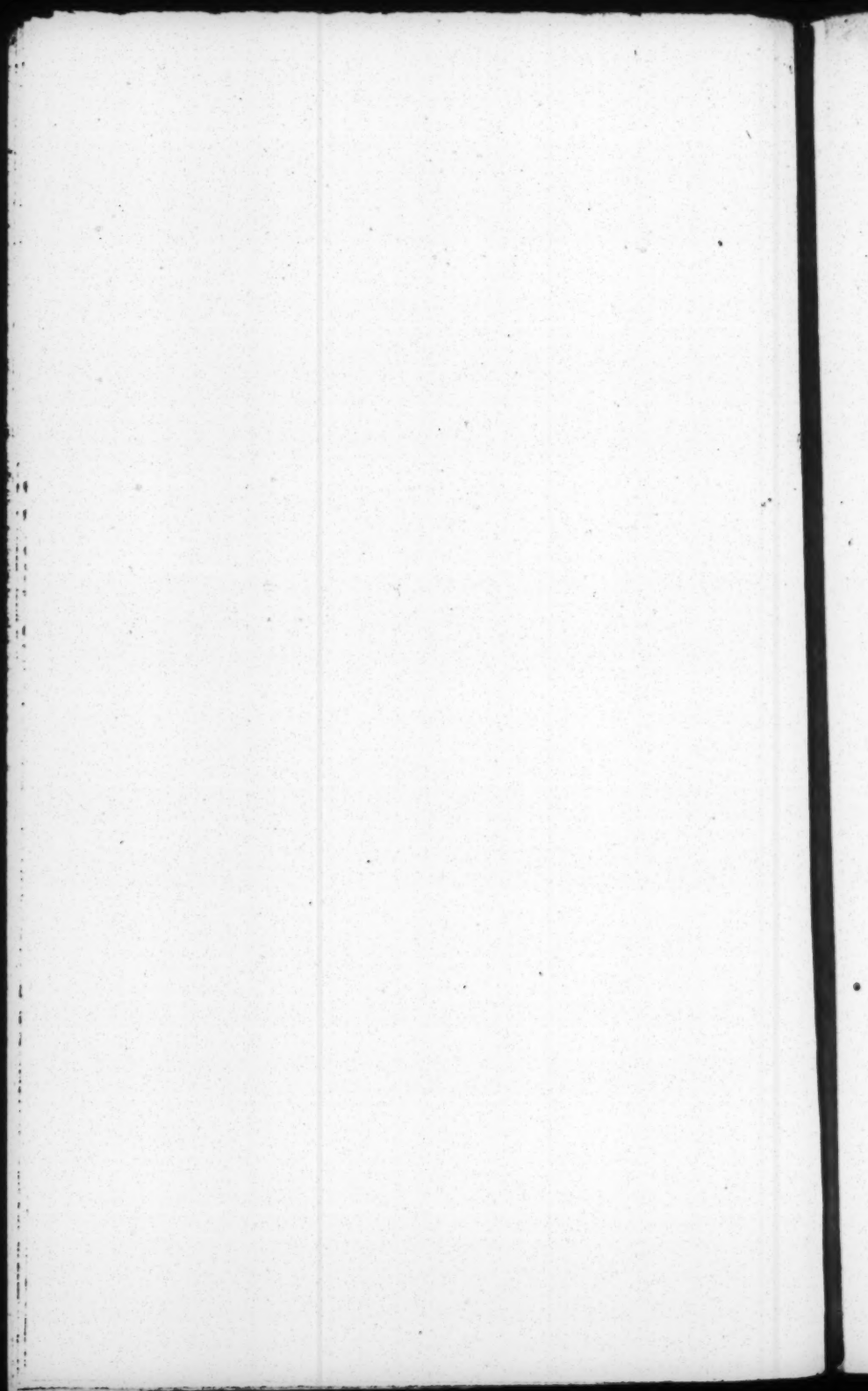
C
I
C
I
F
C
G
Y
A

A
Ig
An
Ma
Yn
Aw
Ac
Dyr
Tae
In
Ac

Y
A
P

T
C

R

Rb

Y

A

Yn

I

Am

E

Mac

Y

Nid

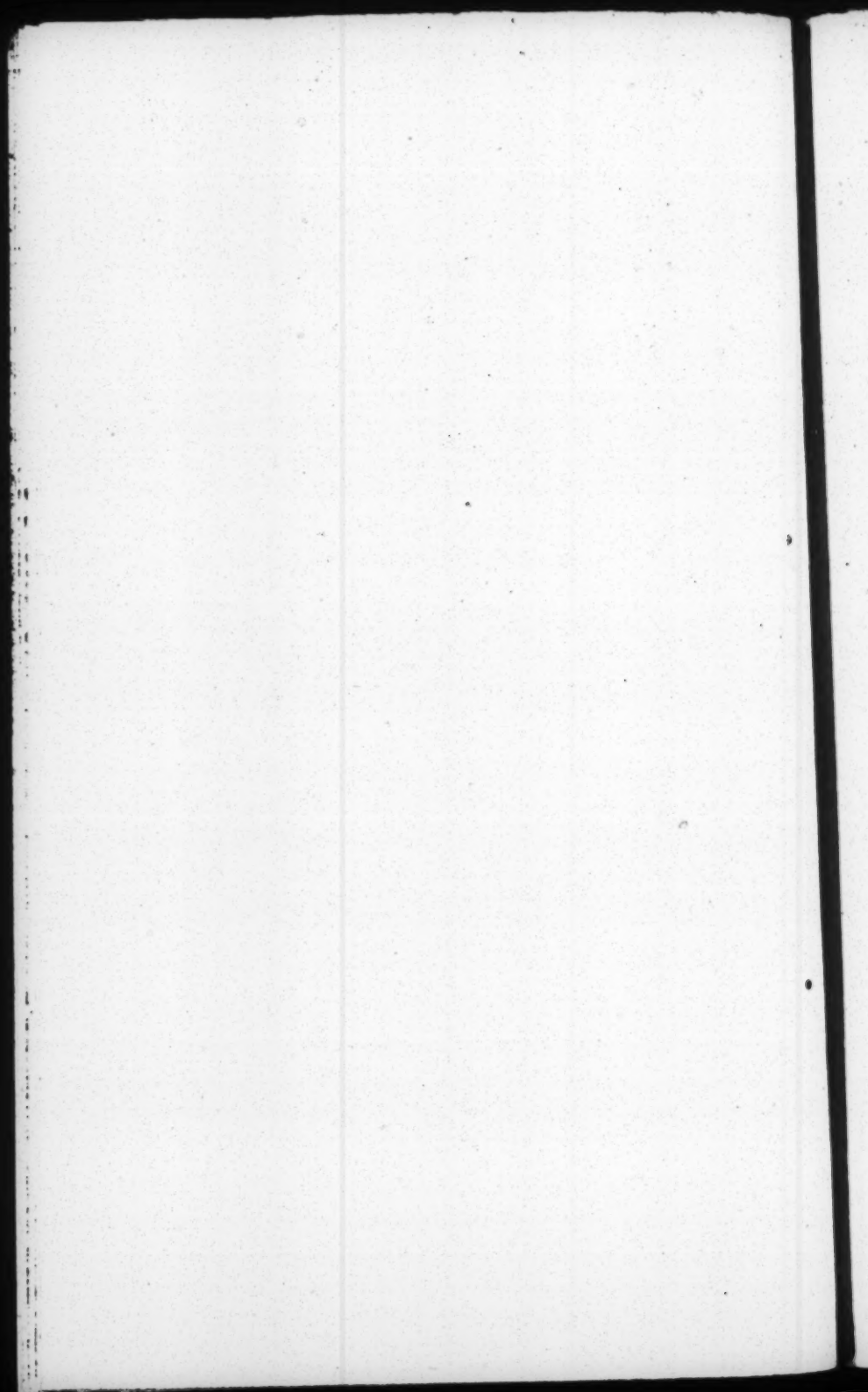
R

Pa

M

Gais

C

Sy

Ac

O

Ga

A

3.

Ca

O

4. C

Y

A thret

Yn

Fe rowe

Id we

Y feith

I we

Ar y

Na

Na'th

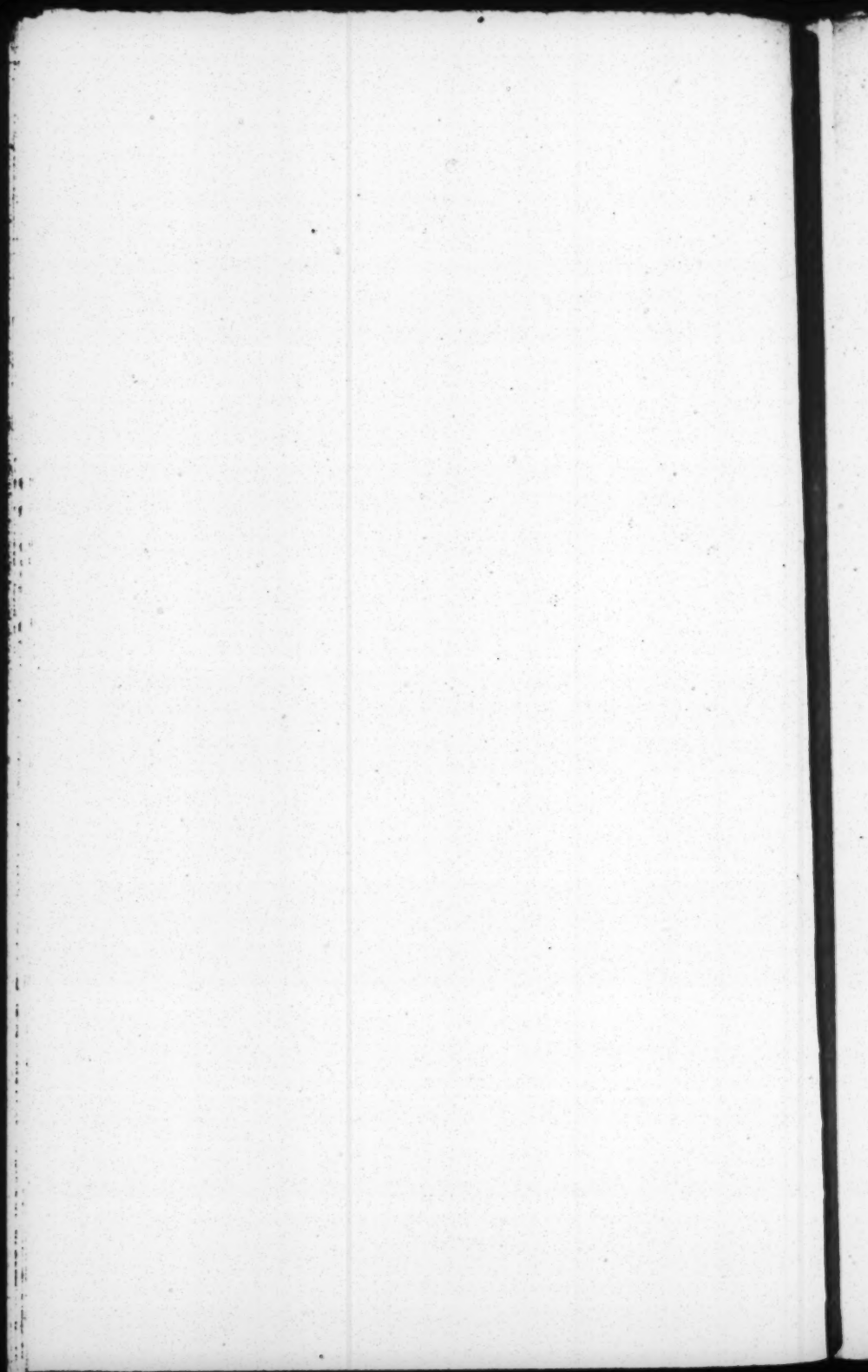
A's

O ach

Y

A'r n

A'r

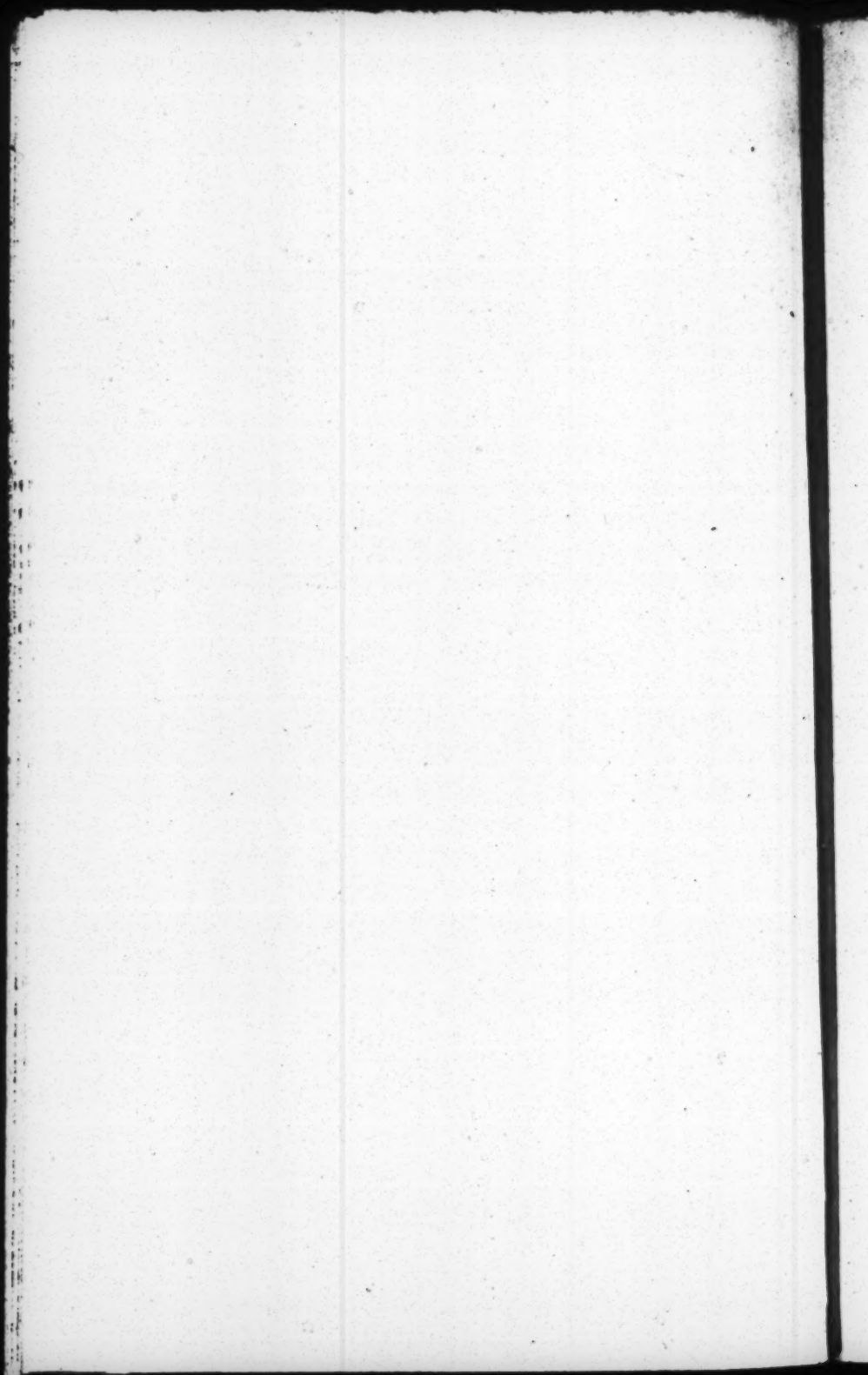
O
G
O
A
Be
e

Rv

Vn
Ll

Tn gy
Tn
At yr
Sy't

Fy ny
Yw
A'i of
A
Ynoi
Fe

A

Sy

A

Ac

Ac

N

I

Rh

A i

R

Ac i

On

A cha

Rha

Ac rh

Fel

A chae

Rha

Dnd t

I g

Gwyl

N

Hyn

L

7
C

C

A

1

2

Yn

A

Roi i

Bob

Gwedy

Am

Irene

Tra

A ma

Eig

A c

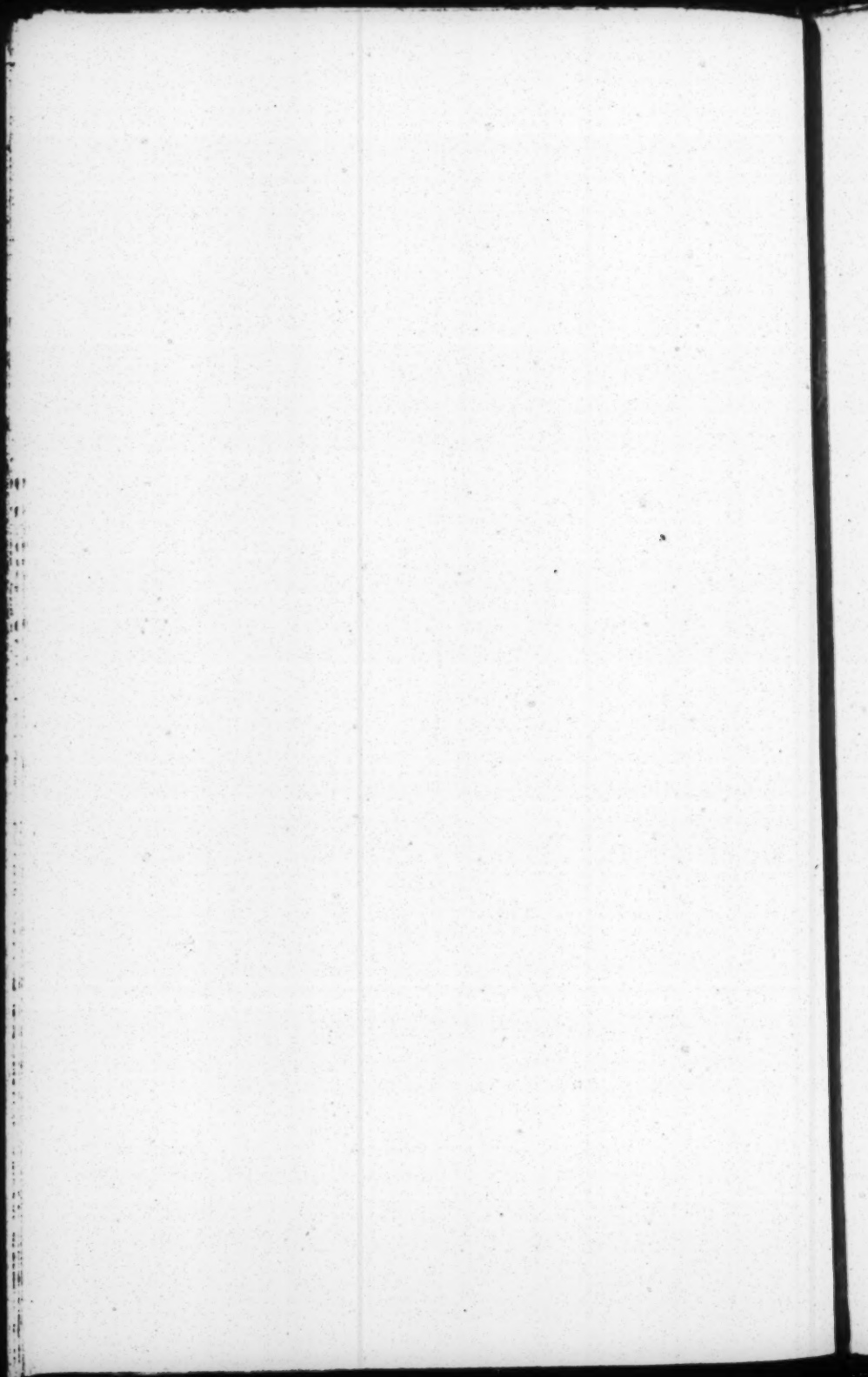
A v

A'n c

Rb

A ph

Ce

A

M

Y

L

S

J

C

Y

Y

B

T